

משנה מסכת פרה (מ)

[פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#) • [פרק ט](#) • [פרק י](#) • [פרק יא](#) • [פרק יב](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#)

פרק ד

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#)

פרק ה

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה ח](#) [משנה ט](#)

פרק ו

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

פרק ז

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#) [משנה יב](#)

פרק ח

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה
ח משנה ט משנה י משנה יא

פרק ט

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה
ח משנה ט

פרק י

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו

פרק יא

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה
ח משנה ט

פרק יב

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה
ח משנה ט משנה י משנה יא

פרק א

פרק א - משנה א

רבי אליעזר אומר, עגלה, בת שנתה. ופרה, בת

שְׁתִּים {א}. וְחֲכָמִים אֹמְרִים, עֲגָלָה, בַּת שְׁתִּים.
 וּפְרָה, בַּת שָׁלֹשׁ אוֹ בַת אַרְבַּע. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר,
 אֵף בַּת חֲמִשׁ. כְּשֶׁרָה הִזְקְנָה, אֵלָּא שְׂאִין
 מִמֵּתִינִין לָהּ, שְׂמָא תִשְׁחִיר, שְׁלֵא תִפְסֵל. אָמַר
 רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, לֹא שְׂמַעְתִּי אֵלָּא שְׁלֹשִׁית. אָמְרוּ
 לוֹ, מַה הִלְשׁוֹן שְׁלֹשִׁית. אָמַר לָהֶם, כִּדְ שְׂמַעְתִּי
 סְתָם. אָמַר בֶּן עֲזַאי, אֲנִי אֶפְרָשׁ. אִם אֹמֵר
 אֶתָּה, שְׁלִישִׁית, לְאַחֲרוֹת בְּמִנְיָן. וְכִשְׂאֶתָּה
 אֹמֵר, שְׁלֹשִׁית, בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים. כִּיּוֹצֵא בּוֹ
 אָמְרוּ, כָּרַם רְבָעִי. אָמְרוּ לוֹ, מַה הִלְשׁוֹן רְבָעִי.
 אָמַר לָהֶם, כִּדְ שְׂמַעְתִּי סְתָם. אָמַר בֶּן עֲזַאי,
 אֲנִי אֶפְרָשׁ. אִם אֹמֵר אֶתָּה, רְבִיעִי, לְאַחֲרִים
 בְּמִנְיָן. וְכִשְׂאֶתָּה אֹמֵר, רְבָעִי, בֶּן אַרְבַּע שָׁנִים.
 כִּיּוֹצֵא בּוֹ אָמְרוּ, הָאוֹכֵל בְּבֵית הַמְּנַגֵּעַ פָּרֶס,
 מִשָּׁלֹשׁ לְקַב. אָמְרוּ לוֹ, אָמַר מִשְׁמָנָה עֶשְׂרֵה
 לְסָאָה. אָמַר לָהֶם, כִּדְ שְׂמַעְתִּי סְתָם. אָמַר בֶּן
 עֲזַאי, אֲנִי אֶפְרָשׁ. אִם אֹמֵר אֶתָּה מִשָּׁלֹשׁ לְקַב,
 אֵין בּוֹ חֲלָה. וְכִשְׂאֶתָּה אֹמֵר, מִשְׁמָנָה עֶשְׂרֵה
 לְסָאָה, מַעֲטָתוֹ חֲלָתוֹ:

ר"ע מברטנורה רבי אליעזר אומר עגלה בת שנתה. עגלה ערופה צריך
 שתהא בת שנתה ולא יותר: ופרה אדמה בת שתי שנים. דלשון פרה
 משמע דקשישא טפי מעגלה: וחכמים אומרים עגלה ערופה פשרה
 אפלו בת שתיים. וכל שכן בת שנתה, אלא דאפלו בת שתיים עגלה היא.
 ואף על גב דקימא לן כל מקום שנאמר עגל, בן שנה הוא, סברי רבנן
 שאני עגלה ערופה דכתיב בה (דברים כא) עגלת בקר, ולא כתיב עגלה
 סתם: שמה תשחיר שלא תפסל. שאם יולדו בה שתי שערות שחורות
 פסולה, דכתיב (במדבר יט) אדמה תמימה, שתהא תמימה באדמימות.
 והלכה, דפרה אדמה בת שלש שנים או בת ארבע וזקנה פשרה, אלא
 שאין ממתינין לה, שמה תשחיר ותפסל: לא שמעתי אלא שלשית. כד
 שמעתי שאין פשרה לפרה אדמה אלא שלשית: כד שמעתי סתם. ואין

לִי לְפָרֵשׁ: **שְׁלִישִׁית**. מִשְׁמַע שְׁלִישִׁית לְאַחֲרוֹת בְּמִנְיָן, שֶׁנּוֹלְדוּ שְׁתֵּי פְרוֹת
אַחֲרוֹת לְפָנֶיהָ וְזֹאת שְׁלִישִׁית לָהֶן: **שְׁלִישִׁית**. מִשְׁמַע שֶׁהִיא בֵּת שְׁלֹשׁ
שָׁנִים: **רְבִיעֵי לְאַחֲרִים**. כְּשֵׁי אַרְבַּעַה כְּרָמִים שֶׁיֵּד לֹא מֵר על הָאֲחֵרוֹן
שֶׁהוּא רְבִיעֵי לְאַחֲרִים, אֲבָל רְבִיעֵי מִשְׁמַע כָּרִם בֶּן אַרְבַּע שָׁנִים: **הָאוֹכֵל**
בְּבֵית הַמְּנַגֵּעַ פָּרֶס. הַשּׁוֹהָה בְּבֵית הַמְּנַגֵּעַ כְּדִי אֲכִילַת פָּרֶס, מְטַמֵּא בְּגָדִים
שֶׁעָלָיו. פָּרֶס הוּא חֲצִי כֶּכֶר מִשְׁלֹשׁ כְּפָרוֹת לִקְב: **אָמְרוּ לוֹ אָמַר מִשְׁמָנָה**
עֲשֶׂרָה לְסָאָה. כְּלוֹמַר, הִנֵּה לָךְ לֹא לֹא מִשְׁמָנָה עֲשֶׂרָה לְסָאָה, שֶׁהִסָּאָה
שֶׁשָּׁה קִבּוּן, וְשֹׁלֵשׁ כְּפָרוֹת לִקְב הֵן שְׁמָנָה עֲשֶׂרָה לְסָאָה: **כִּד שְׁמַעְתִּי**.
מִרְבוּתִי, וְאִין בְּיָדִי לְפָרֵשׁ לָמָּה לֹא אָמְרוּ הֵם מִשְׁמָנָה עֲשֶׂרָה לְסָאָה: **אֲנִי**
אֶפְרָשׁ. מֵאִי נִפְקָא מִנָּה בֵּין זֶה לָזֶה: **מִשְׁלֹשׁ לִקְב אִין בּוֹ חֲלָה**. דְּחִמֵּשׁ
רְבִיעֵי עוֹת קָמַח וְעוֹד, חִיבִין בְּחֲלָה, וְהִלֵּשׁ קִב בְּלִבָּד אִין מִפְרִישׁ מִמֶּנָּה
חֲלָה. הִלְכָךְ כְּשֶׁאֲתָה אֹמֵר מִשְׁלֹשׁ כְּפָרוֹת לִקְב, מִשְׁמַע שֶׁלֹּא הִפְרִישׁ מִהֶן
חֲלָה, וְכִשְׁאֲתָה אֹמֵר מִשְׁמָנָה עֲשֶׂרָה לְסָאָה, נִמְצָא שֶׁכָּל כְּפָר הוּא פְחוֹת
מֵה שְׁמַעְטָתוֹ חֲלָתוֹ, שֶׁהִלֵּשׁ סָאָה צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ מִמֶּנָּה חֲלָה: (ר"ע
מברטנורה).

עיקר תוי"ט [א] **שְׁתֵּים**. נִרְאָה דְלִמְעוּטֵי נִמְי טָפִי. אִף עַל גַּב דְּכָל שְׁכּוֹן דְּהוּא
פְּרָה, מִכָּל מְקוֹם פּוֹסֵל שְׁמָא תִּשְׁחִיר. אֲלָא דְקִשָּׁה הָא דְמִכְשִׁיר רַבִּי אֶלְעָזָר
בְּרִישׁ פְּרָק ב' מְעַבְרַת, הָא בֵּת שְׁתֵּים לֹא יִלְדָה. וְשְׁמָא דִיעֵבַד קְאָמַר דְּכִשְׁרָה.
הַר"שׁ: (עיקר תוי"ט).

פּרָק א - מִשְׁנָה ב

רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אֹמֵר, פָּרִים, בְּנֵי שְׁתֵּים,
שְׁנַאָמַר (במדבר ח), וּפֶר שְׁנֵי בֶן בְּקָר תִּקַּח לְחֻטָּאת.
וְחִכְמִים אֹמְרִים, אִף בְּנֵי שְׁלֹשׁ [ב]. רַבִּי מֵאִיר
אֹמֵר, אִף בְּנֵי אַרְבַּע וּבְנֵי חֲמִשׁ כְּשִׁרִים, אֲלָא
שְׁאִין מְבִיאִים זְקֵנִים, מִפְּנֵי [ג] הַכְּבוֹד [ד]:

ר"ע מברטנורה **ופר שני בן בקר תקח לחטאת**. בְּטָהֳרַת הַלְוִיִּם כְּתִיב וְשֵׁם
[ח] בְּפִרְשֵׁת בְּהַעֲלֹתָּ. וְהֵאֵי שְׁנֵי יִתְרָה הוּא, דְּכִינּוֹן דְּכְתִיב בְּתִרְיָה וְעֵשָׂה

את האחד חטאת ואת האחד עלה, ממילא ידענא דתרי נינהו, אלא כתוב שני ללמד שהוא בן שתי שנים, דכי היכי דלבת שלש קרי שלשית, הכי נמי לבן שתיים קרי שני: **וחכמים אומרים כו'.** והלכה פחכמים: (רי"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [ב] וּחְכָמִים אֹמְרִים אֵף בְּנֵי שְׁלֹשׁ. ונוסחא אחרנא לא גרס אף. והר"ש הוכיח דזו הגרסא עקרית, ודחכמים ורבי מאיר אינם מודים לרבי יוסי הגלילי. ומהר"ם כתב דאין צריך למחוק, דהא דמכשירי רבנן ורבי מאיר בבו שתיים, הינו דוקא גבי לויים, דרבנן סברי אהני שני לאכשורי בן שתיים, ופר לאכשורי אף בבו שלש, דכל פר בן בקר שלש ותו לא, לא פחות ולא יותר, ושאיני הכא דכתיב שני. ורבי מאיר סבר פר בן בקר בלא שני דוקא בן שלש ארבע חמש ולא בן שתיים. ורבי יוסי סבר דכל היכא דכתיב פרים, בני שתיים, דגמרין מלוים. ומדברי הרמב"ם נראה, דלרבנן בן שתיים נמי כשר: **[ג] מפני.** ובסוף פרק ז' דבכורות ממעטים זקן מקרא. יש לומר הינו מרבה בשנים עד שתש כחו, והכא אפלו אינו בא בימים וזקן בשנים. והקרוב אהרן פרש, דרבי מאיר מדאורייתא קאמר שאין מביאין כו', כלומר למצוה אמרה התורה ולא לעכב. ועין תוספות יום טוב: **[ד] הכבוד.** אבל בפרה שכל מעשיה בחוץ לא שיד האי טעמא: (עיקר תוי"ט).

פרק א - משנה ג

כבשים, בני שנה. ואילים, בני שתיים. וכלם מיום ליום. בן שלשה עשר חדש אינו כשר לא לאיל ולא לכבש. רבי טרפון קורהו פלגס. בן עזאי קורהו נוקד. רבי ישמעאל קורהו פרקדיגמא. הקריבו, מביא עליו נסכי איל, ולא עלה לו מזבחו **[ה]**. בן שלשה עשר חדש ויום אחד, הרי זה איל:

רי"ע מברטנורה מיום ליום. נולד באחד באלול, לא שלמה לו שנה עד אחד באלול של שנה שניה, דבתר שנתו אזלינן **[ה]**, ולא בתר שנים של מנין

העולם. ואם נתעברה שנה, נתעברה לו. וכן באילים בני שנים: אינו כשר לא לאיל {ו}. דאינו נחשב איל עד שיפנס שלשים יום {ז} משנה שניה לו: פלגס. לשון פלג, כלומר ממצע בין זה לזה, יצא מכלל כבש ולכלל איל לא בא: נוקד. לשון אשר היה בנקדים (עמוס א) שפרושו בעלי הצאן: פרקדיגמא. למטבע שנפסל קורין כן בלשון יוני. אף זה נפסל מתורת איל ומתורת כבש: מביא עליו נסכי איל. שלישית ההין. ונפקא לו מדכתיב או לאיל, לרבות את הפלגס לנסכי איל: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ה} דכתיב בן שנתו. גמרא: {ו} בר"ש ליתנהו לארבע תבות אלו. וזה יותר נכון, דהא שתי שנים לא בעינן שלמים. וזה שנים הר"ש משנה שניה שלו ולא של מנן עולם. ועין תוספות יום טוב: {ז} כלומר שלמים. ולקד לא נחשב איל עד יום שלשים ואחד: {ח} ולא כו'. אם היה מחיב איל או כבש לבד. רש"י: (עיקר תוי"ט).

פרק א - משנה ד

חטאת הצבור ועולותיהן, חטאת היחיד ואשם נזיר ואשם מצרע {ט}, כשרין מיום שלשים והלאה {י}, ואף ביום שלשים. ואם הקריבום ביום שמיני, כשרים. נדרים ונדבות, הבכור והמעשר והפסח, כשרים מיום השמיני והלאה, ואף ביום השמיני:

ר"ע מברטנורה חטאת הצבור. כגון שעירי ראשי חדשים ושל מועדות ועולותיהן, פלהו בני שנה נינהו: חטאת היחיד. כשבה או שעירה: ואם הקריבום ביום שמיני כשרים. דכתיב (ויקרא כב) ומיום השמיני והלאה ירצה, ונאמר בבכור (שמות כב) ביום השמיני תתנו לי, מה בכור עשה יום שמיני כשמיני והלאה, אף בשאר קרבנות עשה יום שמיני כשמיני והלאה. מיהו במידי דחובה מצוה מן המבחר להביא מיום שלשים ואילך: והפסח. אף על גב דחובה הוא, לא חשו חכמים, משום דנסבי

לְפִי נִפְשׁוֹת, שֶׁלֹּא יָבֵא לַיָּדַי נוֹתֵר כֵּיּוֹן שֶׁאֵינִי נֹאכֵל [אָלֵא] לְחִבּוּרָה אַחַת
{יא} : (ר"ע מברטנורה).

עֵיקַר תּוּי"ט {ט} וְאִשׁ כּו'. הֵם כְּבָשִׁים. הֶרְמְבִ"ם: {י} מִיּוֹם שְׁלֹשִׁים
וְהִלָּאָה. מִדְּכָתִיב וְהִלָּאָה יִרְצָה. וּמִיְהוּ הָא דְאֻקְמוּהוּ אֲשֶׁלְשִׁים סְבָרָא
בְּעֵלְמָא הוּא. וְעֵינ תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: {יא} אִי נְמִי, שְׁמָא לֹא יִמְצָאוּ כָּל כָּד,
טְלָאִים לְפִי הַצֶּרֶד, אֻקְמוּהָ אֲדִין תּוֹרָה. אִי נְמִי, מְשׁוּם שְׁזָמְנוּ בְּהוּל.
מִהֲרִים. וְזֶה לְשׁוֹן הֶרְמְבִ"ם, בְּבִכּוּר כְּתִיב בְּיוֹם הַשְּׂמִינִי תִתְּנוּ לִי, וּמַעֲשֵׂר
וּפְסַח נִשְׁתַּוּי עִמּוֹ בְּמִתְּן דְּמִים: (עֵיקַר תּוּי"ט).

ב

פּרָק

פּרָק ב - מִשְׁנָה א

רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר, פֶּרֶת חֲטָאת הַמְּעַבְרֶת,
כְּשֶׁרָה. וְחֲכָמִים פּוֹסְלִין. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר,
אֵינָה נִלְקַחַת מִן הַנְּכָרִים. וְחֲכָמִים מִכְּשִׁירִים.
וְלֹא זֹו בְּלִבָּד, אֶלָּא כָּל קֶרְבָּנוֹת הַצְּבוּר וְהַיְחִיד
בְּאִין מִהָאֶרֶץ וּמִחוּץ לָאֶרֶץ, מִן הַחֲדָשׁ וּמִן
הַיָּשׁוּן, חוּץ מִן הָעֹמֵר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁאֵינָן בְּאִין
אֶלָּא מִן הַחֲדָשׁ וּמִן הָאֶרֶץ:

רבי אליעזר אומר פרה מעברת כשרה. רבי אליעזר ורבנן דהכא קימי בשיטת רבי יהודה **{א}** דאמר לקמן בפרקין דעלה עליה זכר אינה פסולה אלא אם כן עלה עליה מדעת בעל הפרה, ופליגי הכא במעברת שעלה עליה זכר מעצמו בלא דעת הבעלים. ורבי אליעזר דמכשיר סבר עבר ירד אמו הוא והוי כגופה דפרה, ורבנן דפסלי סברי עבר לאו ירד אמו הוא ונפסלת מחמת מלאכה, שנושאת את עברה. והלכה שהיא פסולה משעה שעלה עליה זכר אפלו שלא מדעת בעלים ואפלו אינה מעברת, ודלא כרבי יהודה: **אינה נלקחת מן הנכרים.** שחשודים על הרביעה, ושמא נרבעת בידם **{ב}**: **וחכמים מכשירין.** מפני שהבהמה נעשית עקרה כשרובעה, שהנכרי חס על בהמתו שלא תעקר: **ולא זו בלבד.** לא בפרת חטאת בלבד פליגי רבי אליעזר ורבנן, אלא בכל קרבנות הצבור והיחיד פוסל רבי אליעזר אם נלקחו מן הנכרים, דחיש לרביעה. ונחכמים מכשירין. ואין הלכה כרבי אליעזר: **באין מהארץ ומחוצה לארץ.** כל הקרבנות באין בין מן הארץ בין מחוצה לארץ בין מן החדש בין מן הישן: **חוץ מן העמר ושתי הלחם.** דאמר קרא (ויקרא כג) כי תבאו אל הארץ וקצרתם את קצירה והבאתם את עמר, ובשתי הלחם כתיב (שם) ממושבותיכם תביאו לחם. ואין באין אלא מן החדש, דכתיב בהו מנחה חדשה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {א} והראב"ד כתב, שרבי אליעזר מודה שאם עלה עליה זכר שפסולה. שהמעברת תובעת זכר היא, וצריכה היא. אבל עלה עליה שלא בשעת תביעה, צער הוא לה ומשא. ונחכמים פוסלין מעברת משום חשש דשלא לרצונה: **{ב}** ופסולה אפלו למאן דאמר קדשי בדק הבית היא. הר"ש: (עיקר תוי"ט).

פרק ב - משנה ב

פרה שקרניה וטלפיה שחורים, יגד **{ג}**. גלגל העין והשנים והלשון אינם פוסלים בפרה. והננסת, כשרה. היתה בה יבלת וחתכה, רבי

יְהוּדָה פּוֹסֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, כָּל מְקוֹם
שֶׁנִּטַּל וְלֹא הֶעֱלָה מְקוֹמוֹ שֶׁעַר אָדָם, פְּסוּלָה :

ר"ע מברטנורה יגד. יחיד. כמו גדו אילנא (דניאל ד): והננסת. קטנה ביותר. שזה מוס באדם ואינו מוס בבמה {ד}: יבלת. וורוא"ה בלע"ז: רבי יהודה פוסל. והלכה כרבי יהודה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ג} יגד. כשהשחרות אינו מגיע לזכרות נוהגו עצם התחוב בתוך השרניים. וכו בתוך הטלפים, דזו היא כף הרגל. ויש אחד של קרו כשתים ושלש אצבעות שאין זכרות העצם מגיע שם. רש"י, דאי מגיע יעשנה בעל מוס אם יחיד שם, גמרא: {ד} שמאמר האל, תמימה, הודיענו שענינו שלמות האדם. הרמב"ם. ועין בקר"ב משנה ה': (עיקר תוי"ט).

פרק ב - משנה ג

יוצא דפן ואתנו ומחיר, פסולה. רבי אליעזר
מכשיר, שנאמר (דברים כג), לא תביא אתנו זונה
ומחיר כלב בית ה' אלהיך, ואין זו באה לבית
{ה}. כל המומים הפוסלים במקדשים, פוסלים
בפרה. רכב עליה, נשען עליה, נתלה בזנבה,
עבר בה את הנקר, קפל עליה את המוסרה,
נתן טליתו עליה, פסולה. אבל קשרה
במוסרה, עשה לה סנדל בשביל שלא תחליק,
פרס טליתו עליה מפני הזבובים, כשרה. זה
הכלל, כל שהוא לצרכה, כשרה. לצרף אחר,
פסולה:

ר"ע מברטנורה יוצא דפן פסולה. כשאר קדשים. דכתיב [ויקרא כב] כי יולד, פרט ליוצא דפן. ואף על גב דפרה לאו קדשי מזבח היא אלא קדשי בדק הבית, מכל מקום יוצא דפן פסולה, דחטאת קריה רחמנא: **רבי אליעזר מכשיר**. באתנו ומחיר דוקא. ואין הלכה כרבי אליעזר: **כל המומין הפוסלים במקדשים**. בבכורות פרק על אלו מומין, מפרשים המומין הפסולין במקדשים: **פוסלים בפרה**. דכתיב (במדבר יט) אשר אין בה מום: **עבר בה את הנחר אחז בזנבה**. נסתיע בה כשעבר את הנחר: **קפל עליה את המוסרה**. החבל שקושר אותה בו קפלו ונתנו על גופה: **נתן טליתו עליה פסולה**. נאמר בפרה (שם) אשר לא עלה עליה על, ונאמר בעגלה ערופה (דברים כא) אשר לא עבד בה אשר לא משכה בעל, מה על האמור בעגלה עשה שאר עבודה פסולה בעל, אף על האמור בפרה עשה שאר עבודה פסולה בעל [ו]: **בשביל שלא תחליק**. שלא יחליקו רגליה ותפל: **לצרף אחר פסולה**. ואפלו לצרכו ולצרכה פסולה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [ה] לבית. ורפנו, פיון דקדשי בדק הבית היא ולקחתה מתרומת הלשכה, באה לבית היא. כך נראה לי: [ו] אם כן מה תלמוד לומר על, על פוסל בין בשעת עבודה ובין שלא בשעת עבודה, שאר עבודות אין פוסלות אלא בשעת עבודה, כלומר שעבודה זו לצרף היא ולא באקראי כו'. גמרא: (עיקר תוי"ט).

פרק ב - משנה ד

שכן עליה עוף, כשרה. עלה עליה זכר, פסולה [ז]. **רבי יהודה אומר, אם העלהו, פסולה. ואם מעצמו, כשרה:**

ר"ע מברטנורה עלה עליה זכר פסולה. אף על גב דלא ניחא ליה, משום דדמיה יקרים ומפסיד טובא, ובעבודה דלא ניחא ליה לא מפסלה, דכתיב בעגלה ערופה (שם) אשר לא עבד בה, כתיב עבד וקרינו עבד, מה עבד דניחא ליה, אף עבד דניחא ליה, וילפינו פרת חטאת מנה. מכל מקום הואיל ובשאר פרות הנה ניחא ליה, חשבינו לגבי פרת חטאת נמי ניחא ליה. ועוד אם באת להכשיר אם כן הנה ניחא ליה, ומשום הכי

פְּסוּלָה: הַעֲלֵהוּ פְּסוּלָה. לֹא דוֹקָא הַעֲלֵהוּ, אֶלָּא אִם עָלָה עָלֶיךָ לְדַעַת הַבְּעָלִים, אֶפְלוּ עָלָה מֵעֲצָמוּ פְּסוּלָה. וְאִם שָׁלַא לְדַעַת הַבְּעָלִים, כְּשֶׁרָה. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [ז] פְּסוּלָה. דְּנִיחָא לִיה וְהוּא שְׁעַת עֲבוּדָה. אִי נְמִי, מַה שְּׁהֲזָכַר מִשְׁמֵשׁ בָּהּ חֲשִׁיב עֲבוּדָה. תּוֹסְפוֹת: (עיקר תוי"ט).

פּוּק ב - מִשְׁנָה ה

הָיָו בָּהּ שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת שְׁחֹרוֹת אוֹ לְבָנוֹת בְּתוֹךְ גָּמָא אַחַת, פְּסוּלָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֶפְלוּ בְּתוֹךְ פּוּס אֶחָד. הָיָו בְּתוֹךְ שְׁנַי כּוֹסוֹת וְהוּ מוֹכִיחוֹת זֹאת זֹאת, פְּסוּלָה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אֶפְלוּ אַרְבַּע, אֶפְלוּ חֲמִשׁ {ח}, וְהוּ מְפַזְרוֹת, יְתַלֵּשׁ {ט}. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אֶפְלוּ חֲמִשָּׁים. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן בִּתְיָרָא אוֹמֵר, אֶפְלוּ אַחַת בְּרֵאשָׁה וְאַחַת בְּזָנְבָה, פְּסוּלָה. הָיָו בָּהּ שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת {י}, עֲקָרוֹ מִשְׁחִיר וְרֵאשֹׁן מֵאָדִים, עֲקָרוֹ מֵאָדִים וְרֵאשֹׁן מִשְׁחִיר, הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַנְּרָאָה, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים, אַחַר הָעֶקֶר:

ר"ע מברטנורה הָיָו בָּהּ שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת שְׁחֹרוֹת פְּסוּלָה. דְּכָתִיב אֲדָמָה תְּמִימָה, אִי בְּמוֹמִין הָרִי כָּבֵר אָמור אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם. אֶלָּא שְׁתֵּיהָ תְּמִימָה בְּאֲדָמִימוֹת: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּתוֹךְ פּוּס אֶחָד. גְּרִסִּינִן, וְלֹא גְרִסִּינִן אֶפְלוּ. בְּמָקוֹם שֶׁהָיָה שׁוֹנָה תֵּנָא קָמָא גָּמָא, הָיָה שׁוֹנָה רַבִּי יְהוּדָה פּוּס. גָּמָא וְכּוֹס אֶחָד הוּא, אֶלָּא שְׁחִיב אָדָם לומר בְּלִשׁוֹן רַבּוֹ, שְׁרַבּוֹ שֶׁל

רבי יהודה היה קורא לגמא כוס. הכי מוכח בתוספתא: מוכיחות. מכוונות וסמוכות זו בצד זו: רבי אליעזר אומר אפלו חמשים. כלומר אפלו טובא והן מפזרות, יתלש. והלכה כתנא קמא: אחר הנראה. הינו אחר ראשון של שערות: אחר העקר. ואם עקרון מאדים וראשון משחיר ויש בעקר שמאדים כדי שינטל בפי הזוג, יגזז [יא] ראשון המשחיר והיא כשרה. אבל אם אין בעקר המאדים שעור שיוכלו להנטל בפי הזוג, פסולה אפלו לדברי חכמים. ששעור שתי שערות האמורות בכל מקום, הוא כדי שיהיו נטלות בפי הזוג. וכן הלכה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [ח] אפלו ארבע כו'. ולאו דוקא. ואלא מיהת הרבה מאד לא סבירא ליה לרבי עקיבא. ופליג רבי אליעזר ואמר אפלו חמשים: [ט] יתלש. מפני מראית העין. כסף משנה: [י] שתי כו'. והן בתוך גמא אחת. הראב"ד: [יא] דקדשי בדיק הבית לא מתסרי בגזה אלא מדרבנן, ובפרה לא גזור משום דלא שכיחא. אי נמי, דהוי דבר שאין מתכונן. גמרא: (עיקר תוי"ט).

פרק ג

פרק ג - משנה א

שבעת ימים קדם לשרפת הפרה מפרישין כהן השורף את הפרה מביתו ללשכה שעל פני הבירה, צפונה מזרחה, ובית אבן היתה נקראת, ומזין עליו כל שבעת הימים מכל חטאות שהיו שם. רבי יוסי אומר, לא היו

מִזֵּין עָלָיו אֶלָּא בַשְּׁלִישֵׁי וּבַשְּׁבִיעֵי בַלְבָּד. רַבִּי
חֲנִינָא סָגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר, עַל הַכֹּהֵן הַשּׁוֹרֵף
אֶת הַפָּרָה, מִזֵּין כָּל שְׁבַעַת הַיָּמִים. וְעַל שֶׁל יוֹם
הַכַּפּוּרִים, לֹא הָיוּ מִזֵּין עָלָיו אֶלָּא בַשְּׁלִישֵׁי
וּבַשְּׁבִיעֵי בַלְבָּד :

ר"ע מברטנורה **שְׁבַעַת יָמִים כּוֹ' מִפְּרִישֵׁין כֹּהֵן הַשּׁוֹרֵף אֶת הַפָּרָה.** דְּכַתִּיב
בַּפָּרָשָׁה מִלֵּאִים (ויקרא ח) כֹּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר
עֲלֵיכֶם, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ, לַעֲשׂוֹת, זֶה מַעֲשֵׂה פָּרָה. לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם, זֶה מַעֲשֵׂה
יוֹם הַכַּפּוּרִים. שֶׁהַכֹּהֵן הַשּׁוֹרֵף אֶת הַפָּרָה וְכֵהֵן גְּדוֹל הָעוֹבֵד בַּיּוֹם
הַכַּפּוּרִים טָעוֹן פְּרִישָׁה שְׁבַעַה כְּמוֹ שֶׁהָיוּ טְעוּנִים אַהֲרֹן וּבְנָיו בַּשְּׁבַעַת יָמֵי
הַמִּלֵּאִים, דְּכַתִּיב (שם) וּמִפְּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ שְׁבַעַת יָמִים. וְהָיוּ
מִפְּרִישֵׁין אוֹתוֹ מֵאַשְׁתּוֹ שָׁמָּה יָבֵא עַל אֲשֶׁתּוֹ וְתִמְצָא נִדָּה, וְהַבּוֹעֵל נִדָּה
טָמֵא שְׁבַעַת יָמִים וְלֹא יוּכַל לְשׁוֹרֵף הַפָּרָה: **הַבִּירָה.** אֵיךְ דְּאָמְרֵי מְקוֹם
הָיָה בְּהַר הַבַּיִת וּבִירָה שְׁמוֹ. וְאֵיךְ דְּאָמְרֵי כָּל הַמְּקַדָּשׁ קְרוּי בִּירָה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר אֶל הַבִּירָה וְגוֹ' [דְּבַרֵי הַיָּמִים א יט]: **צְפוּנָה מְזֻרְחָה.** טַעְמָא דְּמִפְּרִישֵׁים
הַכֹּהֵן הַשּׁוֹרֵף אֶת הַפָּרָה לְלִשְׁכָּה שֶׁהִיא צְפוּנִית מְזֻרְחִית, כִּיּוֹן דְּחֻטָּאת
הִיא **(א)** וְחֻטָּאת טְעוּנָה צְפוּן, תִּקְיֵנוּ לִיהַ רַבְּנָן בְּצְפוּנָה מְזֻרְחָה כִּי הֵיכִי
דְּלֵהוּי לֵהּ הַפָּרָה **(ב)**: **וּבֵית אֲבֹן הֵיטָה נִקְרָאת.** לְפִי שֶׁכָּל מַעֲשֵׂיהָ הָיוּ בְּכָלֵי
גְּלָלִים כְּלֵי אֲבָנִים כְּלֵי אֲדָמָה שְׂאִינָן מְקַבְּלִין טָמְאָה, וּבָהֶם בַּלְבָּד הָיָה
מִשְׁתַּמֵּשׁ כָּל שְׁבַעַת יָמֵי הַפְּרִישָׁה **(ג)**, מִשּׁוּם דְּטַבּוּל יוֹם כֶּשֶׁר בַּפָּרָה, וְהָיוּ
מִטְמָאִין הַכֹּהֵן הַשּׁוֹרֵף אֶת הַפָּרָה וּמִטְבִּילִין אוֹתוֹ מִיָּד, לְהוֹצִיא מִלְּבָן שֶׁל
צְדוּקִים שְׂאוּמְרִים בְּמַעֲרָבֵי שְׁמֶשׁ הֵיטָה נַעֲשִׂית, תִּקְיֵנוּ לֵהּ רַבְּנָן מַעֲלוֹת
יִתְרוֹת כְּדִי שֶׁלֹּא יִזְלְזְלוּ בָּהּ **(ד)**: **כָּל שְׁבַעַת הַיָּמִים.** שֶׁל יָמֵי הַפְּרִישָׁה:
מִכָּל חֻטָּאוֹת שֶׁהָיוּ שָׁם. מִכָּל הַפְּרוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ מִיָּמֹת מוֹשֶׁה רַבְּנּוּ וְעַד אוֹתוֹ
זְמוֹן, שֶׁמִּכָּל פָּרָה וּפָרָה הָיוּ נוֹתְנִין קֶצֶת לְמִשְׁמֶרֶת, וְיוֹם רֵאשׁוֹן מִזֵּין עָלָיו
מֵאַפֵּר פָּרָה אַחַת וְיוֹם שֵׁנִי מֵאַחֲרֵת וְיוֹם שְׁלִישִׁי מֵאַחֲרֵת **(ה)**: **בַּשְּׁלִישֵׁי**
וּבַשְּׁבִיעֵי. לְפָרִישָׁתוֹ. וּבֵין תִּנָּא קָמָא וּבֵין רַבִּי יוֹסִי תַרְוִיְהוּ סְבִירָא לְהוּ
טְבִילָה בְּזִמְנָה מְצוּה **(ו)**, וְקָא מִפְּלִגִי בְּהִזָּאָה אִי מִקְשִׁינָן לֵה לְטְבִילָה אִי
לֹא. תִּנָּא קָמָא מִקִּישׁ הִזָּאָה לְטְבִילָה, וְהִזָּאָה בְּזִמְנָה מְצוּה, וְכָל יוֹמָא
מִשְׁלֶשֶׁת יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים אִיכָּא לְסַפּוּקֵי שְׁמָא הַיּוֹם יוֹם שְׁלִישִׁי
לְטְמָאָתוֹ, וְהַשְּׁלֶשֶׁה אַחֲרוֹנִים כָּל יוֹמָא מְסַפְּקִינָן שְׁמָא שְׁבִיעֵי. וּרְבִיעֵי לֹא
בְּעֵי הִזָּאָה, דְּלֹא בַּשְּׁלִישֵׁי אִיכָּא לְסַפּוּקֵי וְלֹא בַּשְּׁבִיעֵי אִיכָּא לְסַפּוּקֵי,
שְׂאִין הִזָּאָה בַּשְּׁבִיעֵי עוֹלָה מִשּׁוּם הִזָּאָת שְׁבִיעֵי עַד שִׁיזָּה בַּשְּׁלִישֵׁי שְׁלֶפְנֵיו.
וְכָל שְׁבַעַה לָּאוּ דוּקָא, דְּעַל כְּרַחֲדָּהּ הָא קִימָא לָן הִזָּאָה שְׁבוֹת וְאִין דוּחָה
אֶת הַשְּׁבֵת **(ז)**. וּרַבִּי יוֹסִי לֹא מִקִּישׁ הִזָּאָה לְטְבִילָה, וְהִזָּאָה בְּזִמְנָה לָּאוּ
מְצוּה, הַלְּפָדֵי לֹא בְּעֵי הִזָּאָה אֶלָּא שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעֵי בַלְבָּד. וּרַבִּי חֲנִינָא סָגַן
הַכֹּהֲנִים נִמְי כְּרַבִּי יוֹסִי סְבִירָא לִיה דְּהִזָּאָה בְּזִמְנָה אִינָה מְצוּה, וְהַכֹּהֵן

השׁוֹרֵף אֶת הַפֶּרֶה מֵעֵלָה בְּעֶלְמָא הוּא, כִּי הֵיכִי דְלֵא לְזַלְזְלוּ בָּהּ מִפְּנֵי
שֶׁהִיא נֶעֱשִׂית בְּטָבוּל יוֹם : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [א] לְשׁוֹן רִש"י, דְחֻטָּאת נִקְרָאת, שְׁנֵאמַר לְמִי נִדָּה חֻטָּאת הִיא,
וּשְׂאֵר חֻטָּאוֹת טְעוּנוֹת צָפוֹן הַמְּזַבְּחַ, וּבִפְרָה כְּתִיב בָּהּ נִכַח פְּנֵי אֱהֵל מוֹעֵד,
שְׁעוּמֵד בְּהַר הַמִּשְׁחָה וּמִתְּפוֹן וְרוּאָה פֶּתַח שֶׁל הַיֵּכָל שֶׁהוּא בְּכַתֵּל מְזֻרְחִי.
וְעַיִן תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב : **[ב]** לְדַעַת שֶׁהַפֶּרֶשׁ לְעִבּוּדֵי פֶּרֶה הַקְּרוּיָה חֻטָּאת
וּטְעוּנָה מְזֻרְחָ, וְיָשִׁים לֵב לְהִיּוֹת זָרִיז בְּמַעֲשֵׂיהָ וְסֹדֵר עֲבוּדֹתֶיהָ. רִש"י : **[ג]** אֲבָל
בְּשַׁעַת קִדּוּשׁ מְקַדְּשִׁים בְּכָל הַכֵּלִים. תּוֹסֵפוֹת. וְעַיִן תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב : **[ד]**
בְּשִׁמִּירַת טְהוֹרָתָהּ. רִש"י : **[ה]** הַרְמַב"ם. וְנִרְאָה לִי דֶהֱצִרְכוּ לָזֶה מִדְּתַנּוּ לְקַמּוֹן
מִשְׁנָה ה' לֹא מִצְאוּ מְשֻׁבַּע, וּמֵהֵיכָא תִּיתִי שְׁהִיּוּ צָרִיכִין לְשֻׁבַע, דֶּהֱא לֹא תַנּוּ
אֲלֵא מִכָּל חֻטָּאוֹת שְׁהִיּוּ שָׁם, אֲלֵא וְדַאי פְּרוּשׁוֹ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ מִחֻטָּאת
אַחֲרַת, אִם כֹּן צָרִיכִין שְׁהִיּוּ שְׁבַע : **[ו]** דְּכִתִּיב וְחֻטָּאוֹ בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, וְלִיכָּא
לְמִימַר דְּאֵהֲזָא קְאִי, דֶּהֱא כָּבֵר כְּתִיב וְהִזָּה, וְאִי לֹא שְׁמַעִינָן דֶּהֲזָא בְּזַמְנָה
מִצָּוָה לִיהַדֵּר נְמִי הֲזָא דְשְׁלִישִׁי, אֲלֵא עַל כְּרַחֲדָּ מִשׁוּם וְרַחֲץ דְתַכֵּף לְהֲזָא
טְבִילָה, וְשָׁמַע מְנַה טְבִילָה בְּזַמְנָה מִצָּוָה. רִש"י : **[ז]** מִסְקִינָן בְּגִמְרָא
דְּמִפְרִישִׁין אוֹתוֹ בְּרַבִּיעִי בְּשַׁבַּת כִּי הֵיכִי דְלִתְרַמִּי רַבִּיעִי שְׁלוֹ בְּשַׁבַּת : (עיקר
תוי"ט).

פרק ג - משנה ב

חֲצֵרוֹת הָיוּ בִירוּשָׁלַיִם בְּנוּיּוֹת עַל גְּבֵי סַלַע
וְתַחְתִּיָּהֶם חָלוּל, מִפְּנֵי קֶבֶר הַתְּהוֹם. וּמִבֵּיָאִים
נָשִׁים עֶבְרוֹת וַיּוֹלְדוֹת שָׁם וּמִגְדָּלוֹת שָׁם אֶת
בְּנֵיהֶן. וּמִבֵּיָאִים שְׁוֹרִים וְעַל גְּבֵיהֶן דְּלָתוֹת,
וְתִינּוֹקוֹת יּוֹשְׁבִין עַל גְּבֵיהֶן וְכוֹסוֹת שֶׁל אֶבֶן
בְּיָדָם. הִגִּיעוּ לְשִׁלּוֹחַ, יָרְדוּ וּמִלְאוּם, וְעָלוּ
וַיֵּשְׁבוּ עַל גְּבֵיהֶן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, מִמְּקוֹמוֹ הָיָה
מִשְׁלָשׁ וּמִמֵּלֵא :

ר"ע מברטנורה **בְּנוֹיּוֹת עַל גְּבֵי הַסֵּלַע**. צוֹר הַחֲלָמִישׁ שֶׁנֶּכֶר שֶׁהָיָה שָׁם מִתְחַלֵּט בְּרִיתוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְאָף עַל פִּי כֹן הֶחְמִירוּ לַעֲשׂוֹת תַּחֲתָיו חָלָל, מִפְּנֵי קֶבֶר הַתְּהוֹם, שֶׁמָּא יֵשׁ תַּחֲתָיו קֶבֶר וְאִין לוֹ לְמַת אֵהֵל חָלָל טַפַּח, וְטַמְאָה שֶׁהִיא רְצוּצָה בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה, לְפִיכָךְ הָיוּ בּוֹנִים אוֹתוֹ עַל גְּבֵי כַּפִּין, שֶׁאֶפְלוּ יֵשׁ קֶבֶר תַּחֲתֵיהֶן הַחָלָל מִפְּסִיקוֹ. וְכָל לְשׁוֹן טַמְאָת הַתְּהוֹם שֶׁבְּגִמְרָא, לְשׁוֹן סִפְק וּמְכֻסָּה הוּא, בְּתֵהוֹם הַזֶּה שֶׁאִינוּ גְלוּי: **וּמְבִיאִים נָשִׁים מְעַבְרוֹת וְיולָדוֹת שָׁם**. כָּל אֵלּוּ מַעֲלוֹת יִתְרוֹת עָשׂוּ בָּהּ פִּי הַיְכִי דָלָא לְזִלְזוּלֵי בָּהּ, מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים אוֹתָהּ בְּטָבוֹל יוֹם: **וּמְגַדְלוֹת שָׁם אֶת בְּנֵיהֶן**. עַד שֶׁהָיוּ בֶן שְׁמֹנֶה [שְׁנַיִם], וְלֹא יוֹתֵר, שֶׁלֹּא יֵרְאוּ קָרִי [ח]: **וּמְבִיאִים שׂוֹרִים**. שֶׁכָּרְסָן רַחֲבָה כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיוּ רִגְלָיו שֶׁל תִּינוֹק הַיּוֹשֵׁב עֲלֵיהֶן מֵאֲהִילוֹת עַל הָאָרֶץ מִפְּנֵי קֶבֶר הַתְּהוֹם [ט]: **וְעַל גְּבֵיהֶן דְּלִתוֹת**. וְעוֹד זֹאת מַעֲלָה יִתְּרָה כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיוּ רִגְלָיו שֶׁל תִּינוֹק מֵאֲהִילוֹת עַל הָאָרֶץ: **וְכוֹסוֹת שֶׁל אֶבֶן בִּידָם**. שֶׁכָּל מַעֲשֵׂה הַפְּרָה בְּכָלִי גְלָלִים וְכָלִי אֲבָנִים וְכָלִי אֲדָמָה שֶׁאִין מְקַבְּלִין טַמְאָה: **יִרְדּוּ**. תִּינוֹקוֹת הִלְלוּ לַתּוֹף נֶהַר שְׁלוֹחַ [י]: **וּמְלֹאִים**. מִמֶּנּוּ מִים לְקַדֵּשׁ מִי חֲטָאת שֶׁמִּזֵּין עַל הַשּׁוֹרֵף אֶת הַפְּרָה כָּל שְׁבָעָה. וּבַתּוֹף הַנֶּהָר לִיכָא לְסַפּוֹקֵי לְקֶבֶר הַתְּהוֹם, דְּלֹא עֲבִידֵי דְקֶבְרֵי בְּנֵהָרוֹת: **רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר**. מַעַל גְּבֵי הַשּׁוֹרִים הָיוּ מְשַׁלְּשִׁים חָבֵל וּמְמַלְאִים מִים, וְלֹא הָיוּ יוֹרְדִים לַתּוֹף הַשְּׁלוֹחַ. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי: (ר"ע מברטנורה).

עֵיקַר תּוּי"ט [ח] אָף שֶׁהָיוּ טַמְאוֹת בְּנִדָּה וְיולָדָת לֹא הָיוּ חוֹשְׁשִׁין לְשַׁמְרָן אֶלָּא מִטַּמְאָת מַת דְּבַעֵי הַזָּאָה וּמִטַּמְאָה הַיּוֹצֵאת מִגּוֹפָן. וְקָשָׁה, הָא סוּף סוּף בְּשַׁעַת קִדּוּשׁ בְּעֵינֵי אִישׁ. וַיֵּשׁ לוֹמֵר, דְּמָה שֶׁיִּכּוֹל לְתַקּוֹן מִתְקַנִּים, דְּכֻלָּה מְלַתָּא מַעֲלָה בְּעֵלְמָא הִיא. תּוֹסְפוֹת. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: [ט] וּבַעַל חֵי חוֹצֵץ. וְאָף דְּהוּי אֵהֵל זְרוּק, מִכָּל מְקוֹם הֵכָא גְלִי קָרָא דְּהוּי אֵהֵל, כְּדַכְתִּיב וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תִּשְׁכַּכְנִי [אִיּוֹב י], וְכָל שְׁכֵן בְּהֵמָה שֶׁכָּרְסָה לְמִטָּה כְּעֵין אֵהֵל. וְדִלְתוֹת אִיכָא לְמֵאן דְּאָמַר בְּתוֹסְפָתָא שֶׁלֹּא הָיוּ מְבִיאִין. תּוֹסְפוֹת. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: [י] וְרַבִּי יוֹסִי חוֹשֵׁשׁ אֶפְלוּ בַתּוֹף הַנֶּהָר. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: (עֵיקַר תּוּי"ט).

פּרָק ג - מִשְׁנָה ג

בָּאוּ לְהַר הַבֵּית וַיִּרְדּוּ. הַר הַבֵּית וְהַעֲזָרוֹת,

תַּחֲתֵיהֶם חָלוּל, מִפְּנֵי קֶבֶר הַתְּהוֹם. וּבִפְתַח
הָעֶזְרָה הָיָה מִתְקַן קָלָל שֶׁל חֲטָאת, וּמִבֵּיאִין
זָכַר שֶׁל רְחֵלִים וְקוֹשְׁרִים חָבֵל בֵּין קֶרְנָיו,
וְקוֹשְׁרִים מִקַּל וּמִסַּבֵּךְ בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל חָבֵל,
וְזוֹרְקוֹ לְתוֹךְ הַקָּלָל, וּמִכָּה אֶת הַזָּכַר וְנִרְתַע
לְאַחֲרָיו, וְנוֹטֵל וּמְקַדֵּשׁ, כְּדֵי שְׂיִרְאֶה עַל פְּנֵי
הַמַּיִם **[יד]**. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אֵל תִּתְּנוּ מְקוֹם
לְצִדּוּקִים לְרֵדוֹת, אֲלֵא הוּא נוֹטֵל וּמְקַדֵּשׁ :

ר"ע מברטנורה בָּאוּ לְהַר הַבַּיִת. הַתִּינּוּקוֹת שֶׁעַל גְּבֵי הַשְּׁוֹרִים עִם הַכּוֹסוֹת
מִלֵּאִים מַיִם : בִּפְתַח הָעֶזְרָה. שֶׁל נָשִׁים, הַסְמוּכָה לַחֵיל : הָיָה מִתְקַן קָלָל
שֶׁל חֲטָאת. כְּלִי שֶׁמִּנַּח בּוֹ אֶפֶר חֲטָאת מִכָּל פְּרָה שֶׁהָיוּ שׁוֹרְפִים, כְּדַכְתִּיב
(בַּמִּדְבָּר יט) וְהִיְתָה לְעֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת : קָלָל. כְּדֵי קֶטֶן **[יא]**. תִּרְגוּם
וְכִדְהָ עַל שְׂכָמָה (בְּרֵאשִׁית כד) וְקוֹלְתָה עַל כְּתֻפָּה : וְזוֹרְקוֹ לְתוֹךְ הַקָּלָל.
וּמִתּוֹךְ כֶּךָ כְּשֶׁהָיָה הַזָּכַר נִרְתַע לְאַחֲרָיו וְהָיָה הַמִּקַּל יוֹצֵא מִן הַקָּלָל
קוֹלֵט מִן הָאֶפֶר עִמּוֹ וְנִשְׁפָּךְ עַל גְּבֵי הַשְּׁוֹרִים **[יב]** וְהַתִּינּוּק נוֹטֵלוֹ וְאֵינוֹ
צָרִיךְ לְהוֹצִיא יָדוֹ לַחוּץ. וּבִתְּוֹסֶפֶת מִשְׁמַע שֶׁלֹּא הִצְרַכּוּ לַעֲשׂוֹת כֵּן אֲלֵא
כְּשֶׁעָלוּ מִן הַגּוֹלָה **[יג]** שֶׁהָיוּ כֻּלָּם טְמֵאִין וְאֵין יְכוּלִים לָגַע, שָׂאֵם הָיוּ
נוֹגְעִים בְּאֶפֶר הַפְּרָה הָיוּ מְטַמְּאִין אוֹתוֹ. וּמָה שֶׁהָיוּ זוֹרְקִים הַמִּקַּל לְתוֹךְ
הַקָּלָל וְלֹא בְּדֶרֶךְ הַנְּחָה, שֶׁלֹּא יִטְמָא הָאֶפֶר בְּהִסָּט מִשׁוּם סַפֵּק זִיבָה : אֵל
תִּתְּנוּ מְקוֹם לְצִדּוּקִים לְרֵדוֹת. לְמַשַּׁל בְּנוֹ בְּדַבְּרֵי שְׁחוֹק וְהַתּוֹל, דְּסַבֵּר רַבִּי
יוֹסִי כְּשֶׁעָלוּ בְּנֵי הַגּוֹלָה הָיוּ בְּהֵם טְהוֹרִים שֶׁטְהוּרוֹם בְּאֶפֶר הַפְּרָה שֶׁהוֹרִידוּ
עִמָּהֶם לְבָבֵל וְהֵעֵלוּ מִמֶּנּוּ עִמָּם, וְלֹא נְטַמְּאוּ מִשׁוּם אֶרֶץ הָעַמִּים דְּלֹא גָזְרוּ
טְמֵאָה עַל אֶרֶץ הָעַמִּים אֲלֵא לְאַחַר שֶׁעָלוּ מִן הַגּוֹלָה. לְפִיכֵךְ הָיָה אֲפֻשֶׁר
שְׂאִישׁ טְהוֹר יִהְיֶה נוֹטֵל אֶת אֶפֶר הַפְּרָה, וְלֹא הִצְרַכּוּ לְזָכַר שֶׁל רְחֵלִים.
וְהִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **[יא]** שֶׁל אֶבֶן. וְעֵין תּוֹסֶפֶת יוֹם טוֹב : **[יב]** הַר"ש. וְיִרְדּוּ דִתְנִן
בְּרִישָׁא, הֵינּוּ קָדָם שֶׁעָלוּ מִן הַגּוֹלָה. וְזֶה דְחַק. וְהַרְמַב"ם לֹא כָּתַב שֶׁיִּפְלוּ עַל
הַשְּׁוֹרִים, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וְיִפֹּל לְפָנָיו וְיִקְחָהוּ וְיִשְׁלִיכָהוּ בַמַּיִם, וְזֶה כְּלוֹ לְבַל יִגַע
בְּאֶפֶר הַפְּרָה כּו'. וְרָצָה לומר שֶׁאֵף עַל פִּי שֶׁזֶה הָאֶפֶר צָרִיךְ שֶׁיִּקְחָהוּ בְיָדוֹ, הִנֵּה
תְּקַנּוּ מָה שֶׁיְכוּלִים לְתַקַּן שֶׁלֹּא יִגַע בְּשֶׂאֵר הָאֶפֶר : **[יג]** שֶׁהַכְּתָלִים לֹא הִחְרִיב
בְּבוֹכְדִנְצָר וְשָׁם הָיָה מִנַּח הָאֶפֶר צְבוּר בְּקִלּוּלִים כְּדֵאִיתָא בְּתוֹסֶפֶת. הַר"ש.
וְעֵין תּוֹסֶפֶת יוֹם טוֹב : **[יד]** שְׂיִרְאֶה כּו'. דְּגִזְרָה שְׁוֵה גְמָרִינֵן אֶפֶר פְּרָה מִעֶפֶר
סוּטָה. רַש"י : (עיקר תוי"ט).

פרק ג - משנה ד

לא היו עושין, לא חטאת על גבי חטאת {טו}, ולא תינוק על גבי חברו. וצריכין היו התינוקות להזות {טז}, דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר, לא היו צריכין להזות:

ר"ע מברטנורה לא היו עושים חטאת על גבי חטאת. אם טהרו עצמן לפרת חטאת אחת וארעה פסול, לא יעשו אחרת על גבי זו. אלא צריכה שמור כבתחלה: ולא תינוק על גבי תינוק. שאם היו שני תינוקות, אחד נשמר לפרת חטאת ואחד נשמר סתם אגב זה התינוק אבל לא לצרף פרת חטאת, לא מתפשר האי אגב האי: צריכים היו תינוקות להזות. ואף על גב שנשמרו כל השמירות הקלו, חישינן דלמא איתי עורב פזית מן המת ושדא עליהו. וכל הני מעלות יתרות נינהו: לא היו צריכים להזות. דלטמאת מת לא חישינן. אבל טבילה היו צריכים לכלי עלמא, שפא נטמאו בשרץ {יז}. והלכה כרבי עקיבא: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {טו} על גבי כו'. ודמי למטבילין מגב לגב דפרק ב' דביצה. הר"ש והר"ם: {טז} להזות. קצתם על קצתם. הרמב"ם: {יז} ואף דטבל למגע נדת אמו, אפלו הכי צריך טבילה. והערב שמש לא בעי, דכל מעשיה בטבולי יום. הר"ש: (עיקר תוי"ט).

פרק ג - משנה ה

לא מצאו משבע {יח}, עושין משש, מחמש,

מֵאַרְבַּע, מִשְׁלֹשׁ, מִשְׁתֵּים וּמֵאַחַת. וּמִי עֲשָׂאֵם.
הָרֵאשׁוֹנָה עָשָׂה מִשָּׁה, וְהַשְּׁנִיָּה עָשָׂה עֲזָרָא,
וְחֵמֶשׁ, מֵעֲזָרָא וְאֵילָדָּה, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.
וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים, שְׁבַע מֵעֲזָרָא וְאֵילָדָּה. וּמִי
עֲשָׂאֵן. שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק וְיוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל עָשׂוּ
שְׁתֵּים שְׁתֵּים, אֶלְיָהוּעֵינִי בֶן הַקּוֹף וְחַנְמַאֵל
הַמְצָרִי וְיִשְׁמַעֵאל בֶּן פִּיאָבִי עָשׂוּ אַחַת אַחַת :

ר"ע מברטנורה לא מצאו משבע. משום דאמרן דמכל חטאות שהיו שם
מזין עליו, משום הכי קאמר דאם לא מצאו משבע, מזין אפלו מאחת :
וְחֵמֶשׁ מֵעֲזָרָא וְאֵילָדָּה. רַבִּי מֵאִיר לֹא מְנִי הָאַרְבַּע שְׁעָשׂוּ שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק
וְיוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל אֶלֶּא לְשֵׁתִים, מִשּׁוּם דְּסַבִּירָא לִיהּ שְׁעַל יְדֵי פְסוּל שְׁאַרְע
בְּרֵאשׁוֹנָה נַעֲשִׂית הַשְּׁנִיָּה: וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים שְׁבַע מֵעֲזָרָא וְאֵילָדָּה.
דְּסַבִּירָא לְהוּ שְׁפָלֹן כְּשֵׁרוֹת הָיוּ: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [יח] משבע. כי היכי דתנן לעיל ומזין עליו כל שבעה ולא דוקא,
כמו שכתב הר"ב, הכי נמי תני נמי הכא משבע ולא דוקא: (עיקר תוי"ט).

פרק ג - משנה ו

וְכַבֵּשׁ הָיוּ עוֹשִׂים מֵהַר הַבַּיִת לְהַר הַמְּשֻׁחָה {יט},
כַּפִּין עַל גְּבֵי כַּפִּין, וְכַפָּה כְּנֶגֶד הָאֵטָם, מִפְּנֵי
קָבֵר הַתְּהוֹם, שָׁבוּ כֹהֵן הַשּׁוֹרֵף אֶת הַפָּרָה,
וּפָרָה וְכָל מְסַעְדֵיהָ, יוֹצְאִין לְהַר הַמְּשֻׁחָה :

ר"ע מברטנורה וכפה כנגד האטם. רגלי הכפה שהכפה נשענת עליהם
נקראין אטם. ואין רגלי הכפה העליונה כנגד רגלי התחתונה, אלא כנגד
הכפה עצמה, דכנגד אטם העליונה עומד חלל התחתונה: **מפני קבר**

הַתְּהוֹם. שְׁלֹא תִהְיֶה שֵׁם טְמֵאָה רְצוּצָה שֶׁהִיא בּוֹקֶעַת וְעוֹלָה : וּפְרָה וְכָל מְסַעְדִּיהָ. סוּמְכִיהָ וְעוֹזְרִיהָ. לְשׁוֹן ה' יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרֶשׂ דְּוִי (תְּהִלִּים מֵא). וְאַף עַל גַּב דְּפָרָה אֵינָה מְקַבֶּלֶת טְמֵאָה מִחַיִּים **{כ}**, מֵעֵלָה יִתְרָה עָשׂוּ בָּהּ : (ר"ע מִבְּרִטְנוֹרָה).

עֵיקַר תּוֹי"ט **{יט}** **הַמְּשָׁחָה.** מְקוֹם שֶׁרִפְתָּהּ : **{כ}** וְאִי מְשׁוּם מְסַעְדִּיהָ, נְמִי לֹא הָיוּ צְרִיכִים לְקַבֵּשׁ, דָּאִי נְמִי נְטֵמְאוּ לֹא אֶכְפַּת לָן, שְׁלֹא הָיוּ עוֹסְקִים עִם הַפְּרָה אֶלָּא מִחַיִּים לְהַבִּיאָהּ לְהַר הַמְּשָׁחָה : (עֵיקַר תּוֹי"ט).

פֶּרֶק ג - מִשְׁנָה ז

לֹא הִיְתָה פְּרָה רוּצָה לְצֵאת, אֵין מוֹצִיאִין עִמָּה שְׁחוֹרָה, שְׁלֹא יֵאמְרוּ, שְׁחוֹרָה שְׁחָטוּ. וְלֹא אֲדָמָה, שְׁלֹא יֵאמְרוּ, שְׁתִּים שְׁחָטוּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, לֹא מְשׁוּם זֶה, אֶלָּא **{כב}** מְשׁוּם שֶׁנֶּאמַר (בְּמִדְבַר יט), וְהוֹצִיא אֶתְּהָ, לְבַדָּה. וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ מִקְדִּימִים בְּרַגְלֵיהֶם **{כג}** לְהַר הַמְּשָׁחָה, וּבֵית טְבִילָה הָיָה שָׁם. וּמְטַמְּאִים הָיוּ אֶת הַכֶּהֱן הַשּׁוֹרֵף אֶת הַפְּרָה, מִפְּנֵי הַצְּדוּקִים, שְׁלֹא יִהְיוּ אוֹמְרִים, בְּמַעֲרַבֵי שְׁמֶשׁ הִיְתָה נַעֲשִׂית :

ר"ע מִבְּרִטְנוֹרָה וְלֹא אֲדָמָה. לֹא הָיוּ מוֹצִיאִין פְּרָה אֲדָמָה אַחֲרַת עִמָּה בְּכַבֵּשׁ : שְׁלֹא יֵאמְרוּ שְׁתִּים שְׁחָטוּ. וְרַחֲמֵנָא אָמַר וְשָׁחַט אֶתְּהָ, וְלֹא אוֹתָהּ וְאֶת חֲבֵרְתָּהּ **{כא}** : וּבֵית הַטְּבִילָה הָיָה שָׁם. וְאוֹתוֹ בֵּית הַטְּבִילָה נְמִי חָלוּל הָיָה עַל גְּבֵי כַפִּין מִפְּנֵי קֶבֶר הַתְּהוֹם. וְאֵף מְקוֹם מְעַרְכָּתָהּ וְגִתָּהּ הַשְּׁנוּיִין לְקַמּוֹ, כֵּלָן עַל גְּבֵי כַפִּין הָיוּ : וּמְטַמְּאִים הָיוּ אֶת הַכֶּהֱן. בְּמָה שֶׁהָיוּ סוּמְכִים יְדִיהֶם עָלָיו **{כד}** כְּדֵתְנָן לְקַמּוֹ, בְּכַד הָיָה מְטַמְּא, דְּבִגְדֵי אוֹכְלֵי קֹדֶשׁ מְדַרְס לְפָרַת חֲטָאת. וְהַרְמַבֵּי"ם פִּרְשׁ, שֶׁהָיוּ מְטַמְּאִין אוֹתוֹ בְּשָׂרָף אוֹ בְּשֶׂאֵר טְמֵאוֹת שְׁמֵטַמְּאִים טְמֵאת עֶרֶב : בְּמַעֲרַבֵי שְׁמֶשׁ הִיְתָה

נְעִישִׁית. שְׁהִיוּ דוֹרְשִׁים וְאָסַף אִישׁ טְהוֹר, אִין טְהוֹר אֶלָּא שְׁהֶעְרִיב שְׁמִשׁוֹ, וְכֵן הוּא אֹמֵר (עִקָּרָא כב) וּבֵא הַשְּׁמֶשׁ וְטָהַר {כה}. וְחֻכְמִים קִבְּלוּ דְטָהוֹר הָאֱמוּר בְּפִרְשֵׁת חֲטָאת, טְהוֹר לְמַעְשָׂר קֶאֱמַר, דְּהִינּוּ טְבוּל יוֹם: (ר״ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {כא} וְאֶצְטְרִיף לְטַעַם שְׁלֵא יֵאמְרוּ וְלֹא דִיק נִמְי אֹתָהּ כְּמוֹ רַבִּי יוֹסִי, דְּהָאִי תִנָּא קִמָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּא דְדָרִישׁ טַעְמִיה דְקָרָא. וְנִפְקָא מִנָּה, דְאֶפִּיק חֲמוֹר בְּהַדָּה, לְתִנָּא קִמָּא שְׁרִי, לְרַבִּי יוֹסִי אֶסוּר. גְּמָרָא. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: {כב} **לא כוי**. כְּלוּמַר אֵינְךָ צְרִיף לּוֹמַר מְשׁוּם וְשַׁחַט אֹתָהּ, אֶלָּא בְּהוֹצָאת גּוֹפָה כְּתִיב כּוֹי. מְהֵרָם: {כג} **ברגליהם**. מְשׁוּם חֲבוּב מְצוּה: {כד} דְּאֵלוּ בְּטַמְאָה דְאֹרִיתָא לֹא הִיוּ מְזַלְזְלִין כְּלִי הָאִי. וְקָשָׁה, מַה מוֹעִיל זֶה לְהוֹצִיא מְצֻדוֹקִים, הֲרִי בְּגַדֵי כּוֹי הוּי מְדַרְבְּנָן וְהִם אֵינָם מְאָמִינִים בְּזָה, וְיִישׁ לּוֹמַר, דְּמִכָּל מְקוֹם הִיוּ מְרָאִין שְׁאִין חוֹשְׁשִׁים לְדַרְשָׁה שְׁלָהֶם. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: {כה} וְקָשָׁה, דְּהֲרִי נִמְצָא בְּכַתוּב גַּם כֵּן וְרַחֵץ בְּמַיִם וְטָהַר, וְהָהוּא לְמַעְשָׂר. וְעוֹד, בְּתַגְלַחַת רֵאשׁוּנָה כְּתִיב גַּם כֵּן וְטָהַר, וְאֵינּוּ אֶלָּא לְשׁוּב לְמַחְנָה. וְאוּלַי דְּהִם מְצָרִיכִים בְּכֻלָּם הָעֶרֶב שְׁמֶשׁ, וְלְמַדִּין מוּבָא הַשְּׁמֶשׁ. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: (עיקר תוי"ט).

פרק ג - משנה ח

סָמְכוּ יְדֵיהֶם עָלָיו וְאָמְרוּ לוֹ, אִישִׁי כְּהֵן גָּדוֹל, טָבֵל אַחַת {כו}. יָרַד וְטָבֵל וְעָלָה וְנִסְתַּפַּג. וְעֵצִים הִיוּ מְסֻדָּרִים שָׁם, עֵצֵי אֶרְזִים וְאֶרְנָיִם וּבְרוֹשִׁים וְעֵצֵי תְּאֵנָה חֲלָקָה {כז}. וְעוֹשִׂין אֹתָהּ כְּמִין מְגֻדָּל, וּמְפַתְחִין בָּהּ חֲלוֹנוֹת, וְחִזִּיתָהּ מִעֶרְבָה:

ר"ע מברטנורה אִישִׁי כְּהֵן גָּדוֹל. לְפִי שְׁפַעְמִים נְעִישִׁית עַל יְדֵי כְּהֵן גָּדוֹל. אָבֵל בְּכָל כְּהֵן הִיא כְּשֶׁרָה, בֵּין בְּכְהֵן גָּדוֹל, בֵּין בְּסָגוּן בֵּין בְּהֶדְיוּט: וְנִסְתַּפַּג. וְנִתְקַנַּח: עֵצִים. לַעֲשׂוֹת מֵהֶן מְעַרְכָּה לְשֶׁרְפָה, מְסֻדָּרִים שָׁם: וְאֶרְנָיִם. לְשׁוֹן נֹטַע אֶרֶן וְגִשְׁם יְגֻדֵל הָאֱמוּר בִּישְׁעִיהָ {מז}, וּמִין אֶרֶז הוּא,

וכן ברושים. וכל הנד עצים דקחשיב, עדיפי משאר עצים לצרד שרפתה :
כמין מגדל. רחבה מלמטה וצרה מלמעלה : פותחין בה חלונות. להכניס
בהן האש להבעיר העצים : וחזיתה מערבה. פני המערכה ומראיתה,
והוא המקום שמאחיזין בו את האור, הנה פונה לצד מערב דהינו כלפי
המקדש, שהמקדש הנה למערבו של הר הזיתים : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {כו} אחת. לפי ששונה בהפרשה כמו כהן גדול ביום הכפורים,
לכד אמרו לו טבל אחת, אף דהתם חמש טבילות : {כז} חלקה. ולא יתנה כן
במיני הארז, לפי שהוא חלק. הרמב"ם : (עיקר תוי"ט).

פרק ג - משנה ט

כפתוה בחבל של מגג ונתנוה על גב המערכה,
ראשה בדרום ופניה למערב {כט}. הלהן עומד
במזרח ופניו למערב. שחט בימינו וקבל
בשמאלו. רבי יהודה אומר, בימינו הנה מקבל
ונותן לשמאלו, ומזה בימינו. טבל והזה שבע
פעמים כנגד בית קדש הקדשים. על כל הזיה,
טבילה. גמר מלהזות, קנח את ידו בגופה של
פרה. ירד והצית את האש באליותות. רבי
עקיבא אומר, בחריות :

ר"ע מברטנורה בחבל של מגג. חבל עשוי ממין של גמי, כדי שיהיו כל
מעשיה בדבר שאינו מקבל טמאה {כח} : ופניה למערב. לצד המקדש :
רבי יהודה אומר בימינו הנה מקבל. כשאר קבלת הדם של קדשים
שאים קבל בשמאל פסול. ואין הלכה כרבי יהודה, שכיון שאין דמה
נזרק על גבי המזבח אינה כשאר קדשים לענין זה : ומזה בימינו. דכתיב
{במדבר יט} ולקח אלעזר הכהן מדמה באצבעו. הרגילה שבאצבעות,
כלומר אצבע היד הימנית {ל} שאדם ממשמש בה תמיד : כנגד בית קדש

הקדשים. כְּדַכְתִּיב (במדבר יט) וְהָיָה אֵל נֶכַח פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד {לא}: **על כל הזֶּה טְבִילָה.** על כל הזֶּה שֶׁהָיָה מִזֶּה הָיָה טוֹבֵל אֶצְבְּעוֹ בְּדָם, דְּשִׁירֵי הַדָּם שֶׁבְּאֶצְבַּע פְּסוּלִין {לב} לְהִזְיָה: **גָּמַר מִלְּהִזְיָה קִנַּח יָדוֹ בְּגוֹפָה שֶׁל פָּרָה.** כְּדִי שִׁישְׂרֹף הַדָּם עִמָּה, כְּדַכְתִּיב [שם] וְשִׂרְף אֶת הַפָּרָה אֶת עֵרְהָ וְאֶת בְּשָׂרָהּ וְאֶת דָּמָהּ. וּבֵין הִזְיָה לְהִזְיָה מִקִּנַּח אֶצְבְּעוֹ בְּשִׂפְתַי הַמְזֻרֶק וְלֹא בְּגוֹפָה שֶׁל פָּרָה, מְשׁוּם נִימִין הַנִּדְבָקִין בְּאֶצְבְּעוֹ דִּגְנָאֵי לַעֲשׂוֹת בְּהֵן הִזְיָה: **אֲלִיתוֹת.** עֲצִים קְטַנִּים שֶׁמִּלְּהִיבֵין בָּהֶם עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה. אֲלִיתוֹת, לְשׁוֹן אֲלִיָּה. כְּמוֹ זְנָבוֹת הָאוֹדִים [ישעיה ז]: **בְּחִרְיֹת.** זְמוּרוֹת שֶׁל דָּקָל. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {כח} וּלְפִי זֶה כָּל חֶבֶל כְּשֶׁר הוֹאִיל וְאִינוֹ אָרוּג. וְהָרִ"שׁ וְהַתּוֹסְפוֹת פִּרְשׁוּ, לְפִי שֶׁהוּא מִמִּין שֶׁאִינוֹ מְקַבֵּל טַמְאָה: {כט} **לְמַעַרְב.** כְּמוֹ פֶרֶשׁ שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים, אִף דְּלֹא שִׁיךְ כָּאֵן הַטַּעַם דְּהִתָּם, דְּהָא אִין כָּאֵן מְזַבַּח: {ל} הוּא מְהָרִ"ם, וְשֶׁם מְבֹאָר דִּימִין מְאֶצְבַּע יָדְעִינָן, דְּסַתָּם אֶצְבַּע אִינוֹ אֵלָא שֶׁל יָמִין, וְשִׁיָּהִי בְּאֶצְבַּע הַסְּמוּד לְגוּדֵל דִּיק לֵה מְאֶצְבְּעוֹ. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לא} וְתַמְהַנִּי, דְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּכָל מְקוֹם הַמְּכוּן הַהִיכָל. וְתוֹ, בְּפֶרֶק ב' דְּמִדּוֹת מְשֻׁנָּה ד' אֵיתָא וּמִתְכּוֹן וְרוּאָה פְּתִחוֹ שֶׁל הִיכָל, וְלֹא הַזְכִּיר קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים: {לב} בְּסַפְרֵי, מִדְּמָה שְׁבַע פְּעָמִים, מְגִיד שְׁחֹזֵר לְדָם שְׁבַע פְּעָמִים: (עיקר תוי"ט).

פרק ג - משנה י

נְבִקְעָה, וְעָמַד חוּץ מִגְּתָהּ. נָטַל עֵץ אֶרֶז וְאֶזוֹב וְשְׁנֵי תוֹלְעֹת. אָמַר לָהֶן, עֵץ אֶרֶז זֶה, עֵץ אֶרֶז זֶה. אֶזוֹב זֶה, אֶזוֹב זֶה. שְׁנֵי תוֹלְעֹת זֶה, שְׁנֵי תוֹלְעֹת זֶה. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר. וְהֵם אוֹמְרִים לוֹ, הִין וְהִין, שְׁלֹשׁ פְּעָמִים עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר:

ר"ע מברטנורה **נְבִקְעָה.** הַפָּרָה מִחֲמַת הָאוֹר. אֲבָל אִם לֹא נְבִקְעָה לֹא, דְּכַתִּיב [במדבר יט] אֶל תּוֹדֶה שְׂרֵפֶת, לֹא קֹדֶם שִׁיַּצַּת הָאוֹר בְּרַבָּה, וְלֹא אַחַר שִׁתְעַשֶּׂה אֶפְרַיִם. וְהוּא הַדִּין אִם קִרְעָה בְּסַכִּין אַחַר שִׁיַּצַּת הָאוֹר בְּרַבָּה:

ועמד. הכהן: **חוץ מגתה.** גמא שהיתה בקרקע כמין גת עשויה לשרפת הפרה, וכשהיה משליך עץ ארז ואזוב ושני תולעת צריף שיעמד חוץ לאותה גמא **{לד}**: **עץ ארז.** אגדה שיש בה עץ ארז ואזוב פרוכים עם שני תולעת: **עץ ארז זה.** לפי שיש מינים הרבה שדומין לארז ואינו פשרין, לך צריף להודיע שזהו שצויתה עליו תורה. וכן באזוב. וכן בשני תולעת. ואזוב הוא שקורין לו בערבי צעת"ר. ושני תולעת הוא צמר צבוע בצבע הנקרא בערבי כרמ"ז ובלע"ז קרמז"י: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **{לג}** הר"ש קצר. והרמב"ם כתב עוד, דמאל תוד למדנו שישלך בקרבה בעת הבקיעה. ועכשיו שתים זו שמענו, הבקוע ושיצת האור ברבה. ועין תוספות יום טוב: **{לד}** נראה לי מדכתיב והשליך, וסתם השלכה מרחוק היא: (עיקר תוי"ט).

פרק ג - משנה יא

כרכן בשירי הלשון והשליך לתוד שרפתה. נשרפה, חובטין אותה במקלות, וכוברין אותה בכברות. רבי ישמעאל אומר, במקבות של אבן **{לה}** ובכברות של אבן היתה נעשית. שחור שיש בו אפר, כותשין אותו. ושאין בו, מניחין אותו **{לו}**. העצם, בין כד ובין כד היתה נכתש. וחולקים אותו לשלשה חלקים, אחד נתן בחיל, ואחד נתן בהר המשחה, ואחד היתה מתחלק לכל המשמרות **{לח}**:

ר"ע מברטנורה **כרכן.** לעץ ארז ואזוב בשירי לשון של צמר שהוא צבוע בשני תולעת שהיתה ארפה, ובמה שהיה עודף ממנה על עץ הארז ואזוב היה כורף שלשתן יחד, כדי שיהא להן כפד ויפלו לתוד שרפת הפרה ולא תקלט השלהבת את הלשון. ואם לא כרכן והשליך כל אחד בפני עצמו,

כְּשֶׁרָה : בְּכִבְרוֹת שֶׁל אָבִן . אֲבָנִים הַמְּנַקְבִּים נִקְבִּים דְּקִים כְּכִבְרָה . וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יִשְׁמַעְיָאל : שְׁחֹר שְׂיֵשׁ בּוֹ אָפֶר . פָּחַם שְׂאֵם יִכְתְּשׁוּ אוֹתוֹ יַעֲשֶׂה אָפֶר : כּוֹתְשִׁין אוֹתוֹ . וְאִם לֹא יִחְזֹר כְּמוֹ אָפֶר , מְנִיחִין אוֹתוֹ : בֵּין כֹּף וּבֵין כֹּף . בֵּין שְׂיִחְזֹר אָפֶר בֵּין שְׂלֵא יִחְזֹר אָפֶר : חוֹלְקִין אוֹתוֹ לְשִׁלְשָׁה חֻלְקִים . לְאַחַר שְׂכַבְרוּ אֶת כָּל הָאָפֶר , בֵּין אָפֶר הַפָּרָה בֵּין אָפֶר עֲצִים שְׁנִשְׂרָפוּ עִמָּה , חוֹלְקִין אֶת הָאָפֶר לְשִׁלְשָׁה חֻלְקִים : אֶחָד נִתֵּן בַּחֵיל . לְמִשְׁמֶרֶת , כְּדִכְתִּיב וְהִיִּתָּה לַעֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת : וְאֶחָד נִתֵּן בְּהַר הַמִּשְׁחָה . וּבָהּ הָיוּ הַכֹּהֲנִים מְקַדְּשִׁין {לז} : וְאֶחָד הָיָה מִתְחַלֵּק לְכָל הַמִּשְׁמֶרֶת . וּמִמֶּנּוּ הָיוּ מִזִּין כָּל יִשְׂרָאֵל : (ר"ע מברטנורא).

עֵיקַר תּוֹי"ט {לה} אָבִן . אֲשֶׁר לֹא יִקְבְּלוּ טַמְאָה , לְתוֹסַפֵּת הַשְּׂמִיכָה . הַרְמַב"ם : {לו} מְנִיחִין אוֹתוֹ . עַד שְׂיַעֲשֶׂה מְקַצְתּוֹ אָפֶר , כְּדִי לְקַיֵּם מִצְוֹת שְׂרָפָה דְּכִתִּיב אֶת עֵרָה וְגו' . אֲבָל עֵצִים לֹא כְּתִיב , הַלְכָד כּוֹתְשִׁים אוֹתוֹ עִם הַשְּׂאֵר אֵף עַל פִּי שְׂלֵא נַעֲשֶׂה אָפֶר . אֲבָל בְּפָנָי עֲצָמוֹ בְּלֹא אָפֶר , פָּסוּל לְקַדוּשׁ . מְהַר"ם : {לז} נִרְאֶה לִי מִשׁוּם דְּמִפְנֵי קְדֻשָּׁתָם נִזְהָרוּ מִטַּמְאָת מֵת , מֵה שְׂאִין כֵּן יִשְׂרָאֵל , נִקְט אֲצִלָּן לְשׁוֹן מְקַדְּשִׁין וְלֹא מִזִּין . וְעַיִן תּוֹסַפּוֹת יוֹם טוֹב : {לח} הַמִּשְׁמֶרֶת . הַעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה מְקוֹמוֹת אֲשֶׁר הָיוּ בְּהֵן הַמִּשְׁמֶרֶת . הַרְמַב"ם . וְחוּץ לַעֲזָרָה הָיוּ . וְכֵן תִּרְגְּם יוֹנָתָן , וְחָדָא מִפְּלַג לְכָל מִטְרַת לִינְאִי . וְעַיִן תּוֹסַפּוֹת יוֹם טוֹב : (עֵיקַר תּוֹי"ט).

ד פרק

א משנה - ד פרק

פְּרַת חֲטָאת שְׂשַׁחְטָה שְׂלֵא לְשִׁמָּה , קִבֵּל וְהִזָּה

שְׁלֵא לְשִׁמָּה, או לְשִׁמָּה וְשִׁלָּא לְשִׁמָּה, או שְׁלֵא לְשִׁמָּה וְלְשִׁמָּה, פְּסוּלָה. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר מְכַשֵּׁיר. וְשִׁלָּא רְחוּץ יָדַים וְרַגְלַים, פְּסוּלָה. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר מְכַשֵּׁיר. וְשִׁלָּא בְכֵהוּן גְּדוּל, פְּסוּלָה. רַבִּי יְהוּדָה מְכַשֵּׁיר. וּמְחַסֵּר בְּגָדִים, פְּסוּלָה {ב}. וּבְכָלֵי לָבוֹן הִיתָה נַעֲשִׂית :

ר"ע מברטנורה פרת חטאת. שְׁלֵא לְשִׁמָּה פְּסוּלָה. דְּאָמַר קָרָא חֲטָאת הִיא, וּמִדְּקָרִיָּה רַחֲמָנָא חֲטָאת לְמַדְנֵוּ שְׁהִיא טְעוּנָה שְׁחִיטָה לְשִׁמָּה כְּחֲטָאת : **וְרַבִּי אֶלְיעֶזֶר מְכַשֵּׁיר.** הוֹאִיל וְהִיא נִשְׁחַטַת בְּחוּץ. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי אֶלְיעֶזֶר : **וְשִׁלָּא רְחוּץ יָדַים וְרַגְלַים פְּסוּלָה.** דְּחֲטָאת קָרִיָּה רַחֲמָנָא. וְלֵהֲכִי נִקֵּט רְחוּץ יָדַים וְרַגְלַים וְלֹא תֵנָא קִדְשׁ, דְּלֹא שְׁנָא קִדְשׁ בְּפָנִים אוּ בְחוּץ, בֵּין בְּכָלֵי שְׂרַת בֵּין בְּכָלֵי חַל יוֹצֵא {א} : **וְרַבִּי אֶלְיעֶזֶר מְכַשֵּׁיר.** דְּבִבְאָם אֵל אֵהֵל מוֹעֵד וְגו' אוּ בְגִשְׁתָּם אֵל הַמִּזְבֵּחַ יִרְחֲצוּ כְּתִיב. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי אֶלְיעֶזֶר : **שְׁלֵא בְכֵהוּן גְּדוּל פְּסוּלָה.** דְּכְתִיב וּנְתַתָּם אֶתְּהָ אֵל אֶלְעֶזֶר, אוֹתָהּ אֵל אֶלְעֶזֶר, וְאִין שְׁאָר הַפְּרוֹת נַעֲשׂוֹת אֶלָּא בְכֵהוּן גְּדוּל : **וְרַבִּי יְהוּדָה מְכַשֵּׁיר.** דְּדָרִישׁ, אוֹתָהּ בְּסִגּוֹ, וְשְׁאָר כָּל הַפְּרוֹת בֵּין בְּכֵהוּן גְּדוּל בֵּין בְּכֵהוּן הֶדְיוּט. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה : **וּבְבִגְדֵי לָבוֹן הִיא נַעֲשִׂית.** דְּכְתִיב גַּבִּי פָּרָה וְהִיתָה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְרַת הַגֵּר בְּתוֹכָם לְחַקֵּת עוֹלָם, וּבְיוֹם הַכַּפּוּרִים כְּתִיב (ויקרא טז) וְהִיתָה זֹאת לָכֶם לְחַקֵּת עוֹלָם, מָה עֲבוּדַת יוֹם הַכַּפּוּרִים בְּבִגְדֵי לָבוֹן, אֵף מַעֲשֵׂה פָּרָה בְּבִגְדֵי לָבוֹן {ג} : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {א} וְלֹא יִדְעָתִי מְקוֹם לְדִיוֹק זֶה, דְּהָא בְּקִדְוִישׁ פְּנִים תִּנְי נְמִי שְׁלֵא רְחוּץ, וְדִינוּ נְמִי הוּא פְּלוּגְתָא דְּאִמּוּרָאֵי בְּגִמְרָא, וְאִי אִיתָא לְדִיוֹקִיָּה אֲמַאי לֹא אוֹתְבִיָּה לְמֵאן דְּפְלִיג וְלִסְיַע לְמֵאן דְּסִבִּירָא לִיָּה הֲכִי. אֶלָּא, לֹאֵו דִּיוֹקָא הוּא כָּלֵל, וּמְכַל מְקוֹם דִּינוּ דְּפַסְק אָמַת. וְעִין תּוֹסַפּוֹת יוֹם טוֹב : **{ב} פְּסוּלָה.** דְּכְתִיב הַכֵּהוּן, בְּכֵהוּנוּ. סְפָרִי. הַר"שׁ : **{ג}** שֶׁל כֵּהוּן הֶדְיוּט : (עיקר תוי"ט).

שָׂרְפָה חוץ מִגֵּתָהּ, אוּ בְשֵׂתֵי גֵתוֹת, אוּ שְׂשָׂרְף
שְׂתֵים בְּגַת אַחַת, פְּסוּלָה. הִזָּה וְלֹא כִּוּן כְּנֶגֶד
הַפֶּתַח, פְּסוּלָה. הִזָּה מִשְׁשֵׁית שְׁבִיעִית, חֲזֵר
וְהִזָּה שְׁבִיעִית, פְּסוּלָה. מִשְׁבִּיעִית שְׁמִינִית
וְחֲזֵר וְהִזָּה שְׁמִינִית, כְּשָׂרָה **(ה)** :

ר"ע מברטנורה חוץ מגתה. מקום היו עושים לשַׂרְפָתָה כְּמִין גֵת כְּנֶגֶד
פֶתַח שֶׁל הַיֶּכֶל, וְאִם שְׁחָטָה שְׁלֹא כְּנֶגֶד פֶתַח שֶׁל הַיֶּכֶל, פְּסוּלָה **(ד)** : אוּ
בְשֵׂתֵי גֵתוֹת. כְּגוֹן שְׁחֲלֻקָה לְשֵׁתִים וְשָׂרְף חֲצִיָּה בְּגַת זֶה וְחֲצִיָּה בְּגַת זֶה : אוּ
שְׂשָׂרְף שְׂתֵים בְּגַת אַחַת. אִף עַל פִּי שֶׁהוֹצִיא כָּל אַחַת בְּפָנֵי עֲצָמָה מִפְּסָלָא
מִחֲמַת מְלֹאכָה, שָׂזוּ פּוֹסְלָת אֶת זֶה. אֲבָל בְּזוֹ אַחַר זֶה, כְּשָׂרָה : וְלֹא כִּוּן
כְּנֶגֶד הַפֶּתַח פְּסוּלָה. דָּאֵל נִכַח פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד כְּתִיב : **מִשְׁשֵׁית שְׁבִיעִית.**
דְּשִׁבַע פְּעָמִים כְּתִיב, כְּסֻדְרוֹן, וְהוּא מְנַה שְׁבִיעִית קֶדֶם שְׁשִׁית, וְחֲזֵר וְהִזָּה
שְׁבִיעִית, פְּסוּלָה, דְּבַעֲיָנָן שְׂיִקְרָא לְשֵׁשִׁית שְׁשִׁית וְלְשְׁבִיעִית שְׁבִיעִית. אֲבָל
מִשְׁבִּיעִית שְׁמִינִית, כְּשָׂרָה, דָּאִין שְׁמִינִית בְּהִזָּאוֹת שֶׁל פָּרָה וְזֶה טָעָה
בְּדַבּוּר דְּעֵלְמָא : **וְחֲזֵר וְהִזָּה שְׁמִינִית.** לָאוּ דוֹקָא, דְּבַכָּל עֲנָן כְּשָׂרָה, בִּין
חֲזֵר וְהִזָּה בִּין לֹא חֲזֵר וְהִזָּה. וְאִגְבִּי רִישָׁא נִקְטִיָּה. אִי נִמְיָה הָא קִמְשָׁמַע לָן
דָּאִף עַל גַּב דְּהוֹסִיף בְּהִזָּאוֹת לֹא פָּסַל, דְּמִכִּי גְמָרִינְהוּ לְשִׁבַע הִזָּאוֹת
נִגְמָרָה מְצוּתָהּ, וְתוֹ לֹא חִישִׁינָן לָמָּה שֶׁהוּא מוֹסִיף : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט (ד) בְּזָבָחִים דִּף קִי"ג יִלְפִינָן לִיה. וְקָשָׁה, הָא אֲנִן בְּשָׂרְפָה קִימִינָן,
וְהוּא לִיה לְפָרֶשׁ וְאִם שְׂרָפָה, דְּהַכִּי נִמְיָ יִלְפִינָן הֵתָם : **(ה) כְּשָׂרָה.** דוֹקָא אִם
כְּהוֹן אַחַר חֲזֵר וְהִזָּה, אֲבָל הַכְּהוֹן הַשּׂוֹרֵף פְּסָלָה מִחֲמַת מְלֹאכָה שְׂאִינָה צְרִיכָה
בְּשַׁעַת שְׂרָפָתָה. הַר"שׁ בְּשֵׁם הַתּוֹסֵפֶתָא : (עיקר תוי"ט).

פּוֹרָק - מִשְׁנָה ג

שָׂרְפָה שְׁלֹא בְּעֵצִים, אוּ בְּכָל עֵצִים, אֶפְלוּ בְּקֶשׁ
אוּ בְּגִבְבָּהּ, כְּשָׂרָה. הַפְּשִׁיטָה וְנִתְחָה, כְּשָׂרָה.

שְׁחָטָה עַל מְנַת לֶאֱכֹל מִבְּשָׂרָהּ וְלִשְׁתּוֹת מִדָּמָהּ,
כְּשָׂרָה. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר, אֵין מַחְשְׁבָה
פוֹסְלַת בַּפֶּרָה :

ר"ע מברטנורה שְׂרָפָה שְׁלֵא בַעֲצִים. שְׁהֲצִית הָאוֹר בְּגוֹפָה שֶׁל פֶּרָה :
כְּשָׂרָה. שְׁלֵא נִכְתַּב בְּתוֹרָה עֲצִים, אֶלֶּא וְשָׂרָף סֶתֶם : אוֹ בְּכָל עֲצִים. שְׁלֵא
שְׂרָפָה בְּאַרְזִים אֲרָנִים וּבְרוּשִׁים וְעֲצֵי תֵאֵנָה הַשְּׁנוּיִים בְּפָרְקִין דְּלַעִיל :
הַפְּשִׁיטָה וְנִתְחָה כְּשָׂרָה. דָּאֵת עֵרָה וְאֵת בְּשָׂרָה כְּתִיב, בֵּין בְּהַפְּשִׁט וְנִתּוּחַ
בֵּין בְּמַחְבֵּר : עַל מְנַת לֶאֱכֹל מִבְּשָׂרָהּ אוֹ לִשְׁתּוֹת מִדָּמָהּ כְּשָׂרָה. דְּוִקָא
לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת הוּא דְּמַכְשִׁיר תֵּנָא קַמָּא, דְּבְכָל הַקְּרַבְנֹת נִמְי כִּי הָאִי גִוְנָא
כְּשֵׁר, כְּדַתְנֹן בְּפָרְק כָּל הַפְּסוּלִים [וְזַבְחִים לַה] חָשַׁב לֶאֱכֹל דְּבָר שְׂאִין דְּרַכּוּ
לֶאֱכֹל, כְּשֵׁר, כְּגוֹן מֵאֲכִילַת מִזְבֵּחַ לְאָדָם. אֲבָל חָשַׁב עַל מְנַת לְהִזּוֹת מִדָּמָה
לְמַחֵר, פָּסֵל תֵּנָא קַמָּא, דְּחֻטָּאת קָרִיָּה רַחֲמֵנָא. וְרַבִּי אֶלְיעֶזֶר סָבַר דְּאֵין
מַחְשְׁבָה פוֹסְלַת בַּפֶּרָה כָּלֵל, אֶפְלוּ בַּהֲזָאוֹת [ו]. וְאִזְדָּא לְטַעֲמִיָּה דְּבִשְׁלֵא
לְשִׁמָּה מַכְשִׁיר בְּרִישׁ פָּרְקִין, שְׂאִין לָהּ דִּין מְדִינֵי קְדָשִׁים, הוּאִיל וְהִיא
נַעֲשִׂית בַּחוּץ. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי אֶלְיעֶזֶר : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [ו] כְּגוֹן שׁוֹחֵט עַל מְנַת לְהִזּוֹת לְמַחֵר, דְּמַעְבּוּדָה לְעַבּוּדָה לֹא
שְׂמַעְנֹ. דְּאֵי בַּהֲזָאָה גּוֹפָא הָא תֵּנִי לַעִיל רִישׁ פָּרְקִין : (עיקר תוי"ט).

פּוֹסְלַת בַּפֶּרָה - מִשְׁנֵה ד

כָּל הָעֶסוּקִין בַּפֶּרָה מִתְחַלָּה וְעַד סוּף, מְטַמְּאִין
בְּגָדִים, וּפּוֹסְלִים אוֹתָהּ בְּמִלְאָכָה. אֵרַע בָּהּ
פְּסוּל בְּשַׁחֲטָתָהּ, אֵינָה מְטַמְּאָה בְּגָדִים. אֵרַע
בָּהּ בַּהֲזִיטָתָהּ, כָּל הָעוֹסֵק בָּהּ לְפָנֵי פְּסוּלָהּ,
מְטַמְּאָה בְּגָדִים. לְאַחַר פְּסוּלָהּ, אֵינָה מְטַמְּאָה
בְּגָדִים. נִמְצְאָה חֲמֵרָה, קָלָה [ז]. לְעוֹלָם

מועלים בה, ומרבין לה עצים, ומעשיה ביום, ובכהן, המלאכה פוסלת בה, עד שתעשה אפר, והמלאכה פוסלת במים, עד שיטילו את האפר:

ר"ע מברטנורה כל העסוקין בפרה. אדמה, באחת מפל עבודותיה, בין בתחלה בין באמצע בין בסוף: **מטמאין בגדים**. דכתיב והשליך אל תוך שרפת הפרה וסמיך ליה וכבס בגדיו הכהן, ובשרפתה כתיב והשרף אתה וכבס בגדיו, ואם המשליך את האזוב מטמא בגדים, השורף לא כל שכן, אלא בא הכתוב ולמדך **ז** על כל העוסקים בפרה מתחלה ועד סוף שיהיו טעונים כבוס בגדים: **ופוסלים אותה במלאכה**. דכתיב ושחט אתה, ולא שיעשה מלאכה אחרת עמה בשעת שחיטתה. וכן בשרפתה כתיב ושרף את הפרה, ולא שיעשה מלאכה אחרת עם שרפתה, למדנו שמלאכה פוסלת בה משעת שחיטה **ח** עד שתעשה אפר: **ארע בה פסול בשחיטתה**. לא שנתנבלה בשחיטה, דאם כן מטמאה בגדים משום נבלה, אלא פסול מחמת מלאכה, דומיא דארע בה פסול בהזאתה: **אינה מטמאה בגדים**. דכיון דשחיטתה בפסול, אם כן לא נעשה בה עדין לשם פרה כלום בכשרות **ט**. אבל ארע בה פסול בהזאה, כבר נעשית השחיטה בהכשר: **לעולם מועלין בה**. הנהנה ממנה בין לפני שרפתה בין לאחר שרפתה, חיב קרבן מעילה, עד שתעשה אפר. אבל לאחר שנעשית אפר, אין באפר משום מעילה, דכתיב חטאת היא. חטאת, מלמד שמועלין בה **יא**. היא, בה מועלין, באפרה אין מועלין **יב**: **ומרבין לה עצים**. נמי דוקא עד שתעשה אפר: **ומעשיה ביום**. בתוספתא מפרש, חוץ מאסיפת אפרה והמלווי והקדוש. שיכולים לאסוף אפר הפרה בלילה, ולשאב המים מן הבאר והוא הנקרא מלוי, ולשים בתוכה האפר והוא הנקרא קדוש, כל זה מתר לעשות בלילה. וכל מעשה פרה, בכהן, חוץ מאסיפת אפרה והמלווי והקדוש וההזאה, שהם כשרים בזר. אסיפת אפרה, דכתיב ואסף איש טהור, מלמד שאסיפת האפר כשרה בכל אדם **יג**. ובהזאה הוא אומר והזה הטהור על הטמא, בין שהוא כהן בין שאינו כהן: **והמלאכה פוסלת במים**. דכתיב והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה [חטאת היא], מה חטאת נפסלת במלאכה כדכתיבין לעיל, כך המים נפסלים במלאכה משעת המלווי: **עד שיטילו את האפר**. שמטילים במים מאפר הפרה כשעור שתראה האפר במים ומקם מזין על הטמא, ואם לאחר שהטילו האפר במים עשה מלאכה אחרת עמה בשעת הזאה **יד**, לא פסל: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט ז וכבוס בגדים דכתיב גבי אוסף, דריש ליה בספרי: **ח** והלא דין הוא, אם פוסלת בשחיטה לא תפסל בשרפה, אלא למד שפוסלת בה עד שתעשה אפר. ספרי. הר"ש. ועין תוספות יום טוב: **ט** ואפלו ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף לא אמרינו שקדם הפסול מטמאה בגדים, דהא דישנה כו'

הִינּוּ בְשַׁחֲטָה כְּשֶׁרָה. גִּמְרָא: {י} חֲמֵרָה. שְׂמַחְמִיר לְפָסְלָה בְּמִלְאָכָה מִקַּל בְּטִמְאַת בְּגָדִים. מִהֲרִים: {יא} וְתִימָה, תַּפּוּק לִיה דְּקִדְשֵׁי בְּדֵק הַבַּיִת הִיא דְּמוּעֲלִין בָּהּ. וַיֵּשׁ לֹמֵר דְּאַצְטְרִיךְ לְמוּעֵל אַחַר מוּעֵל דְּאִינוּ אֶלָּא בְּקִדְשֵׁי מִזְבֵּחַ. תּוֹסְפוֹת. וְלִי נִרְאָה דְּחֻטְאֵת אֲצְטְרִיךְ לְשַׁאֲר דְּרִשׁוֹת, אֶלָּא מִדְּהִיא לְמַעוּטֵי אֶפְרָה, קֹאֲמֵר נְמִי דְּבַכְלָל חֻטְאֵת שְׂיִהִיו מוּעֲלִין, וְהִיא לְמַעוּטֵי אֶפְרָה: {יב} וְתִימָה, תַּפּוּק לִיה דְּאַפְרָה הַקִּדְשׁ מִתֵּר. יֵשׁ לֹמֵר דְּשְׂאֵנֵי הֶכָּא דְּכָל מִצְוֹתָה לְשִׁרְפָה עוֹמֵד. אִי נְמִי דְּטַעְמָא דְּמִתֵּר דְּאִין לָךְ דְּבַר שְׁנַעֲשִׂית מִצְוֹתוֹ וּמוּעֲלִין בּוֹ, אֶבֶל הֶכָּא אֶכְתִּי לֹא אֶתְעַבִּיד. תּוֹסְפוֹת: {יג} וְכָל הַכֶּשֶׁר לְאַסִּיפָה כְּשֶׁר לְקִדּוּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכְּתֹב הַר"ב בְּפֶרֶק ה' מִשְׁנֵה ד'. וּפְרִשׁ רַש"י, שְׂאֵחַר אֲסִיפָה כְּתִיב וְלִקְחוּ, אוֹתָם שְׁנֵאֲמָרוּ בְּאַסִּיפָה. וּמַלּוּי נְמִי כְּתִיב בְּהֵאֵי קָרָא, וְנָתַן עֲלֵיו מִים חַיִּים אֶל כְּלֵי, שְׂיִתְּנוּ מִים תַּחֲלָה וְהִינּוּ הַמַּלּוּי: {יד} וְזֶה לְשׁוֹן הַרְמְבַ"ם, אִם הִשְׁלִיךְ הָאֶפְרָ כּוֹי לֹא יִפְסֵל בְּעֵשִׂית מִלְאָכָה וְלֹא בְּשַׁעַת הַזָּאָה: (עֵיִקָר תּוּי"ט).

ה

פרק

פרק ה - משנה א

הַמְּבִיא כְּלֵי חָרָס לְחֻטְאֵת, טוּבֵל וְלֹן {א} עַל הַכֶּבֶשׂוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֵף מִן הַבַּיִת הוּא מְבִיא וְכֶשֶׁר, שֶׁהֵלַל נְאֻמָּנִים עַל הַחֻטְאֵת. וּבִתְרוּמָה, פּוֹתַח אֶת הַכֶּבֶשׂוֹן וְנוֹטֵל. רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמֵר, מִן הַסֹּדֵר הַשְּׁנִי. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, מִן הַסֹּדֵר הַשְּׁלִישִׁי:

ר"ע מברטנורה **המביא כלי חרס לחטאת.** שהולך אצל היוצר לקנות ממנו כלי חרס להניח בו אפר חטאת או מי חטאת: **טובל ולן על הכבשן.** מתחיל לשמרון בטהרה שלא יגע בהן עם הארץ מקדם שיצרכו בכבשן, דהוא גמר מלאכתן לקבל טמאה: **רבי יהודה אומר אף מן הבית הוא מביא וכשר.** דמהימנינן ליה לעם הארץ אם אומר ששמרו על טהרת חטאת, כדאמרינן בפרק חמר בקדש דעמי הארץ נאמנים על טהרת יין לנסכים ושמן למנחות, שלא יהא כל אחד ואחד בונה במה לעצמו ושורף פרה אדמה לעצמו **[ב]**. והלכה כרבי יהודה: **ובתרומה.** אם מביא כלי חרס להניח בו תרומה: **פותר את הכבשן ונוטל.** אף על גב שנגמר צרופו ולא שמרון. דכיון דעדיו לא נפתח ומלא אבק על גביו **[ג]**, לא חישינן שמא נגע בו עם הארץ, דלא החמירו בתרומה: **רבי שמעון אומר מסדר השני.** אם פתח עם הארץ את הכבשן ונטל ממנו כלי, אין נוטל מסדר הראשון, דיד הכל ממשמשין בו, אבל מסדר השני שפתחת הראשון שרי. ורבי יוסי מחמיר ואסר אף מסדר השני. ואין הלכה לא כרבי שמעון ולא כרבי יוסי **[ד]**, אלא אף על פי שמצא הכבשן פתוח הרי הכל בחזקת טהרה, ולוקח אף מסדר הראשון: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **[א]** **טובל ולן.** ובגלן ואחר כך טבל, ואפלו הניח שומר כשהלך לטבל, פליגי בתוספתא. הר"ש: **[ב]** הר"ש. וקשה, דהתחיל בגין ושמן וסיים בשרפת פרה ונאמנות דלחטאת. ויש לומר, כיון דטהרת טמא מת נתלין באפר פרה. כשלא נאמינהו על טהרת יין ושמן, כשם שיבנה לעצמו במה ויביא עליה יין ושמן, כך יעשה פרה לעצמו כדי שתהא הטהרה בידו. ושאר טהרות כבר הם בידו בטבילה. והכי נמי מצרע בצפרים. ומכל מקום הנה ליה להביא מן המשנה ששנינו בהדיא במשנה ה' פרק ה' דאהללות שהכל נאמנין על החטאת. וכן כתב הרמב"ם: **[ג]** כדרך שעושים כשסותמין התנור. מהר"ם: **[ד]** ואף על גב דתנא קמא נמי לא אמר אלא פותר כו', אלא הואיל ותנא קמא לאו בהכי מיירי ליכא למימר דאין הלכה כמותו דהא יש לומר דלאו דוקא פותר קאמר, דאי נמי פתחו בעם הארץ נמי שרי. ובתוספתא מוכח דהכי פרושו, פותר העם הארץ וחבר נוטל. ועין תוספות יום טוב: (עיקר תוי"ט).

פרק ה - משנה ב

המטביל כלי לחטאת במים שאינם ראויים

לְקַדֵּשׁ, צָרִיךְ לִנְגֹב. בְּמִים שֶׁהִם רְאוּיִים לְקַדֵּשׁ,
אֵינוֹ צָרִיךְ לִנְגֹב. אִם לְהוֹסִיף לְתוֹכוֹ מִים
מִקְדָּשִׁיו, בֵּין כֶּדֶף וּבֵין כֶּדֶף צָרִיךְ לִנְגֹב:

ר"ע מברטנורה **המטביל פלי לחטאת**. כְּלִי שֶׁטָּף שֶׁהִטְבִּילוֹ כֶּדֶי לְמִלְאוֹת
בּוֹ מִים וְלְקַדְּשָׁם בְּאֶפֶר, אִם הִטְבִּילוֹ בְּמִים שֶׁאֵין רְאוּיִין לְקַדֵּשׁ, כְּגוֹן בְּמִי
מְקוּהָ שֶׁאֵינָם מִים חַיִּים: **צָרִיךְ לִנְגֹב**. הַכִּלִּי שֶׁמָּא יִתְעַרְבוּ שֶׁאֵינָם
רְאוּיִים בְּרְאוּיִין. אָבֵל אִם הִטְבִּילוֹ בְּמִים חַיִּים הֲרְאוּיִין לְקַדֵּשׁ, אֵין צָרִיךְ
לִנְגֹב: **וְאִם לְאַסֹּף לְתוֹכוֹ מִים מִקְדָּשִׁים**. וְאִם הִטְבִּילוֹ לְהַכְנִיס לְתוֹכוֹ
מִים שֶׁכָּבֵר נָתַן עֲלֵיהֶם אֶת הָאֶפֶר, אֶפְלוֹ הִטְבִּילוֹ בְּמִים חַיִּים, צָרִיךְ לִנְגֹב,
שֶׁלֹּא יִתְעַרְבוּ שֶׁאֵינָם מִקְדָּשִׁים בְּמִקְדָּשִׁים, וְיִתֵּן לְקָמוֹן צְלוּחִית שֶׁל
חֲטָאת שֶׁנִּפְל לְתוֹכָהּ מִים פָּסוּל: (ר"ע מברטנורה).

פרק ה - משנה ג

קְרוּיָה שֶׁהִטְבִּילוּהָ בְּמִים שֶׁאֵין רְאוּיִין לְקַדֵּשׁ,
מִקְדָּשִׁין בָּהּ עַד שֶׁתִּטְמָא. נְטִמָּאָה, אֵין
מִקְדָּשִׁין בָּהּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, אִם מִקְדָּשׁ
הוּא בָּהּ בִּתְחִלָּה, אֵף בְּסוּף יִקְדָּשׁ בָּהּ. אִם אֵינוֹ
מִקְדָּשׁ בָּהּ בְּסוּף, אֵף לֹא בִּתְחִלָּה. בֵּין כֶּדֶף וּבֵין
כֶּדֶף, לֹא יוֹסִיף לְתוֹכָהּ מִים מִקְדָּשִׁים:

ר"ע מברטנורה **קרויה**. דְּלַעַת יִבְשָׁה חֲלוּלָה שֶׁשׂוֹאֲבִים בָּהּ מִים:
שֶׁהִטְבִּילוּהָ. מַעֲלָה בְּעִלְמָא לְחֲטָאת (ה), וְלֹא מְשוּם טְמָאָה. דְּהָא
בְּחֻדְשָׁה מִיָּרִי שֶׁלֹּא נְטִמָּאת מַעוֹלָם: **בְּמִים שֶׁאֵין רְאוּיִין לְקַדֵּשׁ מִקְדָּשִׁים**
בָּהּ. לְאַחַר שֶׁנִּגְבָּה. וְלֹא חִישִׁינָן שֶׁמָּא בְּלָעָה מִים שֶׁאֵין רְאוּיִין לְקַדֵּשׁ
וְתַחֲזֹר וְתִפְלֹט: **נְטִמָּאָה אֵין מִקְדָּשִׁים בָּהּ**. וְאֵף עַל פִּי שֶׁחֲזַר וְהִטְבִּילָהּ,
דְּחִישִׁינָן שֶׁמָּא תִפְלֹט מִשְׁקִין טְמָאִים הַבְּלוּעִים בָּהּ. דְּקִסְבְּרִי רַבְּנָן
דְּמַחְמְרִין טְפִי בְּמִים טְמָאִים יוֹתֵר מִבְּמִים שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לְקַדֵּשׁ. וְרַבִּי

יהושע משוה מדותיו. דאי חישת, הכא והכא תחוש. ואי לא חישת, הכא והכא לא תחוש. אלא {ו} בין כד ובין כד, בין בתחלה אם הטבילה במים שאין ראויין לקדש ונגבה, בין בסוף כשנטמאת והטבילה אפלו בראויין לקדש ונגבה, לא יוסיף לתוכה מים מקדשים, דחישיןן שפא תפלט. ואין הלכה כרבי יהושע: (רי"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ה} ולא מפני הצדוקים היתה. כדמוכח במתניתין דלקמן. והרמב"ם פרש בדרך אחר. ונראה נמי דלא נקט טבילה אלא משום סיפא דנטמאת. ועין תוספות יום טוב: {ו} ואם כן דברי רבי יהושע הן, והנה ליה למימר בין כד ובין כד לא יקדש, דהא אתנא קמא קאי דמירי בתחלת הקדוש. והר"ש לא כתב אלא, ואתאן לתנא קמא. וכן כתב הרמב"ם, וכתב הטעם לבל יתערב בהן המים שיצאו ממנה, וכלומר, מה שאין כן בתחלת הקדוש אין כאן ערוב, שרואין המים הבלועים שמתקדשים גם כן. ועין תוספות יום טוב: (עיקר תוי"ט).

פרק ה - משנה ד

שפופרת שחתכה לחטאת, רבי אליעזר אומר, יטביל מיד. רבי יהושע אומר, יטמא ויטביל. הכל פשרים לקדש {י}, חוץ מחרש שוטה וקטן. רבי יהודה מכשיר בקטן, ופוסל באשה ובאנדרוגינוס: {יד}

רי"ע מברטנורה שפופרת. של קנה {יז}: שחתכה. תקנה לשום בה מי חטאת או אפר חטאת {ח}, אפלו חתכה חבר שאינו חשוד על הטמאה: רבי אליעזר אומר יטביל מיד. ואיכא הפרא. דפרה נעשית בטבול יום, משום דכלים הנגמרים בטהרה צריכין טבילה לקדש, שפא נשאר בכלי רק היוצא מפיו של עם הארץ ועדין הוא לח בשעת גמרו של כלי ומטמאו. ואף על גב דטמאה זו אינה צריכה הערב שמש אלא טבילה בלבד, מכל מקום איכא הפרא, משום דלגבי פרת חטאת עשאוה כטמא מת בשביעי שלו ומטמא אדם וכלים, ואי איתא דפרה היתה צריכה

הָעֶרֶב שָׁמֵשׁ, גַּם הִיא הֵיטָה צְרִיכָה: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר יִטְמָא וְיִטְבִּיל. דְּבַעֲנִין אַחַר לֵיכָא הֶפְרָא, כִּיּוֹן דְּכָלִּים הִנְגַּמְרִים בְּטַהָרָה לֹא בְּעוּ הָעֶרֶב שָׁמֵשׁ לְקַדְּשׁ [ט]. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: הַכֹּל כְּשָׂרִים לְקַדְּשׁ. כָּל הַטְּהוּרִים כְּשָׂרִים לְהַשְׁלִיךְ הָאֶפֶר עַל גְּבִי הַמַּיִם, וְאֶפְלוּ נָשִׁים. דְּכַתִּיב גְּבִי אֲסִיפֵת אֶפֶר הַפָּרָה, וְאָסַף אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפֶר הַפָּרָה וְהֵנִיחַ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה, וְדָרְשִׁינָן אִישׁ, לְהַכְשִׁיר אֶת הַזֶּר. טְהוֹר, וְאֶפְלוּ אִשָּׁה [יא]. וְהֵנִיחַ, מִי שֵׁישׁ בּוֹ דַּעַת לְהֵנִיחַ, פָּרֵט לְחֵרֵשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן שְׂאִין בְּהוֹן דַּעַת לְהֵנִיחַ. וּבִתְרָא [אֲסִיפֵת אֶפֶר] כְּתִיבָא הֵךְ עֲבוּדָה דְּקַדוּשָׁה, וְאִין עֲבוּדָה מִפְּסֻקָת בִּינְתִּים. לְמַדְנֵנוּ שְׁכַל הַכְּשִׁיר לְאֲסִיפֵת אֶפֶרָה כְּשִׁיר לְקַדְּשׁ: רַבִּי יְהוּדָה מְכַשִּׁיר בְּקָטָן וּפּוֹסֵל בְּאִשָּׁה. דָּאִם אֵיתָא דְּכָל הַכְּשִׁיר בְּאֲסִיפָה כְּשִׁיר בְּקַדְּשׁ, לְכַתּוּב וְלָקַח לְשׁוֹן יָחִיד בְּקַדְּשׁ, כִּי הֵיכִי דְּכַתְּבַת וְאָסַף לְשׁוֹן יָחִיד בְּאֲסִיפָה, מֵאִי וְלָקַחוּ, דְּאֶפְלוּ הֵנָּךְ דְּפִסּוּלִים הָתֵם כְּשָׂרִים הָכָא, כְּגוֹן קָטָן [יב]. אֲבָל אִשָּׁה לֹא, דְּכַתִּיב וְנָתַן, וְלֹא וְנָתַנָּה [יג]: (ר"ע מברטנורא).

עיקר תוי"ט [ז] וּכְשֶׁהוֹצִיא כָּל הַמִּנְחָה שְׂבֵבָה: [ח] אִין צְרִיךְ לְאֶפֶר חֲטָאת כְּלֵי אֲבָנִים אַחַר שֶׁעֲבַר עֲשִׂיתָהּ, שְׂאִין לְחַוֵּשׁ עוֹד לְשִׁיזְלָלוּ בָּהּ. תּוֹסְפוֹת: [ט] פְּרוּשׁ, אִף עַל פִּי שְׁלַחֲטָאת עֲשִׂאוּהָ כְּטִמָּא מִת לְטִמָּא אָדָם, כִּיּוֹן דְּגַם לְקַדְּשׁ אִין בּוֹ הָעֶרֶב שָׁמֵשׁ, אִין הַצְּדוּקִים מְרַגְּשִׁים בְּכֶךְ, דְּהֵינִי חֲמֵרוֹת מְדַרְבְּנָן הֵם, וְהַרְגָּשְׁתָּן תְּהִיָּה בְּמָה שְׂאֵנֵנוּ מְטִמְאִים בְּמָקוֹם אַחַר עַד שִׁיעָרִיב שְׁמֵשׁוּ. כּוּי: [י] הַכֹּל כּוּי. לְרַבִּי יְהוּדָה לְאֶתְוּי קָטָן, וְלְרַבְּנָן לְאֶתְוּי אִשָּׁה. גְּמָרָא: [יא] וְלֵיכָא לְמַדְרַשׁ אֶפְכָּא, אִישׁ וְלֹא אִשָּׁה, טְהוֹר וְאֶפְלוּ קָטָן, דְּאָמַר בְּיוֹמָא דְּף מ"ג, דְּכָל הַפָּרָשָׁה כְּלָה מְשֻׁמֵּעַ מִקְרָא זֶה מוֹצִיא מִיַּד מְשֻׁמֵּעַ מִקְרָא שְׁלִפְנָיו. רַש"י. וְלֵהֲכִי דְרָשִׁינָן לְהַכְשִׁיר הַזֶּר לְהוֹצִיא מִמְשֻׁמֵּעַ שְׁלִפְנָיו דְּדוּקָא כְּהוֹן: [יב] אֲבָל חֵרֵשׁ וְשׁוֹטָה לֹא אָתוּ לְכָלֵל דַּעַת. תּוֹסְפוֹת. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: [יג] וְאִף דְּכָל הַתּוֹרָה בְּלִשׁוֹן זְכָר נֶאֱמָרָה וְאֶפְלוּ הֵכִי לֹא מִמְעֵטִין אִשָּׁה, שְׂאֵי הָכָא מְדַשְׁנֵי בְּדַבּוּרִיהָ וְלָקַחוּ וְהִדְרָן וְנָתַן לְשׁוֹן יָחִיד, שְׁמַע מִנָּה כּוּי. תּוֹסְפוֹת: [יד] וּבְאֶנְדְרוּגִינוֹס. וּבְטִמְטוֹם אֶפְלוּ תֵנָא קָמָא פּוֹסֵל, דְּסִפְק עָרֵל הוּא, וְשִׁיר נְמִי עָרֵל וְטִמָּא. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: (עיקר תוי"ט).

פּוֹרָק ה - מִשְׁנֵה ה

בְּכָל הַכְּלִים מְקַדְּשִׁים, אֶפְלוּ בְּכָלִי גְּלָלִים, בְּכָלִי אֲבָנִים, וּבְכָלִי אֲדָמָה. וּבְסִפְיָנָה, מְקַדְּשִׁין

בָּהּ {טו}. אִין מְקַדְשִׁין לֹא בְדַפְנוֹת הַפְּלִים, וְלֹא
בְּשׁוּלֵי הַמַּחֵץ, וְלֹא בְּמִגּוּפַת הַחֲבִית, וְלֹא
בְּחַפְנָיו, מִפְּנֵי שְׂאִין מִמְּלֵאִין וְאִין מְקַדְשִׁין
וְאִין מִזִּין מִי חֲטָאת אֶלָּא בְּכָלִי. אִין מִצִּילִין
בְּצִמִּיד פְּתִיל אֶלָּא כְּלִים {טז}, שְׂאִין מִצִּילִים מִיַּד
כְּלֵי חָרָס אֶלָּא כְּלִים :

ר"ע מברטנורה **בְּכָל הַפְּלִים מְקַדְשִׁים**. בֵּין שֶׁל עֵץ בֵּין שֶׁל עֶצֶם בֵּין שֶׁל
זְכוּכִית, וְאֶפְלוּ בְּכָלִי גְלָלִים דְּלֹא חֲשִׁיבֵי כְּלֵי לְעֵנִין טַמְאָה לֹא מִדְּבָרֵי
תּוֹרָה וְלֹא מִדְּבָרֵי סוּפְרִים, דְּכֹתִיב מִים חַיִּים אֶל כְּלֵי וְלֹא כֹתִיב אֶל הַכְּלֵי
{טו} : **מַחֵץ**. כְּלֵי גְדוֹל שֶׁל חָרָס שְׂקוּרִין בְּעַרְבֵי אֶלְמַחְגִּי"ר. וּבִקְצָה הָאֶחָד
מִמֶּנּוּ עֲשׂוּי כְּדַמּוֹת בֵּית יָד, וְהוּא שׁוּלֵי הַמַּחֵץ. כֶּךָ פֶּרֶשׁ הַרְמַב"ם : **וְאִין**
מִזִּין אֶלָּא בְּכָלִי. כְּלוּמַר, שְׂצָרִיךְ שִׁיְהִיו הַפְּלִים בְּכָלִי בְּשַׁעַת הַהֲזָאָה : **אִין**
מִצִּילִין. כֹּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ מִטַּמְאָת אֶהֱל הַמֵּת עַל יְדֵי צִמִּיד פְּתִיל, אֶלָּא
כְּלִים : **שְׂאִין מִצִּילִין מֵאֲוִיר כְּלֵי חָרָס אֶלָּא כְּלִים**. שְׂאִים יִפְל שְׂרָץ בְּאֲוִיר
כְּלֵי חָרָס, טַמְא כֹּל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִגַּע בְּהוֹן, חוּץ מִכְּלִים,
שְׂאִין מִטַּמְאִין מֵאֲוִיר כְּלֵי חָרָס, דְּכֹתִיב (וַיִּקְרָא יֵא) כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטַּמָּא
מִכֹּל הָאֶכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל, אֶכְלִים וּמִשְׂקִין מִטַּמְאִין מֵאֲוִיר כְּלֵי חָרָס, וְאִין
כְּלִים מִטַּמְאִין מֵאֲוִיר כְּלֵי חָרָס : **שְׂאִין מִצִּילִין**. כִּמוֹ וְאִין מִצִּילִין. דְּגַמְתּוּ
בְּרִישׁ פֶּרֶק קַמָּא דְּבִיצָה, שְׂאֵפֶר כִּיְרָה מוּכָן הוּא, וְאָמַר רַבָּה בְּגִמְרָא נִדָּף
ח] הַכִּי קָאָמַר, וְאֵפֶר כִּיְרָה מוּכָן הוּא {יח} : (ר"ע מברטנורה).

עֵיקַר תּוּי"ט {טו} שֶׁהִיא בְּדִין לְלַמְדוֹ בְּמַה מְצִינוּ מְסוּטָה, שְׂאִינוּ אֶלָּא בְּכָלִי
חָרָס, תְּלַמּוּד לּוּמַר כּו'. סְפָרִי : {טז} **וּבִסְפִינָה כּו'**. קַמְשַׁמַּע לָן אֵף דְּאִינָה כְּלֵי
לְקַבֵּל טַמְאָה. אִי נָמִי, אֵף דְּאָמַר לְקַמֵּן פֶּרֶק ט' מְשַׁנָּה ו' מִי חֲטָאת כּו' לֹא
יַעֲבֹרָם בְּנֶהָר וּבִסְפִינָה. מִהַר"ם : {יז} **אֶלָּא כְּלִים**. כְּלוּמַר, וְלֹא שְׂבָרֵי כְּלִים :
{יח} וְכֹאן נִרְאָה לִי דְּמִסְרַדְּ סְרִיךְ מְלִישְׁנָא דְּפֶרֶק ח' דְּכִלִּים מְשַׁנָּה ג' עֵין שָׁם :
(עֵיקַר תּוּי"ט).

ביצת היוצרים, כְּשֶׁרָה. רַבִּי יוֹסִי פוֹסֵל. בִּיצַת
הַתְרַנְגְּלַת {יט}, רַבִּי מְאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה
מִכְשִׁירִין, וְחֲכָמִים פּוֹסְלִין :

ר"ע מברטנורה **ביצת היוצרים**. כָּל כָּלִי שֶׁמֵתְחִיל יוֹצֵר חֶרֶס לַעֲשׂוֹת, עוֹשֶׂה
תְּחִלָּה הַחֲמֹר עֲגֵל כְּצוּרַת בִּיצָה וְעוֹשֶׂה לָּהּ בֵּית קַבּוּל : כְּשֶׁרָה. לְקַדֵּשׁ בָּהּ
מִי חֲטָאת : וְרַבִּי יוֹסִי פוֹסֵל. דָּלָא חֲשִׁיב לִיהָ כָּלִי. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי :
ביצת התרנגלת. קִלְפֵתָהּ הַחִיצוֹנָה : וְחֲכָמִים פּוֹסְלִים. שְׂאִינָהּ חֲשׂוּבָה
כָּלִי. וְהִלְכָה כְּחֲכָמִים : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {יט} **התרנגלת**. לְמַעוֹטֵי בִיצַת נַעֲמִית דְּתַנִּי בְּתוֹסְפֹתָא דְכְּשֶׁרָה
וְאֶפְלוּ אִינָהּ מְצַפָּה. וְכֹן פָּסַק הַרְמְב"ם. וְעִנֵּן תוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב : (עיקר תוי"ט).

פּוֹסֵל - מִשְׁנָה ז

הַשִּׁקְתָּ שְׂבִסְלַע, אִין מְמַלְאִין בָּהּ וְאִין מְקַדְּשִׁין
בָּהּ וְאִין מְזִין מְמַנָּה, וְאִינָה צְרִיכָה צְמִיד
פְּתִיל, וְאִינָה פּוֹסְלַת אֶת הַמְּקוֹה. הִיתָה כָּלִי
וְחִבְרָה בְּסִיד, מְמַלְאִין בָּהּ וּמְקַדְּשִׁין בָּהּ וּמְזִין
מְמַנָּה, וְצְרִיכָה צְמִיד פְּתִיל, וּפּוֹסְלַת אֶת
הַמְּקוֹה. נִקְבָּה מְלֻמָּטוֹן, וּפְקָקָה בְּסִמְרֵטוֹט,
הַמִּים שֶׁבְּתוֹכָהּ פְּסוּלִין, מִפְּנֵי שְׂאִינָן עֲגָלִים
כָּלִי. מִן הַצַּד וּפְקָקָה בְּסִמְרֵטוֹט, הַמִּים
שֶׁבְּתוֹכָהּ כְּשֶׁרִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵם עֲגָלִים כָּלִי. עָשׂוּ
לָהּ עֶטְרָה שֶׁל טֵיט, וְהִלְכוּ הַמִּים לְשָׁם, פְּסוּלִין.
אִם הָיָה בְּרִיא כְּדִי שֶׁיִּנְטֵל עִמָּהּ, כְּשֶׁרִים :

ר"ע מברטנורה **השקת שבסלע.** שקת היא אבן חלולה שעל שפת המעין, והמים נכנסים לה דרך חור שבדפנה, ומשקין בה הבהמות. והכא מירי בסלע מחבר שחקקו, אין נחשב כלי הואיל ולא היה עליו שם כלי בתלוש. ואפלו היה תלוש [אלא] שחברו ולבסוף חקקו: **ואינה צריכה צמיד פתיל.** אם היתה באהל המת מצלת על מה שבתוכן בכסוי לבד בלא צמיד פתיל, לפי שאינה חשובה כלי אלא כבור ודית שמצילין על מה שבתוכה בכסוי בלא צמיד פתיל, כדתנן בפרק ה' דאהללות [משנה ו]: **ואינה פוסלת את המקוה.** אם [נפלו] מי גשמים מתוכה למקוה, אין נחשבים מים שאובים לפסל את המקוה: **ופקקה.** סתמה: **מפני שאינם עגלים כלי.** כלומר שאין כלי מסבב את המים, דנקב שלמטה מבטלו מתורת כלי, דסתימה של סמרטוט לא משוי ליה כלי. אבל כשהנקב מן הצד, יש תורת כלי עליו ומקדשים במים שבתוכם, שהרי הכלי מסבב. והינו עגלים כלי: **עשה לה עטרה.** שקת תלושה שחברה בסיד, שהיא חשובה כלי, ועשה שפה של טיט לפיה סביב ונתמלאה השקת מים עד שנתמלאה גם השפה, המים פסולים לקדש, לפי שאין התוספת נחשבת כלי: **ואם היה בריא.** כלומר אם השפה הזאת חזקה ומהדקת בשקת עד שאלו תנטל השקת תנטל גם השפה עמה, כשרים: (ר"ע מברטנורה).

פרק ה - משנה ח

שתי שקתות שבאבן אחת, קדש אחת מהם, המים שבשניה אינן מקדשין. היו נקובות זו לזו כשפופרת הנוד, או שהיו המים צפין על גביהן אפלו כקלפת השום, וקדש את אחת מהן, המים שבשניה מקדשין:

ר"ע מברטנורה **שתי שקתות שבאבן.** הכא מירי באבן המטלטלת [ב] שאינה סלע מחבר, ושתי שקתות הללו תורת כלי יש להן: **קדש אחת מהן.** שנתן אפר פרה במים שבאחת מהן: **כשפופרת הנוד.** כמין קנה שנתן על פי הנוד שבו מריקים היין או המים בתוך הנוד. ושעורו, כדי

שְׁתִּיּוֹ שְׁתִּי אֶצְבְּעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל פֶּס הַיָּד חוֹזְרוֹת בּוֹ בְּרוּחַ, לֹא הִגִּידָל, אֲלֵא הָאֶצְבְּעוֹת הַסְּמוּכוֹת לוֹ : אִי שְׁתִּיּוֹ מִיָּם צָפִין עַל גְּבִיָּהּ. כְּגוֹן שְׁכַתָּל הָאֶמְצָעִי הַמְּפָסִיק בֵּין שְׁתִּי הַשְּׁקֵתוֹת נְמוּדָּ מִשְׁאָר הַכְּתָלִים : כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם. כְּשֶׁנִּתְמַלְאוּ שְׁתִּיָּהּ, צָפִין הַמַּיִם עַל הַמְּחֻצָּה הָאֶמְצָעִית כְּקִלְפַּת הַשּׁוּם : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {כ} זהו ההפך בין אבן ובין סלע. ומיהו נראה דהכא נמי אפלו חברה בסיד : (עיקר תוי"ט).

פרק ה - משנה ט

שְׁתִּי אֲבָנִים שֶׁהִקִּיפוּ זֶה לְזֶה וְעָשְׂאוּ שְׁקֵת, וְכֵן שְׁתִּי עֲרָבוֹת, וְכֵן הַשְּׁקֵת שֶׁנִּחְלָקָה, הַמַּיִם שֶׁבִּינֵיהֶם אֵינָן מְקַדְּשִׁין. עָשְׂאוּ בְּסִיד אִו בְּגִפְסִים וְהֵן יְכוֹלוֹת לְהִנָּטֵל כְּאַחַת, הַמַּיִם שֶׁבִּינֵיהֶם מְקַדְּשִׁין :

ר"ע מברטנורה שֶׁהִקִּיפוּ. סָמְכוּ זֶה אֶצֶל זֶה. לְשׁוֹן [נְאִיו] מְקִיפִין שְׁתִּי חֲבִיּוֹת דְּמִסְכַּת בִּיצָה : הַמַּיִם שֶׁבִּינֵיהֶן. שְׁבִין שְׁתִּי עֲרָבוֹת וְשְׁבִין סֹדֵק שֶׁל שְׁקֵת. אֲבָל שְׁאָר הַמַּיִם מְקַדְּשִׁין. אֲלֵא דְאוֹתָן שֶׁבְּסֹדֵק לֹא נִכְנַס בָּהֶן הַקְּדוּשָׁה [כא] : גִּפְסִים. מִין סִיד הוּא וְלָבֶן בְּיוֹתֵר. וְקוֹרִין לוֹ בְּלַעֲזֵי יִיס"ו גִּיפְסִים : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {כא} וקשה, כיון שנסדקה לא הוי כלי כלל. וצריך לומר דהכא במאי עסקינן, שאין מים נוזלים מהסדק מפני שחברם בטיט, והוי ליה כלי לענין זה אבל לא לענין מה שבסדק : (עיקר תוי"ט).

פרק ו - משנה א

המקדש ונפל הקדוש על ידו או על הצד ואחר
כך נפל על השקת, פסול [א]. נפל מן השפופרת
לשקת, פסול [ב]. נטל משפופרת וכסה, או
שהגיוף את הדלת, הקדוש כשר, והמים
פסולים. זקפה בארץ, פסול. לתוך ידו, כשר,
מפני שאפשר:

ר"ע מברטנורה **המקדש**. מי חטאת. הבא לתן מאפר הפרה לתוך המים.
והוא קדוש האמור בכל מכלתין: **או על הצד**. על צדו של כלי: **ואחר כך**
נפל לשקת. על המים שבתוך השקת. פסולים אותן המים להזאה,
דכתיב [במדבר יט] ולקחו ונתו, עד שיבא האפר בתוך המים מכח אדם:
נטל מן השפופרת וכסה. נטל אפר מן השפופרת וכסה השפופרת קדם
שיקדש, דהינו קדם שיתן האפר במים: **או שהגיוף את הדלת**. קדם
שיקדש: **הקדוש כשר**. דהינו האפר שבידו, לפי שמלאכה אינה פוסלת
באפר, כדאמרן: **והמים פסולים**. דנעשית מלאכה עם המים, ולעיל [סו]
פרק פרת חטאת שנינו שהמלאכה פוסלת במים עד שיטילו את האפר:
זקפה בארץ. לאחר שנטל האפר מן השפופרת הניח השפופרת בארץ
קדם שיתן האפר במים: **פסול**. המלוי דהינו המים, לפי שעשה מלאכה
עם המים. ואם הניח השפופרת בידו וכפה ידו עליה כדי שלא יתפזר
האפר שבתוכה ואחר כך נתן האפר על המים, כשר המלוי דהינו המים,
דאין זו חשובה מלאכה: **לפי שאי אפשר**. לשמר האפר שבתוך
השפופרת אם לא יכף ידו על פיה, שהרי אינו יכול להשיב הפקק על פיה

עד שִׁיקְדֵשׁ. פְּרוּשׁ אַחַר, זְקָפָה בְּאֶרֶץ, הַנִּיחַ הָאֶפֶר {ג} בְּאֶרֶץ, פְּסוּל הָאֶפֶר,
דְּכַתִּיב לְמִשְׁמֶרֶת, [וּבְאֶרֶץ אֵינָה לְמִשְׁמֶרֶת]. וְאִם נָתַן הָאֶפֶר לְתוֹךְ יָדוֹ כְּשֶׁר,
דְּאֶפְשֶׁר לְשִׁמְרוֹ וְשִׁפִּיר קָרִינָן בֵּיהּ לְמִשְׁמֶרֶת. וּלְפִי זֶה גְרָסִינָן לְפִי
שְׂאֵפֶשֶׁר : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {א} פסול. וּמִיָּרִי שְׂמַעְצָמוֹ חוּזֵר וְשׁוֹתֵת מִיָּדוֹ לְשִׁקְתָּ. דְּאִי מִכְחוֹ
נִתְּזוּ, כְּשֶׁר. הַר"שׁ : {ב} **נפל כו'.** הָא הַפִּילוֹ הוּא, כְּשֶׁר, דְּנִתְיַנָּה עַל יְדֵי דְבָר
אַחַר שְׂמָה נִתְיַנָּה. הַר"שׁ : {ג} הֵינּוּ שְׂפוּפֶרֶת עִם הָאֶפֶר. דְּבְאֶפֶר לֹא שְׂנִיד
זְקִיפָה, אֲלֵא אֲשִׁפוּפֶרֶת קָאִי וּבְלֵא כְּסוּי, וּמִשׁוּם הֵכִי פְּסוּל. וְעַיִן תּוֹסְפוֹת יוֹם
טוֹב : (עיקר תוי"ט).

פרק ו - משנה ב

הָיָה קְדוּשׁ צָף עַל פְּנֵי הַמַּיִם, רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי
שְׂמַעוֹן אוֹמְרִים, נוֹטֵל וּמְקַדֵּשׁ. וְחֲכָמִים
אוֹמְרִים, כֹּל שֶׁנִּגַּע בַּמַּיִם, אֵין מְקַדְּשִׁין בוֹ. זֶלַף
אֶת הַמַּיִם וְנִמְצָא קְדוּשׁ מִלְּמַטָּן, רַבִּי מֵאִיר
וְרַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמְרִים, מְנַגֵּב וּמְקַדֵּשׁ. וְחֲכָמִים
אוֹמְרִים, כֹּל שֶׁנִּגַּע בַּמַּיִם, אֵין מְקַדְּשִׁין בוֹ :

ר"ע מברטנורה הָיָה קְדוּשׁ צָף עַל פְּנֵי הַמַּיִם. שְׂנִתְּנוּ עַל הַמַּיִם אֶפֶר הַרְבֵּה.
וְלֹאֶפֶר עֲצָמוֹ קָרִי קְדוּשׁ : נוֹטֵל. מֵאוֹתוֹ אֶפֶר : וּמְקַדֵּשׁ. בוֹ מִים אַחֲרִים,
וְאֶפְלוּ בְּאוֹתוֹ שֶׁנִּגַּע בַּמַּיִם מְקַדֵּשׁ וְחוּזֵר וּמְקַדֵּשׁ כַּמָּה פְּעָמִים, אֲלֵא
שְׂמַנְגָבוּ : זֶלַף אֶת הַמַּיִם. הִזָּה מִן הַמַּיִם הַמְקַדְּשִׁים עַל הָאֲדָם וְעַל הַכְּלִים
עַד שֶׁכָּלוּ כָּל הַמַּיִם, וְהָאֶפֶר נִשְׂאָר בְּשׁוּלֵי הַכְּלִי : וְחֲכָמִים אוֹמְרִים וְכוּ'.
וְהִלְכָה כְּחֲכָמִים בְּתַרְוִיחָהוּ : (ר"ע מברטנורה).

פרק ו - משנה ג

הַמְקַדֵּשׁ בַּשָּׁקֶת וְהַטְּפִי בְּתוֹכָהּ, אֵף עַל פִּי שְׁפִיו
צָר כָּל שֶׁהוּא, הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכוֹ מְקַדְּשִׁין. אִם
הָיָה סָפוּג, הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכוֹ פְּסוּלִים. כִּי־צַד
יַעֲשֶׂה, יִזְלַף עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְסָפוּג. נִגַּע בְּסָפוּג,
אֵף עַל פִּי שֶׁהַמַּיִם צָפִין עַל גַּבּוֹ כָּל שֶׁהוּ,
פְּסוּלִין:

ר"ע מברטנורה טפ"י. פֶּדָה קָטָן שְׁפִיו צָר וְהַמַּיִם הַיּוֹרְדִים מִמֶּנּוּ יוֹרְדִים טִיף
טִיף: **אֵף עַל פִּי שְׁפִיו צָר.** פְּחוֹת מִשְׁפּוֹפֶרֶת הַנּוֹד {ד}: **הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכוֹ**
מְקַדְּשִׁים. וּכְשֵׁרִים לְהַזִּית אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִכְנַס שָׁם מֵאֲפֶר הַפֶּרֶה כָּלֵל,
דִּהְיוּ כְּאֵלוֹ מְחַבְּרִים לַמַּיִם שֶׁבַּשָּׁקֶת: **הָיָה סָפוּג.** אִם בַּשָּׁעַת מַלּוּי הָיָה
סָפוּג בַּשָּׁקֶת, הַמַּיִם הַבְּלוּעִים בְּסָפוּג פְּסוּלִים, דְּמַיִם חַיִּים אֶל כָּלִי בְּעֵינָן,
וְאִין הַסָּפוּג כָּלִי: **יִזְלַף עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְסָפוּג.** כְּשֶׁבָּא לְטַל הַמַּיִם וְלִתְנֵם
בְּצִלוּחִית, שׁוֹפֵד {ה} כָּל הַמַּיִם עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְסָפוּג, אֲבָל לֹא יִשְׁפֹּד מִן הַמַּיִם
שֶׁבְּסָפוּג כָּלֵל, כִּדִּי שֶׁלֹּא יִתְעַרְבוּ הַמַּיִם שֶׁבְּסָפוּג שֶׁהֵם פְּסוּלִים עִם הַמַּיִם
שֶׁבַּשָּׁקֶת שֶׁהֵם כְּשֵׁרִים וַיִּפְסְלוּ כָּלֵם: **נִגַּע בְּסָפוּג.** נִסְחָטִים מִי הַסָּפוּג
לְתוֹדֵד הַשָּׁקֶת וְנִתְעַרְבוּ הַפְּסוּלִים בְּכֵשֵׁרִים, וְנִפְסְלוּ כָּלֵם: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ד} וְהָא דְלַעִיל בְּשִׁתֵּי שָׁקֶתוֹת צְרִיכִים כְּשֶׁפּוֹפֶרֶת הַנּוֹד, כְּמוֹ עָרוֹב
מִקְוֹאוֹת, דְּשֶׁאֵינִי כָּלִי בְּתוֹדֵד כָּלִי שֶׁמִּתְחַבֵּר בְּחַבּוּר מַעֲט: {ה} רַש"י. וְלִדְבָרָיו
מִיָּרִי בְּמַלּוּי, וּבְמִשְׁנֵה תְּנִי הַמְקַדֵּשׁ. וְהַר"ש פֶּרַשׁ, דִּיזְלַף הִינּוּ שְׁמִזָּה: (עיקר
תוי"ט).

פרק ו - משנה ד

נָתַן יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ אוֹ עָלִי יָרְקוֹת כְּדֵי שְׂיַעֲבְרוּ
הַמַּיִם לַחֲבִית, פְּסוּלִים. עָלִי קָנִים וְעָלִי אָגוּז,
כְּשָׂרִים. זֶה הַכֶּלֶל, דָּבָר שֶׁהוּא מְקַבֵּל טַמְאָה,
פְּסוּל. וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טַמְאָה, כָּשֵׁר :

ר"ע מברטנורה נָתַן יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ. הָרִי שֶׁהָיָה קְלוּחַ יוֹרֵד מֵהַר מְעַקֵּם וְאֵינוֹ
יוֹרֵד לְתוֹךְ הַחֲבִית שְׂרוּצָה לְמַלְאוֹתָהּ לְקַדוּשׁ, וְנָתַן יָדוֹ לְמַעֲלָה בְּרֹאשׁ
הַהָר לְעֲשׂוֹתָהּ כְּעֵין צְנוּר כְּדֵי שְׂיַעֲבְרוּ הַמַּיִם דֶּרֶךְ יָדוֹ לַחֲבִית שֶׁל קַדוּשׁ,
וְכֵן עָלִי יָרְקוֹת הֶרְאוּיִין לְאֲכִילָה וּמְקַבְּלִין טַמְאָה: **פְּסוּלִים**. הַמַּיִם.
כְּדִילְפִינָן בְּפָרָק ב' דְּזַבְּחִים (דף כה) מְדַכְּתִיב [נִיקְרָא יא] מְקוּהַ מַיִם יִהְיֶה
טָהוֹר, הַנּוֹתֵן עַל יְדֵי טְהָרָה תִּהְיֶה. וְאִם עַל גַּב דְּהָאֵי קָרָא בְּמְקוּהַ הוּא
דְּכַתִּיב, יִלְפִינָן מִנִּיהַּ כָּל הַנּוֹיֹת. וְהִכִּי הָיָה מְשַׁמְעוֹת דְּקָרָא, הַנּוֹתֵן שֶׁל כָּל
מַיִם הַמְטַהְרִים, עַל יְדֵי טְהָרָה תִּהְיֶה, בֵּין שֶׁאֵתָהּ מְהַוֶּה אוֹתָן לְהִיּוֹת
מְקוּהַ אוֹ מְלוּי הָיָה מְהַוֶּה אוֹתָן עַל יְדֵי דָבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טַמְאָה: (ר"ע
מברטנורה).

פרק ו - משנה ה

הַמְּפַנֶּה אֶת הַמַּעֲיָן לְתוֹךְ הַגֵּת, אוֹ לְתוֹךְ הַגְּבִים,
פְּסוּלִים לְזָבִים וְלִמְצַרְעִים וּלְקַדְּשׁ בָּהֶן מִי
חֲטָאת, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִתְמַלְאוּ בְּכָלִי :

ר"ע מברטנורה הַמְּפַנֶּה אֶת הַמַּעֲיָן לְתוֹךְ הַגֵּת. שְׂעֵשָׂה חֲרִיץ מִן הַמַּעֲיָן עַד
הַגֵּת כְּדֵי שְׂיַפְּנוּ שָׁם מִי הַמַּעֲיָן, וְאַחַר כֵּן הַפְּסִיקוֹן: **גֵּת**. בּוֹר שֶׁעוֹשִׂין לְפָנֵי
הַגֵּת כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הַיַּיִן, קָרוּי גֵּת: **גְּבִים**. לְשׁוֹן עֲשֵׂה הַנַּחַל הַזֶּה גְּבִים
הָאֵמוֹר בְּסִפְרֵי מְלָכִים [נג]. וְהוּא רִקְקֵי שֶׁל מַיִם: **פְּסוּלִים**. לְזָבִים לְטַבִּילָה,

דָּלָאוּ מֵיִם חַיִּים נִינְהוּ: וְלִמְצָרְעִים. דְּבַעֲיִנָּן מֵיִם חַיִּים לְהַזֹּת עָלֵינוּ עִם
דָּם הַצָּפוֹר: וְלִקְדָּשׁ בְּהֵן מִי חֲטָאֵת. בְּעֵינָן מֵיִם חַיִּים, וְהֵינִי כֵּינָן דְּהִפְסִיקוּ
לָאוּ מֵיִם חַיִּים נִינְהוּ. וְהָא דְקִתְּנִי מִפְּנֵי שְׁלָא נִתְּמַלְאוּ בְּכָלִי, כְּדִי לְפָסְלוֹן
לְקִדּוּשׁ בְּכָל עֵינָן אֲפִלוּ בָּא לְקִדָּשׁ בְּתוּדָּה הַגַּת אוּ בְּתוּדָּה הַגְּבִים עֲצָמוֹן (ו):
(ר״ע מברטנורה).

עֵיקַר תּוּי״ט (ו) וְלֹא דְמִי לְמִים שֶׁהַמְּשִׁיד מִן הַמְּעֵינָן לְחֲבִית בְּעֲלֵי קִנְיִים, דְּגַת
וְגִבִּים לָאוּ כְּלִים נִינְהוּ וְאֲפִלוּ קִדָּם שֶׁהִפְסִיקוּ: (עֵיקַר תּוּי״ט).

ז

פרק

פרק ז - משנה א

חֲמִשָּׁה שְׁמֻלָּאוּ חֲמִשָּׁה חֲבִיּוֹת לְקִדָּשׁוֹן חֲמִשָּׁה
קִדּוּשֵׁינָן, וְנִמְלְכוּ לְקִדָּשׁוֹן קִדּוּשׁ אֶחָד, אוּ
לְקִדָּשׁוֹן קִדּוּשׁ אֶחָד וְנִמְלְכוּ לְקִדָּשׁוֹן חֲמִשָּׁה
קִדּוּשֵׁינָן, הָרִי כֻּלָּן כְּשָׂרִים. יַחִיד שְׁמֻלָּא חֲמִשׁ
חֲבִיּוֹת לְקִדָּשׁוֹן חֲמִשָּׁה קִדּוּשֵׁינָן, וְנִמְלְדָּה לְקִדָּשׁוֹן
קִדּוּשׁ אֶחָד, אִין כְּשָׂר אֶלָּא אַחֲרוֹן (ב). לְקִדָּשׁוֹן
קִדּוּשׁ אֶחָד וְנִמְלְדָּה לְקִדָּשׁוֹן חֲמִשָּׁה קִדּוּשֵׁינָן, אִין
כְּשָׂר אֶלָּא זֶה שֶׁקִּדָּשׁ רֵאשׁוֹן (ג). אָמַר לְאֶחָד,

קִדְשׁ לָךְ אֶת אֱלֹהֵי, אֵין כְּשֵׁר אֱלֹהֵי רֵאשׁוֹן. קִדְשׁ לִי אֶת אֱלֹהֵי, הֵרִי כֻלָּם כְּשֵׁרִים :

ר"ע מברטנורה חמשה. לקדשון חמשה קדושין. כל חבית וחבית בפני עצמה: **ונמלכו לקדשון קדוש אחד.** לערות חמשתן בתוך כלי גדול ולקדש הכל בבת אחת: **הרי כלן כשרים.** דהואיל וכל אחד ממלא הכלי שלו אין פאן מלאכה פוסלת במים בין מלוי להטלת האפר במים: **היחיד שמלא חמש חביות כו' אין כשר אלא אחרון.** שהמלוי הראשון נפסל במלאכה שעשה כשמלא את השני קדם שנתן את האפר בראשון, וכן השני נפסל כשמלא את השלישי, וכן כלם. ואם מתחלה היה ממלא חמש חביות זו אחר זו או אפלו מאה חביות כדי לקדשון קדוש אחד, כגון שצריך להזות על כלים הרבה **[א]**, לא היו פוסלים זה על זה וכלן כשרים, דהכל נחשבים מלוי אחד. אבל כשמלא מתחלה לשם חמשה קדושין, כלן פוסלין זה על זה מטעם מלאכה, שהיא פוסלת במים עד שיטיל האפר, הלכך אין כשר אלא אחרון: **ונמלך לקדשון חמשה קדושין.** שקדש זה לעצמה וזו לעצמה: **אין כשר אלא זה שקדש ראשון.** לפי שקדוש ראשון חשיב מלאכה לאחרים שהיו ממלאים ולא נתן לתוכן אפר, דעד שיתן את האפר, מלאכה פוסלת במים: **אמר לאחד קדש לך את אלו.** היחיד שמלא חמש חביות לקדשון קדוש אחד, ואמר לאחר קדש לך את אלו וקדשון האחר חמשה קדושים, אין כשר אלא ראשון. דכיון שאמר לו קדש לך ונתן לו, נעשו שלו וכאלו מלאן הוא, והקדוש שקדש ראשון נעשה מלאכה לפסל את אחרים: **אבל אם אמר קדש לי את אלו, כלן כשרים.** שהממלא לא עשה מלאכה, והמקדש אינו שלו כדי שיפסלו על ידו: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [א] ובענין אחר אי אפשר. הר"ש: **[ב] אחרון.** (והוא מדין) כשלא עשה כמו שנמלך ולא ערך לכלי אחד. ולא קתני ונמלך אלא לומר שאם ירצה למלך לא יועיל לו אבל יניחם כך ויהיה האחרון כשר: **[ג] ראשון.** בין שהשליכה בחבית שמלא ראשונה או באחרונה. הרמב"ם: (עיקר תוי"ט).

הַמְּמַלָּא בְּאַחַת יָדוֹ וְעוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּאַחַת יָדוֹ,
הַמְּמַלָּא לוֹ וּלְאַחַר {ד}, אוֹ שְׂמַלְא לְשָׁנַיִם
כְּאַחַת, שְׁנֵיהֶן פְּסוּלִין, שֶׁהַמְּלָאכָה פּוֹסְלַת
בְּמַלּוּי, בֵּין לוֹ בֵּין לְאַחַר {ה} :

ר"ע מברטנורה וְעָשָׂה מְלָאכָה בְּיָדוֹ אַחַת. פְּסוּל הַמְּלּוּי מְטַעַם מְלָאכָה : לוֹ
וּלְאַחַר כּוֹי' כְּאַחַת שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִים. דְּכִיּוֹן דְּלִתְרֵי גְבָרִי קָא מְמַלָּא, נְחָשׁב
הָאֶחָד מְלָאכָה לְחִבְרוֹ : בֵּין לוֹ בֵּין לְאַחַר. דְּאָף עַל פִּי שְׂאִין הַמַּיִם שְׁלוֹ,
פּוֹסְלָן בְּמְלָאכָה שְׁבִשְׁעַת מַלּוּי : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ד} לוֹ וּלְאַחַר. פְּרוּשׁ, כְּאַחַת. הַר"שׁ : {ה} בֵּין לְאַחַר. מַה שְׂאִין כּוֹ
בְּקִדּוּשׁ, בֵּין שְׂאִין בּוֹ שְׂכָר וְלֹא טוֹבַת הַנְּאָה וְהַמַּיִם שֶׁל אַחַר הֵם אֵינָם
נִפְסְלִים בְּמְלָאכָתוֹ, אֲבָל בְּמַלּוּי יֵשׁ בּוֹ שְׂכָר אוֹ טוֹבַת הַנְּאָה וְכַמְּמַלָּא לְעַצְמוֹ
דְּמִי. הַרְאֲב"ד : (עיקר תוי"ט).

פּוֹק - מַשְׁנָה ג

הַמְּקַדֵּשׁ בְּאַחַת יָדוֹ וְעוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּאַחַת יָדוֹ,
אִם לוֹ, פְּסוּל. וְאִם לְאַחַר, כָּשֵׁר. הַמְּקַדֵּשׁ לוֹ
וּלְאַחַר, שְׁלוֹ פְּסוּל, וְשֶׁל אַחַר כָּשֵׁר. הַמְּקַדֵּשׁ
לְשָׁנַיִם כְּאַחַד, שְׁנֵיהֶן כְּשָׁרִין :

ר"ע מברטנורה אִם לוֹ פְּסוּל. אִם הַקְּדוּשׁ שְׁלוֹ, פְּסוּל. דְּשִׁמְא הַמְּלָאכָה
קְדָמָה לְקְדוּשׁ וְנִפְסְלוֹ הַמַּיִם : וְאִם לְאַחַר. הוּא הַקְּדוּשׁ : כָּשֵׁר. שְׁהָרִי בְּעַל
הַמַּיִם לֹא עָשָׂה מְלָאכָה : הַמְּקַדֵּשׁ לוֹ וּלְאַחַר. שְׁנֵיהֶם כְּאַחַת. אִי נִמְי קִדְשׁ
לְחִבְרוֹ קִדְשׁ שְׁלוֹ {ו} : שְׁלוֹ פְּסוּל. דְּקְדוּשׁ שֶׁל חִבְרוֹ נְחָשׁב מְלָאכָה לְפִסְל
מִימּוֹ : שְׁנֵיהֶם כְּשָׁרִים. שְׂאִין הַמַּיִם שְׁלוֹ שְׁיִפְסְלוֹ עַל יָדוֹ : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ו} הַר"שׁ. וְלֹאִי נִמְי לֹא סְלָקָא הָא דְּכַתְבַּ לְעִיל דְּשִׁמְא הַמְּלָאכָה
כּוֹי' דְּלֹאִי נִמְי וְדֹאִי קְדָמָה בְּעֵינּוֹ. וְכּוֹן נִרְאָה דְּעַת הַרְמְב"ם בְּפְרוּשׁוֹ. וְכּוֹן כְּתַב

הַכֶּסֶף מְשֻׁנָּה שֶׁהַרְמַבִּי"ם לֹא תִלָּה הַטַּעַם בְּשִׂמְא, כִּי הַתְּחִלַּת הַהִשְׁתַּדְּלוּת וְדַאי יִהְיֶה קֹדֶם וּמֵאֵז חָשׁוּב מְלֹאכָה : (עִיקָר תּוֹי"ט).

פּרָק ז - מִשְׁנָה ד

קִדְּשׁ לִי וְאַקְדִּישׁ לְךָ, הָרֵאשׁוֹן כְּשֵׁר. מִלֵּא לִי וְאַמְלֵא לְךָ, הָאַחֲרוֹן כְּשֵׁר. קִדְּשׁ לִי וְאַמְלֵא לְךָ, שְׁנֵיהֶם כְּשֵׁרִים. מִלֵּא לִי וְאַקְדִּישׁ לְךָ, שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִים :

ר"ע מברטנורה קִדְּשׁ לִי וְאַקְדִּישׁ לְךָ. כְּגוֹן שֶׁכָּל אֶחָד מִלֵּא מִים לְעֶצְמוֹ, וּבֹא זֶה וְקִדְּשׁ מִימֵי שֶׁל זֶה, וְזֶה קִדְּשׁ מִימֵי שֶׁל זֶה, אוֹתוֹ שֶׁקִּדְּשׁ רֵאשׁוֹן כְּשֵׁר מֵה שֶׁקִּדְּשׁ לַחֲבֵרוֹ, דְּחִבְרוּ לֹא עָשָׂה מְלֹאכָה אֶלָּא עַד אַחַר שְׁנַת־קִדְּשׁוֹ מִימֵי, וּמִשְׁנַת־קִדְּשׁוֹ אִין מְלֹאכָה פּוֹסְלֵת. אֲבָל מֵה שֶׁקִּדְּשׁ הַשְּׁנִי לְרֵאשׁוֹן פְּסוּל, שֶׁהָרֵאשׁוֹן פְּסָלָה בְּמֵה שֶׁקִּדְּשׁ מִימֵי הַשְּׁנִי קֹדֶם שְׁנַת־קִדְּשׁוֹ מִימֵי : **מִלֵּא לִי וְאַמְלֵא לְךָ**. הַמְּלוּי הָאַחֲרוֹן כְּשֵׁר. אֲבָל מְלוּי רֵאשׁוֹן פְּסוּל, הֵינּוּ הַמִּים שְׁנַת־מְלֵאוֹ רֵאשׁוֹנָה, דְּנִפְסְלוּ בְּמְלֹאכָה בְּמְלוּי שְׁמֵלֵא לַחֲבֵרוֹ : **קִדְּשׁ לִי וְאַמְלֵא לְךָ**. שֶׁהֵיוּ לוֹ מִים מְמֹלְאִים וְאָמַר לַחֲבֵרוֹ קִדְּשׁ לִי מִימֵי וְאַחַר כֵּן אֶמְלֵא לְךָ : **שְׁנֵיהֶם כְּשֵׁרִים**. דְּאִין הַמְּלֹאכָה פּוֹסְלֵת אַחַר קִדְּשׁוֹ. וְזֶה נִמְי שְׁנַת־מְלֵאוֹ לוֹ הַמִּים מִימֵי כְּשֵׁרִים, דְּמִשְׁנַת־מְלֵאוֹ לוֹ הַמִּים לֹא עָשָׂה מְלֹאכָה : **מִלֵּא לִי וְאַקְדִּישׁ לְךָ**. שֶׁהָאַחַר הֵיוּ לוֹ מִים מְמֹלְאִים וְאָמַר לוֹ זֶה מִלֵּא לִי תַחֲלָה וְאַחַר כֵּן אֶקְדִּישׁ לְךָ : **שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִים**. זֶה, שְׁמֵלֵא עַד שֶׁלֹּא נִתְקַדְּשׁוּ מִימֵי. וְזֶה, שֶׁקִּדְּשׁ לַחֲבֵרוֹ מִשְׁנַת־מְלֵאוֹ מִימֵי : (ר"ע מברטנורה).

פרק ז - משנה ה

הממלא לו ולחטאת, ממלא את שלו תחלה וקושרו באסל ואחר כך ממלא את של חטאת. ואם מלא של חטאת תחלה ואחר כך מלא את שלו, פסול. נותן את שלו לאחוריו ואת של חטאת לפניו. ואם נתן את של חטאת לאחוריו, פסול. היו שניהן של חטאת, נותן אחד לפניו ואחד לאחוריו, וכשר, מפני שאי אפשר:

ר"ע מברטנורה **הממלא לו ולחטאת.** הממלא מים, קצתו רוצה לצרפו ובקצתו רוצה לתן אפר חטאת: **באסל.** במוט. ודרך שואבי מים שנותנים מוט על כתפם וכד מלא תלוי בראש המוט מלפניו וכד אחד מאחוריו: **ואחר כך מלא את שלו פסול.** משום מלאכה: **ואת של חטאת לפניו.** כדי לעשות בהן שמירה מעלה **{ז}**: **ואם נתן של חטאת לאחוריו פסולה.** דכתיב למשמרת למי נדה, בזמן שהן שמורין הן מי נדה, בזמן שאינן שמורין אינן מי נדה: **היו שניהן של חטאת וכו'.** דהואיל ומסיק אדעתיה בשלפניו נזכר נמי בשל אחוריו. והיננו מפני שאפשר, כלומר אפשר לשמר שלאחוריו אגב שלפניו: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **{ז}** ותמהני, למאי אצטריך לומר שמירה מעלה, הא לאחרי לאו שמירה כלל היא אלא אם כן יש גם כן לפניו דהואיל כו', כמו שמסיק הר"ב. והר"ש שכתב שמירה מעלה כתב דלאחרי נמי שמירה היא, אלא דלכתחלה היכא שאפשר בעינן שמירה מעלה, ובסיפא כשר מפני שאי אפשר בעינן אחר: (עיקר תוי"ט).

פרק ז - משנה ו

הַמוֹלִיךְ אֶת הַחֶבֶל בְּיָדוֹ לְדַרְכוֹ, כָּשֶׁר. וְשָׁלַא לְדַרְכוֹ, פָּסוּל. זֶה הֵלֵךְ לִיבְנֵה שְׁלֶשָׁה מוֹעֲדוֹת, וּבְמוֹעֵד שְׁלִישֵׁי הַכְּשִׁירוֹ לוֹ הוֹרָאת שְׁעָה :

ר"ע מברטנורה הַמוֹלִיךְ אֶת הַחֶבֶל בְּיָדוֹ לְדַרְכוֹ. לְאַחַר שְׁמֵלָא אֶת הַדְּלִי בְּחֶבֶל הַחֲזִיר אֶת הַחֶבֶל לְבַעֲלִים. לְדַרְכוֹ, שְׁלַא הַצֶּרֶךְ לְעֵקָם אוֹ לְהַרְחִיב אֶת דַּרְכוֹ אֲלֵא לְפִי הַלוּכּוֹ מִצָּא בְּעַל הַחֶבֶל וְהַחֲזִיר לוֹ אֶת שְׁלוֹ, אִין זֹו מְלַאכָה וְכָשֶׁר הַמְּלוּי: **שְׁלַא לְדַרְכוֹ**. שְׁעָקָם אֶת דַּרְכוֹ כְּדִי לְהַחֲזִיר הַחֶבֶל, מְלַאכָה הִיא וּפָסוּל: **זֶה הֵלֵךְ**. כְּלוּמַר עַל דְּבַר זֶה **{ח}** הֵלֵךְ חֲכָם אֲחָד לְשָׂאֵל מִחֲכָמֵי יבְנֵה, הֵן סִנְהֶדְרֵי גְדוּלָה שְׁגָלוֹ שָׁם: **הוֹרָאת שְׁעָה**. שְׁעַת הַדְּחַק הִיָּה. הָא לָאוּ הֲכִי לֹא: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **{ח}** הִינּוּ שְׁלַא כְּדַרְכוֹ: (עיקר תוי"ט).

פרק ז - משנה ז

הַמְּכַנֵּן אֶת הַחֶבֶל עַל יָד עַל יָד, כָּשֶׁר. וְאִם כְּנָנוּ בְּאַחֲרוֹנָה, פָּסוּל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָזֶה הַכְּשִׁירוֹ הוֹרָאת שְׁעָה :

ר"ע מברטנורה הַמְּכַנֵּן אֶת הַחֶבֶל. דָּרָךְ מִשְׁלֶשְׁלֵי הַדְּלִי לְמִלְאוֹת מִים, כְּשִׁמְעָלָה אֶת הַדְּלִי מִסָּבֵב אֶת הַחֶבֶל בְּיָדוֹ כְּמִין טַבַּעַת שְׁלַא יְהֵא נִגְרָר לְאַרְץ. וּמְכַנֵּן לְשׁוֹן הַדָּרָא דְכִנְתָּא [חליו פי"ג]. וְאִם בְּדָרָךְ הַעֲלֵאת הַדְּלִי מְכַנֵּן עַל יָד עַל יָד, צָרָךְ הַעֲלָאָה הִיא, וְאִין זֹו מְלַאכָה וְכָשֶׁר הַמְּלוּי. וְאִם בְּאַחֲרוֹנָה לְאַחַר שְׁהַעֲלָהוּ כְּנָנוּ, חָשׁוּב מְלַאכָה וּפָסוּל: **לָזֶה הַכְּשִׁירוֹ הוֹרָאת שְׁעָה**. מַה שְׁהַכְּשִׁירוֹ בְּיבְנֵה הוֹרָאת שְׁעָה, לֹא לְמוֹלִיךְ אֶת הַחֶבֶל

שְׁלֹא כְדַרְכּוֹ, אֲלֵא לָזֶה שֶׁכִּינּוּ אֶת הַחֶבֶל בְּאַחֲרוֹנָה הַכְּשִׁירוּ לוֹ עַל יְדֵי הַדְּחָק: (ר"ע מברטנורה).

פרק ז - משנה ח

הַמְצַנִּיעַ אֶת הַחֶבֶת שֶׁלֹא תִשָּׁבֵר {ט}, או שֶׁכִּפְּאָה עַל פִּיהָ עַל מְנַת לְנִגְבָה לְמִלֵּאת בָּהּ, כָּשֶׁר. לְהוֹלִיךְ בָּהּ אֶת הַקְּדוּשָׁה, פְּסוּל. הַמְפִּינָה חֲרָסִין מִתּוֹךְ הַשִּׁקָּת בְּשִׁבִיל שְׂתַחֲזִיק מִמֶּי הַרְבֵּה, כָּשֶׁרִין. וְאִם בְּשִׁבִיל שֶׁלֹא יִהְיוּ מְעַכְבִּין אוֹתוֹ בְּשַׁעַה שֶׁהוּא זוֹלֵף אֶת הַמִּים, פְּסוּל:

ר"ע מברטנורה הַמְצַנִּיעַ אֶת הַחֶבֶת. שֶׁהוּא דוֹלָה בָּהּ הַמִּים לְשׁוּם בְּשִׁקָּת, וְלֹאֲחֵר שֶׁעָרָה מִמֶּנָּה הַצְּנִיעָה קִדְּם שֶׁיִּקְדָּשׁ הַמִּים בְּשִׁקָּת, אֵין הַצְּנִיעָה זֶה חֲשׂוּבָה מְלֹאכָה, לְפִי שֶׁצָּרִיךְ לָהּ עֵדִין לְמִלֵּאוֹת בָּהּ, וְצָרִיךְ מְלוּי הוּא. וְכֵן כִּפְּאָה עַל פִּיהָ נְמִי לְנִגְבָה לְפִי שֶׁרוֹצֶה לְמִלֵּאוֹת בָּהּ עֵדִין, לֹא חֲשִׁיב מְלֹאכָה וְכָשֶׁר הַמְלוּי. אֲבָל אִם עָשָׂה כֵן לְהוֹלִיךְ בָּהּ אֶת הַקְּדוּשָׁה דִּהְיִינוּ מִמֶּי הַמְקַדְּשִׁין, הוּאֵיל וְלֹא צָרִיךְ מְלוּי הוּא, חֲשׂוּב מְלֹאכָה וּפְסוּל הַמְלוּי: **בְּשִׁבִיל שְׂתַחֲזִיק מִמֶּי הַרְבֵּה**. לֹא חֲשׂוּב פְּנׁוּי זֶה מְלֹאכָה: **בְּשַׁעַה שֶׁהוּא זוֹלֵף**. שֶׁהוּא מְזָה: **פְּסוּל**. דְּפְנׁוּי זֶה חֲשׂוּב מְלֹאכָה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ט} **תִּשָּׁבֵר**. לְשׁוֹן מְהַר"ם, כָּל מִיּוֹדֵי דְאוֹרְחָיְהוּ דְכָל הַמְּמַלְאִים בְּהַכִּי, לֹא מְלֹאכָה הִיא, וְאוֹרְחָא הִיא לְהַצְּנִיעַ שֶׁלֹא תִשָּׁבֵר, וְכֵן דָּרִיךְ לְכַפּוֹתָהּ עַל פִּיהָ שֶׁלֹא יִפֹּל לְתוֹכָהּ עֶפֶר: (עיקר תוי"ט).

פרק ז - משנה ט

מִי שֶׁהָיוּ מִיָּמָיו עַל כְּתָפוֹ וְהוֹרָה הוֹרָאָה, וְהוֹרָאָה לְאַחֵרִים אֶת הַדֶּרֶךְ, וְהָרַג נֶחֱשׁ וְעִקְרָב, וְנָטַל אֶכְלָיִם לְהִצְנִיעַם, פָּסוּל. אֶכְלָיִן לְאֶכְלוֹ, כָּשֶׁר {י}. הִנָּחֵשׁ וְהִעֲקָרֵב שֶׁהָיוּ מְעַכְּבִים אוֹתוֹ, כָּשֶׁר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זֶה הַכֶּלֶל, כָּל דְּבָר שֶׁהוּא מְשׁוּם מְלֹאכָה, בֵּין עֵמֶד בֵּין לֹא עֵמֶד, פָּסוּל. דְּבָר שֶׁאֵינוֹ מְשׁוּם מְלֹאכָה, עֵמֶד, פָּסוּל. וְאִם לֹא עֵמֶד, כָּשֶׁר:

ר"ע מברטנורה וְהוֹרָה הוֹרָאָה. לְהַתִּיר אוֹ לְאַסֹּר, לְטַמֵּא אוֹ לְטַהֵר, לְפָטוֹר אוֹ לְחַיֵּב: וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מְשׁוּם מְלֹאכָה. כְּגוֹן הוֹרָאָה וּמְרָאָה אֶת הַדֶּרֶךְ: אִם עֵמֶד. שֶׁנִּתְעַכֵּב שָׁם בְּשִׁבְלֵי זֶה: פָּסוּל. מְשׁוּם הַסַּח הַדַּעַת. וְכֵן הִלְכָה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {י} פָּסוּל כּוֹי. וְקָשָׁה, הֵיאֵד אֶפְשָׁר דְּלִהֲצַנִּיעָן הוּי מְלֹאכָה אֶף שֶׁעֲדִין לֹא הִצְנִיעָן, וְנָטַל אֶכְלָיִן וְאֶכְלוֹ כָּשֶׁר. וְאֶפְשָׁר דְּאֶכְלִיָּה חֲשִׁיבָא צְרָךְ הַמְלוּי כְּדִי שְׂיִהְיֶה לוֹ כַּח לְמַלְאָת. הַר"שׁ וְכֶסֶף מְשֻׁנָּה: (עיקר תוי"ט).

פרק ז - משנה י

הַמוֹסֵר מִיָּמָיו לְטָמֵא, פָּסוּלִין. וּלְטָהוֹר, כָּשֶׁרִין. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אֶף לְטָמֵא כָּשֶׁרִין, אִם לֹא עָשׂוּ הַבְּעָלִים מְלֹאכָה:

ר"ע מברטנורה המוסר מימיו לטמא. לשמרון: פסולים. בין עשו הבעלים הראשונים מלאכה, בין לא עשו הבעלים הראשונים מלאכה, דבחקת השומר קימו והוא אינו מקפיד לשמרון מפני שהוא טמא, והתורה אמרה למשמרת למי נדה: ולטהור פשרים. ואפלו עשו הבעלים הראשונים מלאכה, שכבר יצאו מרשות בעלים וקימו ברשות שומר. ומיהו אם השומר עשה מלאכה, פסולים: אף לטמא פשרים. דסבר רבי אליעזר המוסר מימיו לטמא, בחזקת הבעלים הראשונים קימו, הלכך אם לא עשו הבעלים מלאכה פשרים. ואין הלכה כרבי אליעזר: (ר"ע מברטנורה).

פרק ז - משנה יא

שנים שהיו ממלאין לחטאת, והגביהו זה על זה ונטל זה לזה קוצו, בקדוש אחד, כשר. בשני קדושין, פסול. רבי יוסי אומר, אף בשני קדושין כשר, אם התנו ביניהן:

ר"ע מברטנורה והגביהו זה על זה. שסיעו זה את זה להגביהו: ונטל זה לזה קוצו. או שנטל זה לזה קוצו שנתחב לו בידו: בקדוש אחד. שהיו שניהם ממלאים לצרף קדוש אחד, כשר. שיכול כל אחד לסיע לחברו, ונטילת הקוצו שבגדו נמי צרף מלוי היא: בשני קדושין פסול. שפסל כל אחד מימיו במה שסיע לחברו או שנטל לו קוצו, משום מלאכה: אם התנו ביניהן. שאמר כל אחד לחברו כשאגביה לך יהא שלי ושקף ברשותך (וכמו כן אמר לו האחר), ואחר שהגביהו לוקח כל אחד מהן אחת מהן ברשותו. ואין הלכה כרבי יוסי: (ר"ע מברטנורה).

פרק ז - משנה יב

הפּוֹרֵץ עַל מְנַת לְגִדֹר, כָּשֵׁר. וְאִם גִּדֹר, פָּסוּל **[יב]**.
הָאוֹכֵל עַל מְנַת לְקָצוֹת, כָּשֵׁר. וְאִם קָצָה,
פָּסוּל. הִיָּה אוֹכֵל וְהוֹתִיר וְזָרַק מֵה שְׂבִידוֹ
לְתַחַת הַתְּאֵנָה אוֹ לְתוֹךְ הַמְּקָצָה בְּשִׁבִיל שֶׁלֹּא
יֵאָבֵד, פָּסוּל:

ר"ע מברטנורה הפּוֹרֵץ עַל מְנַת לְגִדֹר. כְּלוּמַר אֶפְלוּ עַל מְנַת לְגִדֹר, לֹא
חָשִׁיב מְלֹאכָה וְכָשֵׁר הַמְּלוּי **[יא]**: הָאוֹכֵל עַל מְנַת לְקָצוֹת. לְאַחַר שֶׁמֵּלֵא
הַמַּיִם קִדְּם שְׂיִקְדֵּשׁ הִיָּה מְלַקֵּט לְתֵאֵנִים עַל מְנַת לְיִבֶשֶׁן לַעֲשׂוֹת מֵהוֹן
גְּרוּגְרוֹת, וּלְאַחַר לְקִיטְתוֹ אֶכְלוֹ **[יג]**, אֵין הַמַּחְשָׁבָה שֶׁהִיָּה רוּצָה לַעֲשׂוֹתוֹ
קְצִיעוֹת פּוֹסְלֵת בְּמַיִם, אֶלֶּא הִרִי הוּא כְּאֵלוֹ לְקַט לְאֹכֵל, שְׂאִינוּ פּוֹסֵל,
דּוּמִיָּא דְּפוֹרֵץ עַל מְנַת לְגִדֹר שְׂאִין הַמַּחְשָׁבָה שֶׁהוּא חוֹשֵׁב לְגִדֹר פּוֹסְלֵת
עַד שְׂיִגְדֹר, הֵכָא נְמִי: **אם קָצָה**. אִם הִנִּיחַ אוֹתוֹן בְּמִקּוֹם שֶׁמִּנִּיחִין
הַתְּאֵנִים לְיִבֶשׁ, פָּסוּל: **בְּשִׁבִיל שֶׁלֹּא יֵאָבֵד פָּסוּל**. שֶׁהַמְּצַנִּיעַ אֶכְלִים כְּדִי
שֶׁלֹּא יֵאָבֵדוּ, חָשִׁיבָא מְלֹאכָה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **[יא]** שְׂמָה שֶׁפוֹרֵץ אֵינָה מְלֹאכָה, שֶׁהוּא מְקַלְקֵל, וְאִף דְּהוּי תִּקּוּן
שְׂיִכּוּל לִילֵיךְ שָׁם, זֶה הוּי צָרֵךְ מְלוּי. אֲבָל בְּמִשְׁנֵה חֵי פָּסוּל אִף עַל פִּי שֶׁלֹּא
הוֹלִיךְ, דְּהֵם חֲשׂוּבִים מְלֹאכּוֹת בְּעֵצָמָם, אֶלֶּא אִם כּוֹן הֵם צָרֵךְ אֵין כְּאֵן פָּסוּל.
וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[יב]** **פָּסוּל**. קַמְשָׁמַע לָן אִף עַל גַּב דְּלֹא חֲדֵשׁ כְּלוּם,
שְׂעִשְׂאוּ כְּבַתְּחִלָּה, פָּסוּל. מִהֲרִים: **[יג]** לְפִי זֶה אֶפְכָּא הוּהוּ לִיָּה לְמַתְנִי, עַל מְנַת
לְקָצוֹת וְאֹכֵל. אֲבָל הַרְמַבֵּי"ם כְּתַב, אִם קָצָה פְּרוֹת לְאֹכֵל, אִף שְׂכּוֹנָתוֹ
לְהַקְצוֹת הַשָּׂאָר, כְּשָׂרִים. וְאִם הַקָּצָה קִדְּם מִתָּן הָאֶפְר, פָּסוּל: (עיקר תוי"ט).

פרק ח - משנה א

שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ שׁוֹמְרִים אֶת הַשְּׂקֵת, נִטְמָא אֶחָד
מֵהֶם, כְּשָׂרִים, מִפְּנֵי שֶׁהוּן בְּרִשׁוּתוֹ שֶׁל שְׁנִי.
טָהַר {א}, וְנִטְמָא שְׁנִי, כְּשָׂרִים, מִפְּנֵי שֶׁהוּן
בְּרִשׁוּתוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן. נִטְמָאוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת,
פְּסוּלִין. עָשָׂה אֶחָד מֵהֶן מְלֶאכֶה, כְּשָׂרִין, מִפְּנֵי
שֶׁהוּן בְּרִשׁוּתוֹ שֶׁל שְׁנִי. עָמַד, וְעָשָׂה הַשְּׁנִי
מְלֶאכֶה, כְּשָׂרִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּן בְּרִשׁוּתוֹ שֶׁל
רֵאשׁוֹן. עָשׂוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַד, פְּסוּלִין :

ר"ע מברטנורה שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ שׁוֹמְרִים אֶת הַשְּׂקֵת. שְׁנֵיהֶם לְחֻטָּאת:
טָהַר. אוֹתוֹ שֶׁנִּטְמָא טָהַר מִטְּמֵאתוֹ: וְנִטְמָא שְׁנִי. הֵינּוּ חִבְרוּ שֶׁהָיָה
טָהוֹר: כְּשָׂרִים. הַמִּים שֶׁבַשְּׂקֵת: עָמַד וְעָשָׂה הַשְּׁנִי מְלֶאכֶה. עָמַד
הָרֵאשׁוֹן מִמְּלֶאכֶתוֹ, וּבָא הַשְּׁנִי וְעָשָׂה מְלֶאכֶה תַּחְתָּיו: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {א} טָהַר. וְחִזְרָה לְשִׁמּוֹר: (עיקר תוי"ט).

פרק ח - משנה ב

הַמְּקַדֵּשׁ מִי חֻטָּאת, לֹא יִנְעוּל אֶת הַסַּנְדֵּל.
שֶׁאִם נָפְלוּ {ב} מִשְׂקִין עַל הַסַּנְדֵּל, נִטְמָא

וְטַמְאָהוּ. הָרִי הוּא אוֹמֵר, מְטַמְּאִידָ לֹא טַמְאוּנִי וְאַתָּה טַמְאֵתָנִי. נָפְלוּ מִשְׁקִין עַל בְּשָׂרוֹ, טָהוֹר. נָפְלוּ עַל כְּסוּתוֹ, נְטִמַּאת וְטַמְאֵתוּ. הָרִי זֶה אוֹמֵר, מְטַמְּאִידָ לֹא טַמְאוּנִי וְאַתָּה טַמְאֵתָנִי :

ר"ע מברטנורה נְטִמָּא וְטַמְאָהוּ. נְטִמָּא הַסְנַדְל וְטַמָּא אֶת הָאָדָם לְחַטָּאת. שְׂפָלִים שְׁנַטְמָאוּ בְּמִשְׁקִים מְטַמְּאִים אֶת הָאָדָם לְחַטָּאת, שְׂאִין מוֹנִין רֹאשׁוֹן וְשֵׁנִי בְּחַטָּאת, כְּדִתְנִן לְקַמֵּן פֶּרֶק כָּל הָרְאוּי (מִשְׁנָה ו). אַף עַל פִּי שְׂאָם נָפְלוּ הַמִּשְׁקִים הִלְלוּ עַל בְּשָׂרוֹ, טָהוֹר, שֶׁהִטָּהוֹר לְפָרָה אִם נִגְעוּ מִשְׁקִין טַמְּאִים בְּבִשְׂרוֹ, הוּא טָהוֹר כְּמוֹ שֶׁהָיָה. לְבַד אִם נִגְעוּ בְּיָדָיו, לְפִי שֶׁהַמִּשְׁקִין טַמְּאִים **ג** מְטַמְּאִים אֶת הַיָּדַים, וְגַבֵּי טָהֳרַת חַטָּאת קִימָא לָן דְּאִם נְטִמָּאוּ יָדָיו נְטִמָּא גּוּפוֹ : מְטַמְּאִידָ לֹא טַמְאוּנִי. מִשְׁקִים שְׁטַמְּאוּ אֶת הַסְנַדְל לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְטַמָּא הַטָּהוֹר לְחַטָּאת אִם נִגְעוּ בְּבִשְׂרוֹ כְּדִאֲמָרוֹ, וְהַסְנַדְל הֵבֵא מִכַּחַם מְטַמְּאוֹ : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **ב** שְׂאָם נָפְלוּ. וּלְפִיכָד חִישִׁינָן שְׂמָא יָפְלוּ. וְקִשָּׁה, לְפִי זֶה לֹא יִלְבַּשׁ בְּגָדִים גַּם כֵּן מִהֵאֵי טַעְמָא. וְעוֹד, עַד דִּנְחוּשׁ לְמִשְׁקִין טַמְּאִים נְחוּשׁ לְשָׂאֵר טַמְּאוֹת שְׁנִינְגַע בְּסַנְדְּל. וְעוֹד, לְמָה אָמַר הַמְקַדֵּשׁ וְלֹא הִנּוּגַע וְהַמְזָה. לְפִיכָד נִרְאָה לִי דְלֹא חָשׂוּ לְשָׂאֵר מִשְׁקִין, אֶלָּא לְמִי הַקְדוּשׁ שְׂמָא יָפְלוּ עַל הַסְנַדְל בְּשַׁעַת הַקְדוּשׁ וַיִּפְסְלוּ בְּהַסַּח הַדַּעַת וַיִּטַּמְּאוּ הַסְנַדְל וַיִּטַּמְּאָהוּ, וְכִינּוּן שְׂכֵן לֹא חָשׂוּ לְלַבַּשׁ בְּגָדִים בְּשַׁעַת הַקְדוּשׁ, מִפְּנֵי שֶׁאֲפָשַׁר לְהַזְהֵר, מִה שְׂאִין כֵּן בְּסַנְדְּל. הָרַאב"ד. וְעֵין תּוֹסַפּוֹת יוֹם טוֹב : **ג** וְאַפְלוּ הֵם טָהוֹרִים לְקַדֵּשׁ, הֵם טַמְּאִים לְגַבֵּי חַטָּאת. הַרְמַב"ם : (עיקר תוי"ט).

פרק ח - משנה ג

הַשׁוֹרֵף פָּרָה, וּפָרִים **ד**, וְהַמְשַׁלַּח אֶת הַשְּׁעִיר, מְטַמָּא בְּגָדִים. פָּרָה וּפָרִים וְשְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח

עֲצֹמֹן אֵין מְטַמְּאִין בְּגָדִים {ה}. הָרִי זֶה אוֹמֵר,
מְטַמְּאִיךָ לֹא טַמְּאוּנִי וְאַתָּה טַמְּאֵתְנִי :

ר"ע מברטנורה **השורף פרה**. אֲדַמָּה: וּפְרִים. הַנְּשָׂרְפִים, כְּגוֹן פֶּר יוֹם
הַכַּפּוּרִים וּפֶר כֹּהֵן מְשִׁיחַ וּפֶר הָעֵלִם דְּבַר שֶׁל צְבוּר, מְטַמְּאִים בְּגָדִים,
דְּבַכְלֵהוּ כְּתִיב יִכְבֵּס בְּגָדָיו, וְלֹא שֶׁנֶּא בְּגָדִים שֶׁהוּא לְבוּשׁ וְלֹא שֶׁנֶּא בְּגָדִים
שֶׁהוּא נוֹגֵעַ, וְהוּא הַדִּין לְכֹל שֶׁאֵר פְּלִים. דְּלֹא מִמַּעֲטִינֵן אֶלָּא אָדָם, וְכִלֵּי
חָרֵס בְּלֶבֶד הוּא שְׂאִין מְטַמְּאִין אִם נוֹגְעִים בָּהֶן: וּפְרָה וּפְרִים וּשְׂעִיר
הַמִּשְׁתַּלַּח עֲצֹמֹן. אִם נִגְעוּ בְּבְגָדִים הָרִי הֵן טְהוּרִים. וְהִינוּ דְּאָמְרֵי לִיה
בְּגָדִים לְאָדָם, מְטַמְּאִיךָ לֹא טַמְּאוּנִי וְאַתָּה טַמְּאֵתְנִי: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ד} וּפְרִים. וְהוּא הַדִּין דִּהְנֵה מְצִי לְמִנְקֻט וּשְׂעִירִים, וְהוּן שְׂעִיר
יוֹם הַכַּפּוּרִים וּשְׂעִירֵי עֲבוּדָה זָרָה: {ה} בְּגָדִים. אֲבָל אֶכְלִין וּמִשְׁקִין, פְּרָה
וּפְרִים מְטַמְּאִין. הַרְמַב"ם. וְעֵין תוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב: (עיקר תוי"ט).

פּרָק ח - מִשְׁנֵה ד

הָאוֹכֵל מִנְבֵּלַת הָעוֹף הַטָּהוֹר וְהִיא בְּבֵית
הַבְּלִיעָה, מְטַמְּא בְּגָדִים. הַנְּבִלָה עֲצָמָה אֵינָה
מְטַמְּאָה בְּגָדִים. הָרִי זֶה אוֹמֵר, מְטַמְּאִיךָ לֹא
טַמְּאוּנִי, וְאַתָּה טַמְּאֵתְנִי :

ר"ע מברטנורה **האוכל מנבלת עוף טהור**. נְבִלַת עוֹף טָהוֹר אֵין לָהּ טַמְּאָה
אִם נִגְעָה בְּאָדָם אוֹ בְּבְגָדִים, אֶלָּא בְּבֵית הַבְּלִיעָה מְטַמְּא אָדָם לְטַמְּא
בְּגָדִים, כְּדַתְנֵן בְּמִסְכַּת טְהוּרוֹת, וְהִינוּ דְּאָמְרֵי לִיה בְּגָדִים לְאָדָם מְטַמְּאִיךָ
לֹא טַמְּאוּנִי וְכוּ': (ר"ע מברטנורה).

פרק ח - משנה ה

כָּל וְלֹד הַטְּמְאוֹת אֵינוֹ מְטַמָּא כְּלִים, אֶלָּא
מִשְׁקָה. נְטִמָּא מִשְׁקָה, טְמֵאָן. הֵרִי זֶה אוֹמֵר,
מְטַמְּאִידָּ לֹא טְמֵאוֹנִי וְאַתָּה טְמֵאתָנִי :

ר"ע מברטנורה **כָּל וְלֹד הַטְּמְאוֹת**. כְּגוֹן רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי, אֵין מְטַמָּא כְּלִים. אֶלָּא
אֵב הַטְּמְאוֹת. וּמִשְׁקָה שֶׁנְּטִמָּא בְּרֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי מְטַמָּא כְּלִים, גְּזֵרָה מְשׁוּם
מִשְׁקָה זָב וְזָבָה, כְּגוֹן רֵקוּ וְזוּבוֹ וּמִימֵי רִגְלָיו שֶׁהֵן אֵב הַטְּמְאוֹת: (ר"ע
מברטנורה).

פרק ח - משנה ו

אֵין כְּלֵי חֶרֶשׁ מְטַמָּא חֲבֵרוֹ, אֶלָּא מִשְׁקָה.
נְטִמָּא מִשְׁקָה, טְמֵאתוֹ. הֵרִי זֶה אוֹמֵר,
מְטַמְּאִידָּ לֹא טְמֵאוֹנִי וְאַתָּה טְמֵאתָנִי :

ר"ע מברטנורה **אֵין כְּלֵי חֶרֶשׁ מְטַמָּא חֲבֵרוֹ**. שְׂאֵין כְּלֵי חֶרֶשׁ נַעֲשֶׂה אֵב
הַטְּמְאוֹת לְעוֹלָם, וְאֵין כְּלֵי חֶרֶשׁ מְקַבְּלִים טְמֵאוֹת אֶלָּא מֵאֵב הַטְּמְאוֹת, אֶלְמָא
שְׂאֵין כְּלֵי חֶרֶשׁ מְטַמָּא חֲבֵרוֹ: **אֶלָּא מִשְׁקִין**. אֲבָל מְטַמָּא הוּא מִשְׁקִין
וְהַמְשָׁקִים חוֹזְרִים וּמְטַמְּאִים חֲבֵרוֹ, גְּזֵרָה מְשׁוּם מִשְׁקָה זָב וְזָבָה
כְּדָאֲמַרְן: (ר"ע מברטנורה).

פרק ח - משנה ז

כָּל הַפּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה, מְטַמֵּא אֶת הַמִּשְׁקִין
לְהִיּוֹת תְּחִלָּה לְטֵמֵא אֶחָד וְלַפֶּסֶל אֶחָד, חוּץ
מִטְבוֹל יוֹם. הֲרִי זֶה אוֹמֵר, מְטַמְּאִידָּ לֹא
טְמֵאוּנִי וְאַתָּה טְמֵאתָנִי:

ר"ע מברטנורה כָּל הַפּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה. כְּגוֹן יָדַיִם שְׁנֵי עוֹשׂוֹת מִשְׁקִים
תְּחִלָּה לְטֵמֵא חֲלִין, וְיָדַיִם עֶצְמוֹן שֶׁנִּגְעוּ בְּאֶכְלֵי **ז** חֲלִין, טְהוֹרִים, שְׂאִין
שְׁנֵי עוֹשֶׂה שְׁלִישֵׁי בְּחֲלִין: **חוּץ מִטְבוֹל יוֹם**. שֶׁלֹּא הֶעֱרִיב שְׁמֶשׁוּ. אִף עַל פִּי
שֶׁהוּא פּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה, אֵינוֹ מְטַמֵּא הַמִּשְׁקִין לְהִיּוֹת תְּחִלָּה. וְאַפְלוּ
מִשְׁקִין שֶׁל תְּרוּמָה **ז** אִם נִגַּע בָּהֶן טְבוֹל יוֹם אֵינָן אֶלָּא פְּסוּלִים בְּלִבָּד
לֹא טְמֵאִים: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט ז כְּלוֹמֵר בְּמֵאֶכְלֵי **ז** הֵינּוּ לְכֹלֵי עֲלָמָא. אֲבָל לְחֻכְמֵי דְּפֶרֶק
י"א מִשְׁנֵה ד', אֲפֻלוּ דְּקִדְּשׁ גַּמִּי: (עיקר תוי"ט).

פרק ח - משנה ח

כָּל הַיָּמִים כְּמִקּוּהָ, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית א), וּלְמִקּוּהָ
הַיָּמִים קָרָא יָמִים, דְּבִרְי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר, הַיָּם הַגָּדוֹל כְּמִקּוּהָ, לֹא נֶאֱמַר יָמִים,
אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִיַּיִם הַרְבֵּה. רַבִּי יוֹסִי

אומר, כל הימים מטהרין בזוחליו, ופסולין לזבים ולמצרעים ולקדש מהן מי חטאת:

ר"ע מברטנורה **כל הימים כמקוה**. לכל הני מלי דקתני בסופו. (וגם) אין מטהרין בזוחליו, דאין מקוה מטהר בזוחליו אלא במקנסין, דכתיב [ויקרא יא] אד מענן, מענן מטהר בזוחליו ואין מקוה מטהרת בזוחליו: **ופסולין לזבין**. דזב בעי מים חיים, דכתיב [שם טו] ורחץ בשרו במים חיים. ולמצרע דכתיב [שם יד] אל כלי חרש על מים חיים. ולמי חטאת, דכתיב [במדבר יט] מים חיים אל כלי: **הים הגדול כמקוה**. לא קרא הכתוב מקוה אלא לים הגדול, דביה משתעי קרא במעשה בראשית, ששם נקוו כל מימי בראשית. ולא נאמר ימים בלשון רבים, אלא מפני שמערבים בו מיני ימים הרבה, שכל הנחלים הולכים אליו: **רבי יוסי אומר**. כל הימים וים הגדול, תורת מענן עליהן לענן שהו מטהרין בזוחליו, מפני שהנחלים הולכין וזוחליו עליהן. אבל פסולין הן לתורת מים חיים **{ח}**, שהכתוב קוראן מקוה. והלכה כרבי יוסי: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **{ח}** שהרי אינם נובעים, הלכך מסתבר טפי מה שהכתוב קוראן מקוה הינו לפוסלן ממים חיים. תוספות: (עיקר תוי"ט).

פרק ח - משנה ט

המים המכים, פסולים. אלו הן המכים, המלוחים והפושרים **{י}**. המים המכזבים, פסולין. אלו הם המים המכזבים, המכזבים אחד בשבוע. המכזבים בפלמסיות ובשני בצרון, כשרים. רבי יהודה פוסל:

ר"ע מברטנורה **מים המכין**. המזיקין **{ט}**. כגון שהן מלוחין ופושרין: **פסולין**. למי חטאת: **מים המכזבין**. הפוסקין. כמו אשר לא יכזבו מימיו (ישעיה נח): **פסולין**. דמים חיים בעינן: **אחד בשבוע**. אבל אחד

בַּיּוֹבֵל {יא}, שֶׁפִּיר מְקָרוּ מִיָּם חַיִּים: בְּפִלְמָסוֹת. חִלּוֹת שֶׁל גִּיסוֹת שְׁשׁוֹתֵינוּ וּמְקַלְקָלִים בָּהֶן: בְּשָׁנֵי בְצָרוֹן. שָׁנִים שֶׁל עֲצִירַת גְּשָׁמִים: רַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל. אֶפְלוֹ אוֹתָן שָׂאִין מְכַזְּבִין אֶלָּא בְּפִלְמָסוֹת וּבְשָׁנֵי בְצָרוֹן. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ט} וּבְנִסְחַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מְזַקֵּין. וַיְהִיו הַמַּכִּים בְּדַגְשׁ הַכִּ"ף: {י} הַמְּלוּחִים כּו'. מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ לָהֶן שֵׁם לוֹי. נִרְאָה לִי. הַר"שׁ: {יא} וְקָשָׁה, דְּאוֹתָן שָׁנִים שֶׁבִּין הַשְּׁבוּעַ לַיּוֹבֵל מָה תְּהֵא עֲלֵיהֶם. וּלְשׁוֹן הַרְמַב"ם, לְשָׁנִים רַבּוֹת יוֹתֵר מִשְּׁבַע. וְנִרְאָה לִי דְרוּצָה לוֹמַר דְּכָל שָׁהֵן יוֹתֵר מִשְּׁבַע מְקָרוּ שָׁנִים רַבּוֹת: (עיקר תוי"ט).

פרק ח - משנה י

מִי קָרְמִיוֹן וּמִי פּוּגָה, פְּסוּלִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵם מִי בְצִיִּים. מִי הַיִּרְדֵּן וּמִי יִרְמוּד, פְּסוּלִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵם מִי תַעְרָבוֹת. וְאֵלוֹ הֵן מִי תַעְרָבוֹת, אֶחָד כָּשֵׁר וְאֶחָד פְּסוּל, שֶׁנִּתְעַרְבוּ. שְׁנֵיהֶן כָּשֵׁרִין וְנִתְעַרְבוּ, כָּשֵׁרִין. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל:

ר"ע מברטנורה מִי קָרְמִיוֹן וּמִי פּוּגָה. נִהְרֹת שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵן: מִי בְצִיִּים. לְשׁוֹן הַיִּגְאָה גִּמָּא בְּלֵא בְצָה (אִיּוֹב ח). כְּלוּמַר, מִיָּם שֶׁחֲמֹר וְטִיט מְעַרְב בָּהֶן. וְרַחֲמָנָא אָמַר מִיָּם חַיִּים אֶל כָּלִי, וְהִכָּא אֵיכָּא חֲצִיצָה בֵּין מִיָּם לְכָלִי {יב}: מִי תַעְרָבוֹת. שְׁמִיָּם פְּסוּלִים מִתְעַרְבִים בָּהֶם: אֶחָד פְּסוּל וְאֶחָד כָּשֵׁר. וְנִתְעַרְבוּ, אֲסוּר לְקַדְּשׁ מִמְּקוֹם הַתַּעְרָבוֹת וּלְמַטָּה: רַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל. אֶפְלוֹ בְּשֵׁנֵיהֶם כָּשֵׁרִים פּוֹסֵל רַבִּי יְהוּדָה לְטַל מִמְּקוֹם הַתַּעְרָבוֹת, גִּזְרָה אֲטוּ אֶחָד פְּסוּל. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {יב} וְעוֹד, לְפִי שֶׁאִין רְדוּפִין מִחֲמַת שְׁמִתְעַרְבִין בְּאֲגָמִים וְאִין חִיּוֹתָן חִיּוֹת גָּמוּר. תּוֹסְפוֹת: (עיקר תוי"ט).

פרק ח - משנה יא

בְּאֵר אַחָאָב וּמְעַרְת פְּמִיָּס, כְּשָׂרָה. הַמִּיָּס
שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ וְשֶׁנִּוּוּ מִחֲמַת עֶצְמוֹן, כְּשָׂרִין. אֲמַת
הַמִּיָּס הַבָּאָה מִרְחוֹק, כְּשָׂרָה, וּבִלְבַד
שֶׁיִּשְׁמְרָנָה שְׁלֹא יִפְסִיקָנָה אָדָם [יג]. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר, הָרִי הִיא בְּחִזְקַת מִתְּרַת. בְּאֵר שֶׁנִּפְל
לְתוֹכָהּ חֲרָסִית אוֹ אֲדָמָה, יִמְתִּין לָהּ עַד
שֶׁתִּצַּל, דְּבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר,
אֵינוֹ צָרִיד לְהִמְתִּין [יד]:

ר"ע מברטנורה **בְּאֵר אַחָאָב**. לא אתפרש היכן הוא, והא קא משמע לן
דמיס חיים הן: **ומערת פמיס**. מערה הסמוכה לעיר דן שמשם ירדן
יוצא. ובלשון ישמעאל קורין לדן בניי"ס: **רבי יהודה אומר הרי היא**
בחזקת מתרת. ואין הלכה כרבי יהודה: **עד שתצל**. עד שיחזרו המים
צלולים כדמעקרא. ואין הלכה כרבי ישמעאל: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [יג] אדם. דהוי כמו המפנה את המעין דסוף פרק ו': [יד]
להמתין. ולא דמי למי בצים שבטבען הם מערבים. נראה לי: (עיקר תוי"ט).

פרק ט - משנה א

צְלוּחִית שֶׁנֶּפֶל לְתוֹכָהּ מִיָּם כָּל שֶׁהוּן, רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר, יֵזֶה שְׁתֵּי הַזְּיוֹת. וְחֲכָמִים פּוֹסְלִין **[ב]**. יָרַד לְתוֹכָהּ טַל, רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר, יִנְיַחְנָה בַּחֲמָה וְהֵטַל עוֹלָה. וְחֲכָמִים פּוֹסְלִין **[ג]**. נֶפֶל לְתוֹכָהּ מִשְׁקִין וּמֵי פְרוֹת, יַעֲרָה וְצָרִיד לְנִגְב. דִּין **[ד]**, קוֹמוֹס, וְקִנְקִנְתוֹס, וְכָל דָּבָר שֶׁהוּא רוֹשֵׁם, יַעֲרָה וְאִינוֹ צָרִיד לְנִגְב.

ר"ע מברטנורה **צְלוּחִית**. כָּלִי שֶׁנּוֹתְנִים בּוֹ הַמִּים הַמְקַדְּשִׁים לְאַחַר שֶׁהִשְׁלִיךְ הָאֶפֶר לְתוֹכוֹ, קְרוִי צְלוּחִית, וְהַכֹּלִי שֶׁנּוֹתְנִים בּוֹ הַמִּים כְּדֵי לְקַדְּשׁוֹ קֹדֶם שֶׁיִּתְּנוּ בְּהוֹן הָאֶפֶר, קְרוִי שִׁקְתָּ: **מִיָּם כָּל שֶׁהוּן**. שְׂאִינָן כְּשָׂרִים לְהַזְּאָה: **יֵזֶה שְׁתֵּי מִיָּם**. שְׂאִינָן מִזֶּה אַחַת, שְׂמָא אִין כָּאן מִן הַכְּשָׂרִים. אֲבָל כִּי מִזֶּה שְׁתֵּי מִיָּם, אִי אֶפְשָׁר דְּלִיכָא בְּחֻדָּא מְנַיְהוּ מִן הַכְּשָׂרִים **[א]**. וְהַזְּאָה אִינְהָ צָרִיקָה שְׁעוֹר: **וְחֲכָמִים פּוֹסְלִים**. קְסָבְרִי הַזְּאָה צָרִיקָה שְׁעוֹר וְאִין מִצְטָרְפִין הַהַזְּאָוֹת. וְהַלְכָהּ כְּחֲכָמִים. וְרַמְבַּ"ם פִּרְשׁ, יֵזֶה שְׁתֵּי הַזְּאָוֹת וְיִשְׁלִיכֶם חוּץ לְכֹלִי וְיִשְׂאָר הַשְּׂאָר מִי חֲטָאת כְּשָׂרִים. וּפְלִיאָה הִיא בְּעֵינַי, דְּבִפְרָק כָּל הַזְּבָחִים בְּגִמְרָא **[ד' ט' טז]** מִשְׁמַע כְּמוֹ שֶׁפִּרְשֵׁתִי: **יִנְיַחְנָה בַּחֲמָה וְהֵטַל עוֹלָה**. שֶׁדָּרַךְ הֵטַל לְעֵלוֹת כְּנֶגֶד הַחֲמָה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שְׁמוֹת טו) וְיִהִי בְּבִקְרָה וְתֵעַל שִׁכְבַת הֵטַל. וְאִין הַלְכָהּ כְּרַבִּי אֶלְיעֶזֶר: **יַעֲרָה וְכוּ'**. מִרִיק מַה שֶׁבְּתוֹךְ הַכֹּלִי, וְאִינוֹ כֶּשֶׁר לְהַנִּיחַ בּוֹ מִי חֲטָאת עַד שֶׁיִּנְגַב מִן הַמִּשְׁקִים וּמֵי פְרוֹת: **יַעֲרָה וְאִינוֹ צָרִיד לְנִגְב**. דָּאִם אִיתָא דְנִשְׂאָר מִמֶּנּוּ בְּכֹלִי הִיא רְשוּמוֹ נֶכֶר: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [א] דְּהָא אִין כָּאן פְּסוּלִים אֶלָּא כָּל שֶׁהוּא, וְסָבִירָא לִיה אִין בִּילָה. וְקִשָּׁה, אִיד אֶפְשָׁר שְׂלָא יוּכַל לְחַלֵּק הַכֹּל שֶׁהוּא לְשָׁנִים. תּוֹסְפוֹת: **[ב]** **פּוֹסְלִין**. חֲמָרָא דְּמֵי חֲטָאת הִיא. דְּמִן הַתּוֹרָה בְּרַבָּא בְּטַל. תּוֹסְפוֹת. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ג]** **פּוֹסְלִין**. דְּסָבִירָא לְהוּ דְּאִינוֹ עוֹלָה אֶלָּא מִן הַפְּרוֹת. תּוֹסְפוֹת. הַר"ש: **[ד]** **דִּין**. בְּגִבְשׁ אִירִי. דּוּמְיָא דְּאִינְדָּ. הַר"ש. וְלִהְכִי אִין צָרִיד לְנִגְב דְּלָאוּ מִשְׁקִין נִינְהוּ, וְסָגִי בְּמַעֲרָה דְּאִין נִשְׂאָר מִמֶּנּוּ כְּלוּם. וְאֶפְלוּ נִשְׂאָר

אין מתערב במים. מהר"ם. ולי נראה דמיירי בלח, דיערה תנו, ודאין צריך לנגב הוא כמו שכתב הר"ב: (עיקר תוי"ט).

פרק ט - משנה ב

נפל לתוכה שקצים ורמשים ונתבקעו, או שנשתנו מראיהם, פסולין. חפושית, בין כד ובין כד פוסלת, מפני שהיא כשפופרת. רבי שמעון ורבי אליעזר בן יעקב אומרים, הדירה והכנה שבתבואה כשרים, מפני שאין בהם לחה:

ר"ע מברטנורה ונתבקעו. שנשתנה בתוך המים זמן מרבה עד שנתבקעו, או אפלו לא נתבקעו אלא שנשתנו מראה המים, פסולין: **חפושית.** תולעת שחורה: **בין כד ובין כד.** בין נתבקעה בין לא נתבקעה: **מפני שהיא כשפופרת.** של קנה חלולה והמים נכנסים מצד זה ויוצאים מצד זה ומתערב עמהם הלחות שבקרבה: **דירה.** תולעת שבחטין: **כנה.** מין תולעת נמי הגדל בתבואה: **כשרים.** אפלו נתבקעו. ואין כן הלכה: (ר"ע מברטנורה).

פרק ט - משנה ג

שָׁתַת מֵהֵן בְּהֵמָה אוֹ חֵיה, פְּסוּלִין. כָּל הָעוֹפוֹת
פוֹסְלִין **(ו)**, חוּץ מִן הַיוֹנָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מוֹצֵצַת.
כָּל הַשְּׂרָצִים אֵינָם פּוֹסְלִין, חוּץ מִן הַחֲלָדָה,
מִפְּנֵי שֶׁהִיא מַלְקֶת. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אֵף
הַנְּחָשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְקִיאָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר, אֵף הָעֶכְבֵּר :

ר"ע מברטנורה שָׁתַת מֵהֵן בְּהֵמָה אוֹ חֵיה פְּסוּלִים. מִשּׁוּם מִשְׁקָה שֶׁבְּפִיָּהּ
הַחוּזֵר, וְהַמִּים וְהָרֶק שֶׁבְּפִיָּהּ מִתְעַרְבִין **(ה)** : מוֹצֵצַת. וְאִין הַמִּשְׁקָה
שֶׁבְּפִיָּהּ חוּזֵר לַמִּים : מַלְקֶת. לוֹקֶקֶת בְּלִשׁוֹנָה וּמִתְעַרְבֵי הָרֶק שֶׁבְּלִשׁוֹנָה עִם
הַמִּים : אֵף הַנְּחָשׁ מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְקִיאָה. וְכֵן הַלְכָה, וְאִין הַלְכָה כְּרַבִּי
אֱלִיעֶזֶר : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **(ה)** רוֹצֵה לוֹמֵר דְּאֶפְלוּ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּמִשְׁנָה א', דְּהֵתִם כָּל שֶׁהוּא
וְהָקָא טוֹבָא. הַר"שׁ : **(ו)** הָעוֹפוֹת. שֶׁשְׁתּוֹ הַמִּים, פְּסוּלִין גְּרַס, דְּאֶרִישָׁא קָאִי.
וּבְשְׂרָצִים דְּקִתְנֵי אֵינָם, גְּרַס פּוֹסְלִין, דְּקָאִי אֲשֶׁרְצִים. וְכֵן הוּא בְּרַמְבַּ"ם :
(עיקר תוי"ט).

פּוֹסְלִין - מִשְׁנָה ד

הַחוֹשֵׁב **(ז)** עַל מִי חֲטָאת לְשִׁתּוֹת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר, פְּסוּל. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, כְּשֵׁיטָה. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים, בְּמִים שֶׁאֵינָם
מְקַדְּשִׁים. אָבֵל בְּמִים הַמְּקַדְּשִׁין, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר, כְּשֵׁיטָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, כְּשֵׁיטָתָה.
וְאִם גְּרָגֵר, כָּשֵׁר :

ר"ע מברטנורה **החושב על מי חטאת לשנות רבי אליעזר פוסל**. דאפסלו להו במחשבה: **פשיטה**. החבית לשנות או לקח ממנה מים לשנות. אבל במחשבה גרידא לא פסיל: **במים שאינן מקדשין**. שמלאן כדי לתן בהן את האפר ועדין לא נתן: **רבי אליעזר אומר פשיטה**. והכא לא פסיל להו במחשבה. דכיון דמים קדושים הן, אמלוכי ממליך וחוזר בו ממחשבתו, הלכך לא פסיל רבי אליעזר עד שיטה: **רבי יהושע אומר פשיטה**. מפני משקה שבפיו שחוזר ומתערב עם המים ופסיל להו: **ואם גרגר**. לשון גרגרת. כלומר שלא שטה כדרך השותים אלא שפך המים בגרונו **{ח}**: **פטר**. דליכא משקה פיו בחבית. והלכה כרבי יהושע בתרויהו: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **{ז}** **החושב**. נראה לי דפרשו שאומר. דמחשבה לא מהניא, כמו בשלא לשמן, וכמו המחשב לשלח יד: **{ח}** שלא הדביק פיו לחבית. הר"ש והר"ם: (עיקר תוי"ט).

פרק ט - משנה ה

מי חטאת שנפסלו {ט}, לא יגבלם בטיט, שלא יעשם תקלה לאחרים. רבי יהודה אומר, בטלו. פרה ששתת מי חטאת, בשרה טמא **{י}** מעת לעת. רבי יהודה אומר, בטלו **{יא}** במעיה:

ר"ע מברטנורה **שלא יעשם תקלה לאחרים**. שיגעו בטיט ויטמאו במי חטאת שבו: **רבי יהודה אומר בטלו**. בטיט, ותו לא מטמאי מאחר שגבלן: **מעת לעת**. אם שחטה בתוך מעת לעת של שתיה. אבל שהתה טפי מהכי, נתעכלו במעיה: **רבי יהודה אומר בטלו במעיה**. ואפלו שחטה בתוך מעת לעת בשרה טהור. ואין הלכה כרבי יהודה בתרויהו: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **{ט}** **שנפסלו כו'**. בספרי יליף להו: **{י}** **בשרה כו'**. אבל אדם וכלים לא, דאין מטמאין אלא טמאה קלה לטמא אכלין ומשקין: **{יא}**

בְּטֹלוֹ. וְאִפְלוּ טְמֵאָה קָלָה לֹא מְטַמְּאִין, דְּהוּי מְשָׁקָה סְרוּחַ. גְּמָרָא. וְעִין
תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: (עיקר תוי"ט).

פּרָק ט - מִשְׁנָה ו

מִי חֲטָאת וְאָפַר חֲטָאת, לֹא יַעֲבִירָם בְּנֶהָר
וּבְסַפִּינָה **[יב]**, וְלֹא יִשְׁיִטֵם עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְלֹא
יַעֲמֹד בְּצַד זֶה וַיִּזְרְקֵם לְצַד זֶה. אֲבָל עוֹבֵר הוּא
בַּמַּיִם עַד צְנֹארוֹ. עוֹבֵר הוּא הַטְּהוֹר לְחֲטָאת
וּבִידּוֹ כְּלֵי רִיקָם הַטְּהוֹר לְחֲטָאת, וּבַמַּיִם
שְׂאִינָם מְקַדְּשִׁין:

ר"ע מברטנורה **מי חטאת**. בְּמִקְדָּשִׁין אִירִי. אֲבָל מַיִם שְׂאִינָן מְקַדְּשִׁין
שְׂרִי, כְּדֹקְתָנִי סִיפָא: **אָפַר חֲטָאת**. אִפְלוּ אָפַר עֲצָמוּ בְּלֹא מַיִם: **לֹא**
יַעֲבִירָם בְּנֶהָר וּבְסַפִּינָה. דְּגִזְוֹר מְשׁוּם מַעֲשֶׂה בְּאָדָם אֶחָד שֶׁהִיָּה מְעַבֵּיר
מִי חֲטָאת וְאָפַר חֲטָאת בְּסַפִּינָה בִּירְדוֹן וְנִמְצָא כְּזֵית מֵת תְּחוּב
בְּקֶרְקַעִיתָהּ שֶׁל סַפִּינָה **[יג]**: **וְלֹא יִשְׁיִטֵם עַל פְּנֵי הַמַּיִם**. דְּדָמֵי לְסַפִּינָה.
וְכֵן לֹא יַעֲמֹד בְּצַד זֶה שֶׁל נֶהָר וַיִּזְרְקֵם לְצַד שְׁנֵי, דְּגַם זֶה דְּמֵי קֶצֶת
לְסַפִּינָה: **אֲבָל עוֹבֵר הוּא**. בְּרִגְלָיו **[יד]**: **בַּמַּיִם**. עִם מִי חֲטָאת שְׂבִידוֹ **[טו]**:
עוֹבֵר הוּא הַטְּהוֹר לְחֲטָאת. בֵּין בְּסַפִּינָה בֵּין שֵׁט עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְאִינוּ
חוֹשֵׁשׁ. וְכֵן נוֹשֵׂא בִידּוֹ אוֹ מְשִׁיט עַל פְּנֵי הַמַּיִם כְּלֵי שֶׁהוּא טְהוֹר לְתַתּ בּוֹ
מִי חֲטָאת כְּשֶׁהוּא רִיקָם, אוֹ שְׂיֵשׁ בּוֹ מַיִם שְׂעֵדִין לֹא נִתְקַדְּשׁוּ בְּאָפַר פְּרָה.
שֶׁלֹּא גִזְרוּ אֶלָּא עַל הַמַּיִם הַמְּקַדְּשִׁים וְעַל הָאָפַר בְּלֶבֶד, לֹא עַל הָאָדָם
וְהַכֵּלִים הַטְּהוֹרִים (וּמַיִם שְׂאִינָן מְקַדְּשִׁין): (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **[יב]** **וּבְסַפִּינָה**. כְּלוֹמֵר וּכְשֶׁהוּא בְּסַפִּינָה: **[יג]** וְהֶאֱהִילוּ עָלָיו
וְנִטְמְאוּ. רַש"י: **[יד]** וְגַם עַל הַגֶּשֶׁר מִתֵּר, דְּכֹאֲרַעָא סְמִיכְתָּא הוּא, וְאָדָם
הַמְּעַבֵּירוֹ הוֹלֵךְ כֹּל שְׂעָה בְּרִגְלָיו וְאִינוּ דוֹמֵה לְסַפִּינָה. רַש"י: **[טו]** אוֹ אָפַר
הַפְּרָה. הֶרְמֵב"ם: (עיקר תוי"ט).

פרק ט - משנה ז

אָפּר כָּשֶׁר שְׁנַתְעָרַב בְּאֶפֶר מְקָלָה, הוֹלְכִין אַחַר
הָרֵב לְטַמָּא, וְאִין מְקַדְשִׁין בּוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר, מְקַדְשִׁין בְּכֶלֶן :

ר"ע מברטנורה אָפֶר כָּשֶׁר. אָפֶר פְּרָה הַכָּשֶׁר לְהִזְאָה : שְׁנַתְעָרַב בְּאֶפֶר
מְקָלָה. בְּאֶפֶר כִּיָּרָה : הוֹלְכִים אַחַר הָרֵב לְטַמָּא. אִם רֵב אָפֶר פְּרָה,
מְטַמָּא. אִם רֵב אָפֶר מְקָלָה, אִינוּ מְטַמָּא {זט} : וְאִין מְקַדְשִׁין בּוֹ. וְאֶפְלוּ
רֵב אָפֶר חֲטָאת, אִין מְקַדְשִׁין בּוֹ, הוֹאִיל וְנִתְעָרַב בּוֹ אָפֶר כִּיָּרָה, וְאֶפְלוּ כָּל
שֶׁהוּא : רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מְקַדְשִׁין בְּכֶלֶן. דְּסַבֵּר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לֹא בְעֵינֵן
שְׁעוּרָא בְּהִזְאָה, וְאִי אָפֶשֶׁר דְּלִיתָא פּוֹרְתָא מֵאֶפֶר חֲטָאת. וְאִין הִלְכָה
כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {זט} בְּמַגֵּעַ, אֲבָל מְטַמָּא בְּמִשְׁאָא. גְּמָרָא : (עיקר תוי"ט).

פרק ט - משנה ח

מִי חֲטָאת שְׁנַפְסָלוּ, מְטַמְּאִין אֶת הַטָּהוֹר
לְתַרוּמָה, בְּיָדָיו וּבְגוּפּוֹ. וְאֶת הַטָּהוֹר לְחֲטָאת,
לֹא בְּיָדָיו וְלֹא בְּגוּפּוֹ. נְטַמְּאוּ, מְטַמְּאִים אֶת
הַטָּהוֹר לְתַרוּמָה בְּיָדָיו וּבְגוּפּוֹ. וְאֶת הַטָּהוֹר
לְחֲטָאת, בְּיָדָיו, אֲבָל לֹא בְּגוּפּוֹ :

ר"ע מברטנורה **מי חטאת שנפסלו.** כגון שנשתנו מראיהן שלא מחמת עצמן, וכיוצא בזה מן הדברים שפוסלים מי חטאת: **מטמאים את האדם הטהור לתרומה.** בין שנגע בהן בידי ביהן שנגע בהן בגופו, דכמי חטאת פשרים חשיבי. וטמאה זו דרבנן היא, דמדאורייתא כיון שנפסלו פרהה מהן טמאתן החמורה. ומשום הכי תני מטמאין את האדם הטהור לתרומה. דמשמע דוקא לתרומה אבל לא לחלין: **ואת הטהור לחטאת לא בידי.** כלומר אין מטמאין הטהור לחטאת בין נגע בהן בידי בין נגע בהן בגופו, דכמי חטאת פשרים חשיבי, ונהי דהנושא מי חטאת שיש בהן כדי הזיה או נוגע בהן, טמא לכל מלי, לחטאת מיהא טהור **[יז]**: **נטמאו מטמאים את הטהור לתרומה.** כמי חטאת פשרים. אבל את הטהור לחטאת מטמאים אותו אם נגע בידי, דכיון דנטמאו לא גריעי משאר אכלים ומשקים טמאים דמטמאים את הידים, וקימא לן דבטהרת מי חטאת מי שנטמאו ידיו נטמא גופו: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [יז] רוצה לומר לקחת המלוי ולקדש ולהזות. הרמב"ם: (עיקר תוי"ט).

פרק ט - משנה ט

אפר פשר שנתנו על גבי המים שאינן ראויין לקדש, מטמאין את הטהור לתרומה, בידי ובגופו. את הטהור לחטאת, לא בידי ולא בגופו:

ר"ע מברטנורה **אפר פשר שנתנו על גבי המים שאינם ראויים לקדש.** הוי דינא כדן מי חטאת שנפסלו: **מטמאין את הטהור לתרומה בידי ובגופו.** כדן כל שאר מי חטאת הכשרים **[יח]**. ואין מטמאים הטהור לחטאת, שאין מי חטאת מטמאין הנושאן והנוגע בהן אלא לשאר טמאות, לא לטהרת מי חטאת: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {יח} פרוש, שצריך להטביל ידיו. אבל לא בידי, כלומר, לא נטמא גופו לא לתרומה ולא לחטאת, בין שנגע בידי בין בגופו, דלעגנו זה לא חשיבי כמשקים טמאים. הר"ש: (עיקר תוי"ט).

פרק

פרק י - משנה א

כל הראוי לטמא מדרס, מדף לחטאת, בין טמא בין טהור. ואדם, פיוצא בו. כל הראוי לטמא טמא מת, בין טמא בין טהור, רבי אליעזר אומר, אינו מדף. רבי יהושע אומר, מדף. וחכמים אומרים, הטמא, מדף. והטהור, אינו מדף:

ר"ע מברטנורה **כל הראוי לטמא מדרס**. כגון פלים המיוחדים למשכב ומושב ומרכב: **מדף לחטאת**. אם הטהור למי חטאת הסיטן. אפלו הן טהורין לתרומה נטמא המסיטם פאלו הן טמאים מדרס. וחמרא בעלמא היא פדאמרינו [בפגיגה יח] בגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש. וקרי ליה מדף, לפי שהיא חמרא דרבנן בעלמא. לשון קול עלה נדף (ויקרא כו): **ואדם פיוצא בהן**. שאם הטהור לחטאת הסיט אדם הטהור לתרומה, נטמא לחטאת, שהטהורים לתרומה נחשבים כזבים לגבי חטאת: **וכל הראוי לטמא טמא מת**. כגון פלים דלאו בני מדרס: **רבי אליעזר אומר**

אינו מדף. ואם הסיטון [א] לא נטמא לחטאת: רבי יהושע אומר מדף. אם הסיט אפלו הטהורים, נטמא לחטאת. ורבנן פליגי ומחלקים בין טמאים לטהורים. ושלש מחלוקות בדבר. והלכה כחכמים: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [א] דבהסט פליגי ולא במגע. הר"ש: (עיקר תוי"ט).

פרק י - משנה ב

הטהור לחטאת שנגע במדף [ב], טמא. לגין של חטאת שנגע במדף, טמא. הטהור לחטאת שנגע באכלים ומשקים, ביזו, טמא. וברגלו, טהור. הסיטון ביזו, רבי יהושע מטמא, וחכמים מטהרים:

ר"ע מברטנורה **שנגע במדף טמא**. עליונו של זב קרוי מדף, שאם היו על גבי הזב עשר מכסאות זו על גבי זו ככלן טמאין מדף, אפלו העליונה שלא נגע בה הזב. כשם שעשר מצעות זו על גבי זו ושכב הזב בעליונה ככלן טמאות דאורייתא משום משכב ואף על פי שלא נגע בתחתונות, כד המכסאות העליונות שעל גבי הזב טמאים דרבנן משום מדף ואף על פי שלא נגע בהן. ואיכא בין משכב למדף, שהמשכב נעשה אב הטמאה לטמא אדם וכלים, והמדף אינו אלא ולד הטמאה לטמא אכלים ומשקים, אלא משום חמרא דחטאת, אדם וכלים שנגעו במדף טמאים לחטאת: **לגין של חטאת**. כלי שטוף הוא ורוצה להכניס בו מי חטאת: **שנגע במדף טמא**. וצריך טבילה: **שנגע באכלין ומשקין**. ואפלו שהן טהורין לתרומה ולקדש: **ביזו טמא**. כדן אכלין ומשקין טמאים שהן מטמאין את הידים, שהטהור לתרומה ולקדש פוסל בחטאת, ועוד יש חמרא יתרה גבי חטאת, דנטמא [נדיו נטמא] גופו, והלכך כשנגע ביזו באכלים ומשקין טמא: **רבי יהושע מטמא**. דגזר הסט אטו נגיעה. ואין הלכה כרבי יהושע: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [ב] במדף. באיזה נגיעה שתהיה. ולקד בְּעִינָו עֲלִינוּ שֶׁל זָב, דָּאף על גב דלעיל מודו כלי עלמא במגע שטמא, הינו אם נגע בידיו דוקא. פסוף משנה: (עיקר תוי"ט).

פרק י - משנה ג

קָלָל שֶׁל חֲטָאת שְׁנַגַע בְּשָׂרָךְ, טְהוֹר. נִתְּנוּ עַל גִּבּוֹ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטֵהוּ, וְחֲכָמִים מְטַמְּאִים. נָגַע בְּאֲכָלִים וּמִשְׁקִין וּבְכֹתָבֵי הַקֹּדֶשׁ, טְהוֹר. נִתְּנוּ עַל גִּבְיָהוּ, רַבִּי יוֹסִי מְטֵהוּ, וְחֲכָמִים מְטַמְּאִים:

ר"ע מברטנורה קלל של חטאת. כלי חרס [ג] שיש בו אפר הפרה. תרגום וכדה על שכמה (בראשית כד), וקולתה על כתפה: שנגע בשרץ טהור. דאין כלי חרס מטמא מגבו: נתנו על גביו. שנתן הקלל על גבי השרץ: וחכמים מטמאין. משום דמנח במקום טמא, והתורה אמרה והניח מחוץ למחנה במקום טהור. ורבי אליעזר סבר הואיל והכלי שהאפר בתוכו טהור הוא, שפיר קרינן ביה במקום טהור. ואין הלכה כרבי אליעזר: רבי יוסי מטהו. במנח על גבי אכלים ומשקים וכתבי הקדש, כיון דמקומו טהור מאב הטמאה [ד]: וחכמים מטמאין. דטהור מכל טמאה בעינן. וכתבי הקדש רבנו גזרו בהו שיהיו מטמאין את הידים. והלכה כחכמים: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [ג] אי נמי של אבן. הרמב"ם: [ד] הר"ש. וכלומר דאכלים ומשקין שאינם אלא ולד לא מטמאין כלים. הרמב"ם: (עיקר תוי"ט).

פרק י - משנה ד

הטהור לחטאת שנגע בתנור, בידו, טמא. וברגלו, טהור. היה עומד על גבי תנור ופשט ידו חוץ לתנור, והלגין בתוכו, וכן האסל שהוא נתון על גבי התנור ובו שני קללות, אחד מכאן ואחד מכאן, רבי עקיבא מטהר, וחכמים מטמאין:

ר"ע מברטנורה שנגע בתנור. ואפלו הוא טהור לקדש, אם נגע בו הטהור לחטאת: טמא. וצריך טבילה לחטאת, שהטהור לקדש פוסל בחטאת. ודוקא שנגע בידו, דנטמאו ידיו ונטמא גופו, אבל ברגלו טהור, דבידו עבוד מעלה, ברגלו לא עבוד מעלה, דומיא דאכלין ומשקין דלעיל: **והלגין בתוכו**. כלי שהכניס בו מי חטאת נתון בתוך ידו: **וכן האסל**. מוט שנותנים שני כדיו בשני ראשיו: **ובו שני קללות**. שני כלים שהאפר נתון בהם, שקלל אחד קשור בראש המוט האחד, וקלל אחד קשור בראשו השני, והשתא האדם והאסל על גבי תנור, והלגין והקלל שבהן המים והאפר חוץ לתנור: **רבי עקיבא מטהר**. שאין הכלי שבו האפר עומד על גבי התנור, ובמקום טהור הוא: **וחכמים מטמאין**. הואיל ואדם הנושא עומד על גבי תנור, חשבינן לכלי כאלו הוא עומד על גבי התנור ובמקום טמא הוא מנח. ואין הלכה כרבי עקיבא: (ר"ע מברטנורה).

פרק י - משנה ה

היה עומד חוץ לתנור {ה} ופשט ידיו לחלון ונטל את הלגין והעבירו על גבי התנור, רבי עקיבא מטמא, וחכמים מטהרין. אבל עומד

הוא הטהור לחטאת על גבי תנור ובידו כלי ריקן הטהור לחטאת, ובמים שאין מקדשין :

ר"ע מברטנורה ה'ה עומד חוץ לתנור. שהתנור מפסיק בינו לפתל, וחלון בפתל ובו הלגין של מי חטאת: והעבירו על פי התנור. שכל תנוריהו פיהו למעלה: **רבי עקיבא מטמא**. דסבר קלוטה כמי שהנחה דמ'א **(ו)** ובשעה שהעבירו על פי התנור הרי היא כאילו הניחו בתוכו ונטמא: **וחכמים מטהרין**. סברי לא אמרינו קלוטה כמי שהנחה דמ'א. והלכה כחכמים: **ובידו כלי ריקם**. דלא בעינא והניח במקום טהור אלא באפר הפרה ובמים המקדשין על ידי האפר: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **(ה)** חוץ כו'. כלומר להלן מן התנור, שהתנור מפסיק כו'. רש"י: **(ו)** ה"ם. ובפרק י"א דשבת פרש ה"ב דלמעלה מעשרה לא אמרינו כן. ויש לחלק, דלשבת מקום פטור הוא. אבל בגמרא דזבחים מסקינן דלכלי עלמא לא אמרינו קלוטה כו', ורבי עקיבא סבר גזרינן שפמא יניח ולרבנן לא גזרינן: (עיקר תוי"ט).

פרק י - משנה ו

לגין של חטאת שנגע בשל קדש ושל תרומה, של חטאת, טמא. ושל קדש ושל תרומה, טהורין. שניהן בשתי ידיו, שניהן טמאים. שניהם בשני נירות, שניהם טהורים. של חטאת בניר ושל תרומה בידו, שניהן טמאין. של תרומה בניר ושל חטאת בידו, שניהן טהורין. רבי יהושע אומר, של חטאת, טמא. היו נתונין על גבי הארץ ונגע בהם, של חטאת,

טָמֵא. שֶׁל קֹדֶשׁ וְשֶׁל תְּרוּמָה, טְהוּרִים. הַסֵּיטוֹן

{ט}, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִטְמֵא, וְחֻכְמִים מִטְהַרִּין {י} :

ר"ע מברטנורה שֶׁל חֲטָאת טָמֵא. דְקֹדֶשׁ וְתְרוּמָה טָמֵאִים הֵן אֶצֶל חֲטָאת : שְׁנֵיהֶן בְּשֵׁתֵי יָדָיו. שְׁנוּשָׂא שֶׁל חֲטָאת בְּיָדוֹ אַחַת וְשֶׁל קֹדֶשׁ אוֹ שֶׁל תְּרוּמָה בְּיָדוֹ הָאַחֶרֶת : שְׁנֵיהֶן טָמֵאִים. שֶׁל חֲטָאת מְשוּם דְנִגַע בְּשֶׁל תְּרוּמָה בְּיָדוֹ וְנִטְמָאוּ יָדָיו נִטְמָא גוּפוֹ וּמִטְמָא מִי חֲטָאת {ז}, וְשֶׁל תְּרוּמָה טָמֵא מְשוּם נוֹשָׂא מִי חֲטָאת {ח} : בְּשֵׁנֵי נִירוֹת. וְאִף עַל פִּי שְׁהָאֲדָם טָמֵא מְשוּם נוֹשָׂא מִי חֲטָאת, מִכָּל מְקוֹם הַתְּרוּמָה טְהוּרָה דְהָא מִפְּסִיק נִיר וְאִינוּ נוֹגַע בְּתְרוּמָה בְּיָדוֹ : שֶׁל חֲטָאת בְּנִיר וְשֶׁל תְּרוּמָה בְּיָדוֹ שְׁנֵיהֶן טָמֵאִין. דְּכִי נִגַע בְּיָדוֹ בְּשֶׁל תְּרוּמָה נִטְמָא לְחֲטָאת. וְנִיר דְבִשְׁל חֲטָאת אִינוּ חוֹצֵץ, דְּאִין מוֹנִין רֵאשׁוֹן וְשֵׁנֵי לְחֲטָאת, וְנִטְמָא שֶׁל חֲטָאת, וְהָאֲדָם טָמֵא מְשוּם נוֹשָׂא מִי חֲטָאת וְטָמֵא אֶת שֶׁל תְּרוּמָה שְׁנִגַע בּוֹ בְּיָדוֹ. אֲבָל שֶׁל תְּרוּמָה בְּנִיר, חוֹצֵץ בּוֹ הַנִּיר, וְאִף עַל גַּב דְנִגַע בְּשֶׁל חֲטָאת בְּיָדוֹ, שְׁנֵיהֶם טְהוּרִים, דְּאִף עַל פִּי שֶׁהוּא טָמֵא מְשוּם נוֹשָׂא מִי חֲטָאת, מִכָּל מְקוֹם אִין מִי חֲטָאת חוּזְרִים וּמִטְמָאִים בְּטְמֵאָה הַבָּאָה לְאָדָם מִחַמַּת עֶצְמוֹן : רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר שֶׁל חֲטָאת טָמֵא. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְטַעְמִיה דְּאָמַר בְּתוֹסַפְתָּא טְהוּר לְחֲטָאת שֶׁהִסִּיט אֶת הַמִּפְתָּח שֶׁהוּא טְהוּר לְתְרוּמָה, טָמֵא, שְׁמָא יִשְׁכַּח וְיִסִּיט אֶת הַדְּבַר הַטָּמֵא. וְהִכָּא נִמִּי אֶפְלוּ בְּשֵׁנֵי נִירוֹת טָמֵא, דְמָה שֶׁהוּא נוֹשָׂא אֶת הַתְּרוּמָה אִף עַל פִּי שְׁאִינוּ נוֹגַע בָּהּ הָיִי מִדְּף לְחֲטָאת. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ : הָיוּ נִתּוּנִים עַל גַּבֵּי הָאָרֶץ וְנִגַע בָּהֶם. שְׁנַתָּן יָדוֹ אַחַת עַל שֶׁל חֲטָאת וְיָדוֹ אַחַת עַל שֶׁל קֹדֶשׁ אוֹ שֶׁל תְּרוּמָה : שֶׁל חֲטָאת טָמֵא. דְנִטְמָא הָאֲדָם בְּלִגְיָן שֶׁל תְּרוּמָה וְטָמֵא אֶת שֶׁל חֲטָאת : וְשֶׁל קֹדֶשׁ וְשֶׁל תְּרוּמָה טְהוּרִים. שֶׁהָרִי הָאֲדָם טְהוּר לְקֹדֶשׁ וְלְתְרוּמָה, דְּלֹא נִגַע בְּמִי חֲטָאת אֶלָּא בְּלִגְיָן : הַסֵּיטוֹן רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִטְמֵא. לְטַעְמִיה דְּאָמַר טְהוּר לְחֲטָאת שֶׁהִסִּיט אֶת הַמִּפְתָּח שֶׁהוּא טְהוּר לְתְרוּמָה, טָמֵא. וְלִית הַלְכָתָא כּוֹתִיבָה : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ז} בְּר"ם אֵיתָא הַלְגִין שֶׁל חֲטָאת : {ח} שְׁכִינּוֹן שֶׁהוּא טָמֵא לְחֲטָאת, מְקַבֵּל טְמֵאָה מִמִּי חֲטָאת. הַר"ם : {ט} הַסֵּיטוֹן. אֲשֵׁנִיהֶם בְּשֵׁנֵי נִירוֹת קָאִי. מִהַר"ם : {י} מִטְהַרִּים. אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה רֵאוּי לְמִדְרַשׁ. הַרְמַב"ם : (עיקר תוי"ט).

פרק יא - משנה א

צְלוּחִית שֶׁהֵנִיחָהּ מִגָּלָה, וּבָא וּמְצָאָהּ מְכֻסָּה, פְּסוּלָה. הֵנִיחָהּ מְכֻסָּה וּבָא וּמְצָאָהּ מִגָּלָה, אִם יְכוּלָהּ הַחֲלָדָה לְשִׁתּוֹת הַיִּמָּנָה **[א]**, אוֹ נָחַשׁ לְדַבְרֵי רֶבֶן גַּמְלִיאֵל, אוֹ שְׂיָרֵד בָּהּ טַל בְּלֵילָהּ, פְּסוּלָה. הַחֲטָאת אֵינָה נְצוּלָה בְּצִמִּיד פְּתִיל וּמִים שְׂאִינָן מִקְדָּשִׁין נְצוּלִין בְּצִמִּיד פְּתִיל:

ר"ע מברטנורה צְלוּחִית. שֶׁל מִי חֲטָאת: וּבָא וּמְצָאָהּ מְכֻסָּה פְּסוּלָה. שְׂאִינָן אוֹמֵר אָדָם נִכְנָס לְשֵׁם וְכֻסָּה אוֹתָהּ, וְרַב בְּנֵי אָדָם אֵין טְהוּרִין לְחֲטָאת: **אם יְכוּלָהּ הַחֲלָדָה לְשִׁתּוֹת הַיִּמָּנָה פְּסוּלָה.** אֲבָל אִם אֵינָה יְכוּלָהּ לְשִׁתּוֹת לֹא פְּסוּלִין לְהוּ מְטַעֵם שְׂמָא אָדָם טָמֵא נִכְנָס וְגָלָה אוֹתָהּ **[ב]**, דְּאֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְגַלוֹת אֶלָּא לְכֻסּוֹת מִפְּנֵי הַשְּׂרָצִים, אֲבָל שְׂרָצִים דֶּרֶכְן לְגַלוֹת וְאֵין דֶּרֶכְן לְכֻסּוֹת. וְדוּקָא מְכֻסָּה וּמְצָאָהּ מִגָּלָה חִישִׁינָן לְחֲלָדָה. אֲבָל מִגָּלָה וּמְצָאָהּ מִגָּלָה כְּמוֹ שֶׁהֵנִיחָהּ, לֹא חִישִׁינָן, אֶף עַל פִּי שְׁחִשּׁוּ לְסַפֵּק מִים מִגְּלִין **[ג]**, דְּחֲמִירָא סְכַנְתָּא מְאִסוּרָא: אוֹ נָחַשׁ לְדַבְרֵי רֶבֶן גַּמְלִיאֵל. דְּאָמַר לְעִיל **[ד]**, אֶף הַנָּחַשׁ פּוֹסֵל מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְקִיא: הַחֲטָאת. אִפְר חֲטָאת אוֹ מִים הַמְּקַדָּשִׁים שֶׁהֵיוּ בְּאֵהָל הַמִּת בְּתוֹךְ כְּלֵי שֵׁישׁ עָלָיו צִמִּיד פְּתִיל: **אֵינָן נְצוּלִין.** וְנִפְסְלִין. מִדְּכִתִּיב וְהֵנִיחַ בְּמִקּוֹם טְהוֹר וְהֵאֵי לְאוֹ מִקּוֹם טְהוֹר הוּא. אֲבָל כְּלִים הָעוֹמְדִים לְהֵנִיחַ בָּהֶן מִי חֲטָאת אוֹ אִפְר חֲטָאת, וְכֵן אֲזוּב הַמִּתְקַן לְהַזוֹת בּוֹ **[ה]**, נְצוּלִין בְּצִמִּיד פְּתִיל: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **[א]** יְכוּלָהּ כּו'. שְׂאִין תְּלוּי בְּאוּר. רש"י: **[ב]** דְּהוּי סַפֵּק סַפֵּק, סַפֵּק אָדָם גָּלָה אוֹ בְּהֵמָה חִיָּה וְרִמָּשׁ, וְאִם תִּמְצֵי לֹמַר אָדָם, שְׂמָא טְהוֹר הִיָּה. הַרְמַב"ם: **[ג]** בְּפֶרֶק ח' דְּתַרוּמוֹת מְשֻׁנָּה ד' ה'. וּמְשׁוּם הַקְרִיבָהוּ אֵין

בו, דְּהִזְיָה לְאוֹ קֶרְבָּן הִיא: **[ד]** וְהָא דְלֵא תִנּוּ נְמִי עֲכָבֵר לְדַבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁמוֹתֵי הוּא. הָרִ"שׁ וְתוֹסְפוֹת: **[ה]** וּכְשֶׁהוּא מְכַשֵּׁר. דָּאִם לֹא כֵן אֵינוֹ מְקַבֵּל טְמֵאָה. וְעַיִן תוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: (עִיקָר תוֹי"ט).

פֶּרֶק י"א - מִשְׁנֵה ב

כָּל הַסֵּפֶק טְהוֹר לְתֵרוּמָה, טְהוֹר לְחֻטָּאת. כָּל הַתְּלוּי לְתֵרוּמָה, נִשְׁפָּד לְחֻטָּאת. אִם עָשׂוּ עַל גְּבִיּוֹ טְהוֹרוֹת, תְּלוּיּוֹת. הֶרְפָּפוֹת, טְהוֹרוֹת לְקֹדֶשׁ וְלְתֵרוּמָה וְלְחֻטָּאת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, הֶרְעָדוֹת, טְמֵאוֹת לְחֻטָּאת:

ר"ע מברטנורה כָּל הַסֵּפֶק טְהוֹר לְתֵרוּמָה. כָּל סֵפֶק שָׁאִם נוֹלָד אוֹתוֹ סֵפֶק בְּתֵרוּמָה הַתְּרוּמָה טְהוֹרָה, אִם נוֹלָד כִּיּוֹצֵא בּוֹ בְּחֻטָּאת, טְהוֹר: וְכָל הַתְּלוּי לְתֵרוּמָה. וְכָל סֵפֶק שָׁאִם נוֹלָד בְּתֵרוּמָה תוֹלִין לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין, אִם נוֹלָד כִּיּוֹצֵא בּוֹ בְּחֻטָּאת, יִשְׁפָּד הָאֶפֶר אוֹ הַמִּים הַמְּקַדְּשִׁים. וּבְמִסְכַּת טְהוֹרוֹת פֶּרֶק הַזֹּרֵק טְמֵאָה, תִּנְיִן לְהוּ לְסֵפֶק הַטְּהוֹר וְלְסֵפֶק שֶׁעַל יָדָיו תוֹלִין בְּתֵרוּמָה: **אִם עָשׂוּ עַל גְּבִיּוֹ טְהוֹרוֹת.** אִם הִזָּה בְּאֶפֶר זֶה שֶׁנִּטְמָא בְּסֵפֶק הַתְּלוּי לְתֵרוּמָה, וְעָשָׂה טְהוֹרוֹת עַל יָדֵי אוֹתָהּ הַזָּאָה, תוֹלִין אוֹתָם טְהוֹרוֹת וְלֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין: **הֶרְפָּפוֹת.** כְּמִין שְׂבָכוֹת שֶׁל עֵץ: **טְהוֹרוֹת לְקֹדֶשׁ לְתֵרוּמָה וְלְחֻטָּאת.** לְפִי שְׂאִינָן כְּלִים וְגַם אֵינָן רְאוּיִין לְמִדְרָס: **הֶרְעָדוֹת.** עֲצִים שְׂאִינָן מִהַדְּקִים יָפָה זֶה בְּזֶה וּכְשֶׁאָדָם נִשְׁעַן עֲלֵיהֶם רוֹעֵדִים וּמִתְנַעֲנְעִים: **טְמֵאוֹת לְחֻטָּאת.** פְּעָמִים שְׂאָדָם יוֹשֵׁב עֲלֵיהֶן וּרְאוּיִין לְטְמֵא מוֹשֵׁב. וְאִין הֵלְכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר: (ר"ע מברטנורה).

דְּבִלָה שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּפְלָה לְתוֹךְ מִי חֲטָאת וְנִטְלָה וְאֶכְלָה, אִם יֵשׁ בָּהּ כִּבְיָצָה **{ו}**, בֵּין טְמֵאָה בֵּין טְהוֹרָה, הַמִּים טְמֵאִין, וְהַאוֹכְלָה חֵיב מִיָּתָה **{ז}** **{ח}**. אִין בָּהּ כִּבְיָצָה, הַמִּים טְהוֹרִין, וְהַאוֹכְלָה חֵיב מִיָּתָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, בְּטְהוֹרָה, הַמִּים טְהוֹרִים. הַטְּהוֹר לְחֲטָאת שֶׁהַכֵּיִס רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ לְתוֹךְ מִי חֲטָאת, נִטְמָא :

ר"ע מברטנורה אִם יֵשׁ בָּהּ כִּבְיָצָה. דְּאֶכְל פְּחוֹת מִכִּבְיָצָה אִינוּ מְטַמָּא : בֵּין טְהוֹרָה בֵּין טְמֵאָה הַמִּים טְמֵאִים. דְּטְהַרְת תְּרוּמָה, טְמֵאָה הִיא אֶצֶל חֲטָאת: וְהַאוֹכְלָה חֵיב מִיָּתָה. דְּנִטְמָא בְּמִי חֲטָאת בְּשַׁעָה שְׂאוּכְלָה, וְתְרוּמָה בְּטְמֵאָת הַגּוֹף בְּמִיָּתָה: רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּטְהוֹרָה הַמִּים טְהוֹרִים. דְּסַבִּירָא לִיה לְרַבִּי יוֹסִי שְׂאִין הַטְּהוֹר לְתְרוּמָה מְטַמָּא אֶת מִי חֲטָאת. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי: שֶׁהַכֵּיִס רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ לְתוֹךְ מִי חֲטָאת. רַבְּנָן גְּזָרוּ טְמֵאָה עַל הַבָּא רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ בְּמִים שְׂאוּבִין, כַּמְפָּרֵשׁ פֶּרֶק קַמָּא דְשִׁבְת, וְהוּא מְשַׁמְנָה עֶשֶׂר דְּבָר שֶׁנְּזָרוּ בּוֹ בֵּינָם, וּמִי חֲטָאת מִים שְׂאוּבִין נִינְהוּ, הַלְפָד כְּשֶׁהַכֵּיִס רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ בְּהֵם נִטְמָא, וּמִשְׁנִטְמָא וְאִינוּ טְהוֹר לְמִי חֲטָאת, חוֹזְרִים מִי חֲטָאת וּמְטַמָּאִים אוֹתוֹ וְנַעֲשֶׂה רֵאשׁוֹן לְטְמֵאָה, שְׂאִין מִי חֲטָאת מְטַמָּאִים אֶת הַטְּהוֹר לָהֶם, אֲבָל כְּשֶׁאִינוּ טְהוֹר לָהֶם מְטַמָּאִים אוֹתוֹ: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **{ו}** כִּבְיָצָה. וְקִשָּׁה, הִיא תֵּאֵנָה יְבֵשָׁה קִטְנָה מִכִּבְיָצָה הַרְבֵּה. וַיֵּשׁ לּוֹמֵר כְּפָרוֹשׁ הָעֵרוֹךְ, דְּבִלָּה, מַחֲבַרְת תְּאֵנִים קְרוּיִין כָּד, בֵּין רְטִבִּין בֵּין יְבֵשִׁין, וְאִם כֵּן יִהְיוּ שְׂתִים וְיִוְתֵר: **{ז}** חֵיב כּוֹי. לָאוּ דְּוָקָא, אֶלָּא סִימְנָא בְּעֵלְמָא. וְנִפְקָא מִנָּה לְתְרוּמָה דְּאוֹרִיתָא כְּגוֹן תִּירוּשׁ וְיִצְהָר וְדָגָן. אִי נְמִי בְּבַכּוֹרִים. הַר"שׁ. וְהַתּוֹסְפוֹת כְּתִבּוּ דִּישׁ לּוֹמֵר מִכּוֹת מְרַדּוֹת וּמִיָּתָה לְקַבְּרוּ בֵּין רְשָׁעִים גְּמוּרִים. וְלְהַרְמִיבִים דְּסַבִּירָא לִיה כֹּל אֶכְל אֶדָם הַנְּשַׁמֵּר וְגִדְוִלְיוֹ מִן הָאֲרָץ חֵיב בְּתְרוּמָה מִן הַתּוֹרָה, נִיחָא: **{ח}** חֵיב כּוֹי. וְקִשָּׁה, הִיא הַדְּבִלָה נְמִי טְמֵאָה. וּבְסוּף פֶּרֶק ח' דְּסִנְהֶדְרִין דִּיק הַר"ב דְּטְמֵאָה אִינָה בְּמִיָּתָה. וְהַכֶּסֶף מְשִׁנָּה כְּתֵב, דְּהִכָּא לֹא נְחִית הַתְּנָא אֶלָּא לְאֲשַׁמְעִינָן שֶׁהוּא נִטְמָא בְּנִגְיָעָה זֹו כּוֹי, וְחֵיב מִיָּתָה אֶטְהוֹרָה קֵאִי. וְאִם תֵּאֵמֵר, וְאֶפְלוּ הִיָּתָה טְהוֹרָה יַחְזָרוּ הַמִּים וַיִּטְמָאוּ. הִיא לֹא קִשְׂיָא, דְּאִין טְמֵאָת מַעֲלָה פּוֹטְרָתוֹ מִחֵיב מִיָּתָה דְּאוֹרִיתָא, כֹּל שְׂכָן שְׂאָף עַל פִּי שְׁנִטְמָאוּ לְחֲטָאת לֹא יַחְזָרוּ וַיִּטְמָאוּ הַדְּבִלָה: (עיקר תוי"ט).

פרק יא - משנה ד

כָּל הַטְּעוֹן בִּיאַת מַיִם מִדְּבַרֵי תוֹרָה, מְטַמָּא אֶת
הַקֹּדֶשׁ וְאֶת הַתְּרוּמָה וְאֶת הַחֶלְיוֹן וְאֶת הַמַּעֲשֵׂר
{ט}, וְאֶסוּר עַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ. לְאַחַר בִּיאַתוֹ,
מְטַמָּא אֶת הַקֹּדֶשׁ, וּפּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה, דְּבַרֵי
רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים, פּוֹסֵל בַּקֹּדֶשׁ
וּבַתְּרוּמָה, וּמִתֵּר בַּחֶלְיוֹן וּבַמַּעֲשֵׂר. וְאִם בָּא אֶל
הַמִּקְדָּשׁ **{י}**, בֵּין לְפָנָיו בִּיאַתוֹ בֵּין לְאַחַר בִּיאַתוֹ,
חַיֵּב:

ר"ע מברטנורה כל הטעון ביאת מים מדברי תורה. כגון הנוגע בכל אבות
הטמאות: מטמא את הקדש ואת התרומה. לפי שהוא ראשון, עושה
שני בחליון ובמעשר, ושלישי בתרומה, ורביעי בקדש: **לאחר ביאתו**.
שטבל ולא העריב שמשו, יש לו דין שני לטמאה, ועושה שלישי
בתרומה, ורביעי בקדש: **וחכמים אומרים פוסל בקדש**. כשם שטבול
יום פוסל בתרומה, כן פוסל בקדש, ואינו מטמא בקדש, דכיון שטבל
קלישא טמאתו, ופסול משוי, טמא לא משוי: **ואם בא אל המקדש**. כל
הטעון טבילה מן התורה שבא אל המקדש, דהינו לעזרת ישראל, אפלו
לאחר שטבל קדם שיעריב שמשו, חייב. ואף לעזרת נשים אסור טבול
יום לכנס, אבל אינו חייב אלא בעזרת ישראל: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ט} המעשר. פרוש, מעשר שני. וקשה, דהוה ליה להקדים
מעשר לחליון: **{י}** המקדש. וקשה, הא קימא לן בגזיר פרק ז' טמאה שאין
הגזיר מגלח עליה אין חייבין על ביאת מקדש, ועל כלים הנוגעים במת אין
מגלח, והרי טעון ביאת מים. ונראה לי, דכללא לא קאי לענין ביאת מקדש
אלא לשאר מלי. והכי קאמר, והטעון ביאת מים שחייב על ביאת מקדש חייב
אף לאחר ביאתו. כסף משנה. ועין תוספות יום טוב: (עיקר תוי"ט).

פרק יא - משנה ה

כָּל הַטְּעוֹן בִּיאַת מִים מִדְּבַרֵי סוּפְרִים, מְטַמֵּא אֶת הַקֹּדֶשׁ, וּפּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה, וּמִתֵּר בְּחֻלִּין וּבִמְעֻשָׁר, דְּבַרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹסְרִים בִּמְעֻשָׁר. לְאַחַר בִּיאָתוֹ, מִתֵּר בְּכֻלּוֹ. וְאִם בָּא אֶל הַמְּקוֹדֶשׁ, בֵּין לִפְנֵי בִיאָתוֹ וּבֵין לְאַחַר בִּיאָתוֹ, פְּטוּר:

ר"ע מברטנורה כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים. כגון אכל אכלין טמאין, ושטה משקין טמאין, והידיים, והכלים שנטמאו במשקין, וכיוצא בהן: וחכמים אוסרים במעשר. והלכה כחכמים: לאחר ביאתו. לאחר שטבל, מיד התר בכלם ואין צריך הערב שמש **[יא]**: ואם בא אל המקדש פטור. דלא אסרה תורה ביאת המקדש אלא על מי שנטמא באב הטמאה דאורייתא, כדכתיב (ויקרא ה) בטמאת אדם או בבהמה טמאה או בכל שרץ טמא: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [יא] ויש הרבה מדברי סופרים שצריך הערב שמש, כגון הפורש מהערלה שצריך הזיה כל שכן הערב שמש. והכהן השורף הפרה דמטמאין אותו בסמיכות ידיים כו'. ומסיק הר"ש, דטמאות הנוהגות אף בחליו בעו הערב שמש, מה שאין כן במעלות דלקדש ולתרומה. והוא דכהן השורף, מעלות דפרה שאני. ולפי זה בגדי עם הארץ לפרושים, בעו הערב שמש, אבל בגדי פרושים לתרומה, ובגדי אוכלי תרומה לקדש, לא בעו הערב שמש: (עיקר תוי"ט).

פרק יא - משנה ו

כָּל הַטְּעוֹן בִּיאַת מַיִם, בֵּין מְדַבְּרֵי תוֹרָה בֵּין
מְדַבְּרֵי סוּפְרִים, מְטַמֵּא אֶת מֵי חֲטָאת וְאֶת
אֶפְרַח חֲטָאת וְאֶת הַמִּזֶּה מֵי חֲטָאת, בְּמַגַּע
וּבְמִשָּׁא. הָאֵזוּב הַמְּכָשֵׁר **{יב}**, וְהַמַּיִם שְׂאִינָן
מְקַדְּשִׁים, וְכֻלֵּי רִיקָם הִטְהוֹר לְחֲטָאת, בְּמַגַּע
וּבְמִשָּׁא, דְּבַרֵּי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים,
בְּמַגַּע אֲבָל לֹא בְּמִשָּׁא:

ר"ע מברטנורה מְטַמֵּא אֶת מֵי חֲטָאת. וְאֶפְלוּ לְאַחַר שְׁטָבֵל, אִם לֹא טָבֵל
לְשֵׁם חֲטָאת כְּאֵלוֹ לֹא טָבֵל, דִּתְנִין בְּפֶרֶק אֵין דְּוֹרְשִׁין (תְּחִינָה דף יח) טָבֵל
לְקַדְּשׁ וְהַחֲזֹק לְקַדְּשׁ אֲסוּר בְּחֲטָאת. אֲבָל מִשְׁטָבֵל לְשֵׁם חֲטָאת, אֶפְלוּ
טָבוֹל יוֹם דְּאוֹרֵיתָא שְׁפָסוּל לְתַרוּמָה וּלְקַדְּשׁ, כְּשֶׁר לְחֲטָאת, דְּטָבוֹל יוֹם
כְּשֶׁר בְּפָרָה: וְיִמְזָה מֵי חֲטָאת בְּמַגַּע וּבְמִשָּׁא. וּבִהָא כְּלֵי עֲלָמָא לֹא פְּלִיגִי.
אֲבָל בְּאֵזוּב הַמְּכָשֵׁר לְקַבֵּל טְמֵאָה, וּמִשׁוּם דְּאֶכֶל הוּא צְרִיךְ הַכְּשֶׁר שְׂיָבֵא
עֲלֵיו מַיִם, וְכֵן בְּמַיִם שְׂאִינָן מְקַדְּשִׁים וְעוֹמְדִים לְקַדְּשׁ, וְכֻלֵּי רִיקָם
הִטְהוֹר וְעוֹמֵד כְּדִי לְהַנִּיחַ בּוֹ אֶפְרַח חֲטָאת, בְּהָא פְּלִיגִי רַבִּי מֵאִיר וְחֲכָמִים.
(ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **{יב}** הַמְּכָשֵׁר. בְּמִשְׁקִים הִטְהוֹרִים לְחֲטָאת. דְּאֵי לָאוּ הָכֵי, הַכְּשֶׁר
וְטְמֵאָה בָּאִים כְּאַחַת: (עיקר תוי"ט).

פרק יא - משנה ז

כָּל אֵזוּב שֶׁישׁ לוֹ שֵׁם לְוִי, פָּסוּל. אֵזוּב זֶה, כְּשֶׁר.
אֵזוּב יָוֵן, אֵזוּב כּוֹחֵלִית, אֵזוּב רוּמִי, אֵזוּב

מְדַבְּרִי, פָּסוּל. וְשָׁל תְּרוּמָה טְמֵאָה, פָּסוּל. וְשָׁל
טְהוּרָה {יד}, לֹא יֵזֶה. וְאִם הֵזֶה, כָּשֶׁר. אֵין מִזֵּין
לֹא בִיוֹנְקוֹת, וְלֹא בְתַמְרוֹת. אֵין חִיבִין עַל
הַיּוֹנְקוֹת עַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ {טו}. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר, אֶף לֹא עַל הַתַּמְרוֹת. אֵלוֹ הֵן הַיּוֹנְקוֹת,
גְּבַעוּלִין שְׁלֹא גָמְלוּ:

ר"ע מברטנורה כֹּל אֲזוּב שֵׁישׁ לוֹ שֵׁם לֹוי. שְׂרָגִילִין לְלוֹוֹת עֵמוֹ שֵׁם אַחֵר,
כְּגוֹן הַנֶּדֶךְ דְּמִפְּרֵשׁ לְקָמֹן: אֲזוּב זֶה. כְּלוּמַר אֲזוּב סֶתֶם שֶׁהֲרוּאָה אוֹתוֹ
אוֹמֵר זֶה אֲזוּב הוּא בְּסֶתֶם: וְשָׁל תְּרוּמָה טְמֵאָה. שְׁאֲזוּב שֶׁל גְּנֵה חֵיב
בְּתְרוּמָה כְּשֶׁלְקָטוֹ לְאֲכִילָהּ. וְהָא קָא מְשַׁמַּע לָן דְּאֶף עַל גַּב שֶׁהוּא פְּחוּת
מִכְּבִיצָה, שְׁאֵינֹו מְטַמֵּא מִי חֲטָאת, אֲפֹלוֹ הֵכִי הִזְאַתּוֹ פָּסוּלָה, כִּיּוֹן
שֶׁהֲאֲזוּב עֲצָמוֹ טְמֵא {יג}: וְשָׁל טְהוּרָה לֹא יֵזֶה. מִפְּנֵי שֶׁמִּפְּסִיד אֶת
הַתְּרוּמָה: תַּמְרוֹת. כְּמִין גְּרָגְרִין שֵׁישׁ בְּרֵאשֵׁי הָאֲזוּב: אֵין חִיבִין עַל
הַיּוֹנְקוֹת. טְמֵא שֶׁהִזִּי עָלָיו בִּיוֹנְקוֹת וּבָא בְּהִזָּאָה זֹו אֶל הַמִּקְדָּשׁ, אֵינֹו
חֵיב: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר וְכוּ'. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר: גְּבַעוּלִים שְׁלֹא
גָמְלוּ. כֹּל זֶמֶן שֶׁהִפְרַח מִנְּחָ בְּתוֹךְ כִּיסוֹ קִדְּם שִׁיפְתַּח: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {יג} וְהוּא הַדִּין דְּשָׁל חֵלִין טְמֵאִים. וְאֵגַב סִיפָא דְלִכְתְּחִלָּה לֹא
יֵזֶה, נִקְט רִישָׁא תְּרוּמָה. הַר"שׁ: {יד} טְהוּרָה. הֵכָא נִמְי בְּפְחוּת מִכְּבִיצָה, דְּהָא
אֶף טְהוּרָה טְמֵאָה לְחֲטָאת: {טו} אֵין חִיבִין כּוּ'. וְקִשָּׁה, אִמְאִי לֹא תִנִּי הֵכָא
נִמְי וְאִם הֵזֶה כָּשֶׁר. וְאוּלַי דְּהֵכָא צְרִיךְ הִזָּיָה אַחֲרֵת. וּמְדַרְבְּנֹן: (עיקר תוי"ט).

פּרָק יֵא - מִשְׁנָה ח

אֲזוּב שֶׁהֵזֶה בּוּ, כָּשֶׁר לְטִהַר בּוּ אֶת הַמְּצָרַע.
לְקָטוֹ לְעֵצִים וְנִפְלוֹ עָלָיו מִשְׁקִין, מִנִּגְבוֹ וְהוּא
כָּשֶׁר. לְקָטוֹ לְאֲכָלִין וְנִפְלוֹ עָלָיו מִשְׁקִין, אֶף עַל

פִּי שֶׁנִּגְבוּ, פָּסוּל. לְקַטּוּ לְחֻטָּאת, כְּמִלְקַט
לְאַכְלִין, דְּבַרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי
וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים, כְּמִלְקַט לְעֵצִים :

ר"ע מברטנורה **מנגבו**. כְּדִי שֶׁלֹּא יִתְעַרְבוּ מִיָּם הַכְּשָׁרִים בְּפָסוּלִים : אַף עַל
פִּי שֶׁנִּגְבוּ פָּסוּל. וְאֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִטְמָא **{ט}**, מִשֶּׁהַכֶּשֶׁר לְקַבֵּל טְמֵאָה
פָּסוּל : לְקַטּוּ לְחֻטָּאת. לְהַזִּית בּוֹ מִי חֻטָּאת : כְּמִלְקַט לְעֵצִים. וּמִנִּגְבוּ
וְהוּא כֶּשֶׁר. וְכֵן הִלְכָה : (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **{ט}** הַר"ש וְהַר"ם. וְקָשָׁה, דָּאִם כֵּן הֵיכִי תִּגִּי לְעִיל דְּאִזּוּב
מִתְטַמָּא מִטַּעַם מַעְלָה, וְהַר"י הוּא פָּסוּל לְהַזִּיה כּוֹי. וְהַרְמַב"ם בְּחִבּוּרוֹ כְּתַב,
שֶׁהַר"י נִטְמָא לְהַזִּיה, שֶׁכָּל הַמְשָׁקִין וְהָאֲכָלִין כּוֹי הַר"י הֵם כְּטֵמְאִין לְחֻטָּאת,
וְלִדְבָרָיו הֵכָא בְּמִשְׁקִין שְׂאִינָן טְהוּרִין לְחֻטָּאת : (עיקר תוי"ט).

פֶּרֶק יָא - מִשְׁנָה ט

מִצּוֹת אִזּוּב, שְׁלֹשָׁה קְלָחִים **{י}** וּבָהֶם שְׁלֹשָׁה
גְּבֻעוּלִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שֶׁל שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה.
אִזּוּב שְׁיֵשׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה קְלָחִים, מִפְּסָגוֹ **{ט}**
וְאוֹגְדוֹ. פְּסָגוֹ וְלֹא אֶגְדוֹ, אֶגְדוֹ וְלֹא פְּסָגוֹ, לֹא
פְּסָגוֹ וְלֹא אֶגְדוֹ, כָּשֶׁר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, מִצּוֹת
אִזּוּב, שְׁלֹשָׁה קְלָחִים, וּבָהֶם שְׁלֹשָׁה גְּבֻעוּלִים,
וְשִׁירָיו שְׁנַיִם, וְגִרְדָּמָיו כָּל שֶׁהוּא **{כ}** :

ר"ע מברטנורה **שְׁלֹשָׁה קְלָחִין וּבָהֶן שְׁלֹשָׁה גְּבֻעוּלִין**. גְּבֻעוּל אֶחָד בְּקֶלַח
אֶחָד. וְשְׁלֹשָׁה קְלָחִים דְּבַעֲיָנָן, יִלְפִינָן לְקִיחָה לְקִיחָה **{יח}** מֵאֶגְדַּת אִזּוּב
מִפְּסַח מִצְרִים, מֵה לְהֵלֶן שְׁלֹשָׁה, דְּבַהֲכִי מִקְרֵי אֶגְדָּה, אַף כָּאֵן שְׁלֹשָׁה :
מִפְּסָגוֹ. מִפְּרִידוֹ וּמִחֲלָקוֹ שְׁיֵהִיו הַשְּׁלֹשָׁה קְלָחִים מִפְּרִידִים זֶה מִזֶּה : רַבִּי

יוסי אומר מצות אֶזוֹב שְׁלֶשֶׁה. רבי יוסי מחמיר טפי מתנא קמא, דלרבי יוסי תחלתו שנים פסול, ולתנא קמא תחלתו שנים כשר, ואינו פסול עד שיהא תחלתו כשיריו, אחד. ודקאמר תנא קמא מצות אֶזוֹב שְׁלֶשֶׁה קלחים, למצוה בעלמא ולא לעב. והלכה כרבי יוסי: **וְגֵרְדָּמִי כָּל שְׁהוּא**. גֵרְדָּמִי הגבעול כל שהוא. ושיריו וגֵרְדָּמִי תרי מלייניו, דשיריו הוו שירי השלשה קלחין, דהינו שני קלחין, וגֵרְדָּמִי הוא הגבעול עצמו דאגֵרְדָּמִי ונשבר ונשתיר ממנו כל שהוא: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {ז} **קלחים**. פרוש, שלשה שרשים, וגבעול הוא קנה אמצעי שהזרע בראשו. רש"י: {ח} ולא גזרה שנה גמורה. ולכך אם לא אגדו כשר. כסף משנה: {ט} **מפסגו**. פרוש, כמו מפסקו. הרמב"ם: {כ} **כל שהוא**. ותחלתו נראה לי דשעורו טפח. ועין תוספות יום טוב: (עיקר תוי"ט).

פרק יב

פרק יב - משנה א

האזוב הקצר, מספקו בחוט ובכוש, וטובל ומעלה, ואוחז באזוב ומזה. רבי יהודה ורבי שמעון אומרים, כשם שהזיה באזוב, כך טבילה באזוב:

ר"ע מברטנורה האזוב הקצר מספקו. מאריכו כדי ספיקו: ובכוש. הוא הפלך שהנשים טוות בו: וטובל ומעלה. ואף על גב דכתיב ולקח אזוב

וְטַבַּל בְּמַיִם, וְהוּא לֹקַח הַפֶּלֶךְ שֶׁהָאֵזוֹב נִתּוּן בְּרֵאשׁוֹ, שְׁפִיר קָרִינוּ בֵּיהּ
וְלָקַח אֵזוֹב, דְּלָקִיחָהּ עַל יְדֵי דְבַר אַחַר שְׂמָהּ לְקִיחָהּ: **וְאוֹחִז בְּאֵזוֹב וּמְזָה.**
דְּבַהֲזָהּ בְּעִינָן שְׂיָהָא אוֹחִז הָאֵזוֹב בְּיָדוֹ **[א]**: **רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן**
אוֹמְרִים כּו'. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן: (ר"ע מברטנורא).

עיקר תוי"ט [א] דָּאִם לֹא כֹן הוּא מְנַעֲנַע פָּאן וְכָאן וְאִינוּ מְכוּן לְהַזִּית עַל הַפְּלִי.
רש"י: (עיקר תוי"ט).

פּרָק יב - מִשְׁנֵה ב

הִזָּה, סָפֵק מִן הַחוּט, סָפֵק מִן הַכּוּשׁ, סָפֵק מִן
הַגְּבָעוּל, הִזָּיתוּ פְּסוּלָה. הִזָּה עַל שְׁנֵי כְּלִים,
סָפֵק עַל שְׁנֵיהֶם הִזָּה, סָפֵק מִמְּחִבְרוֹ מְצָה עָלָיו,
הִזָּיתוּ פְּסוּלָה. מִחַט שֶׁהִיא נִתּוּנָה עַל הַחֶרֶס **[ב]**,
וְהִזָּה עָלֶיהָ, סָפֵק עַל הַמִּחַט הִזָּה, סָפֵק מִן
הַחֶרֶס מְצָה עָלֶיהָ, הִזָּיתוּ פְּסוּלָה. צְלוּחִית
שְׁפִיחָה צָר, טוֹבֵל וּמַעְלָה כְּדָרְכוֹ. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר, הִזָּה רֵאשׁוּנָה. מִי חֲטָאת שְׁנַתְּמַעְטוּ,
טוֹבֵל אֶפְלוֹ רֵאשֵׁי גְבָעוּלִין וּמְזָה, וּבִלְבַד שְׁלֹא
יִסְפֵּג. נִתְּכוּן לְהַזִּית לְפָנָיו וְהִזָּה לְאַחֲרָיו **[ד]**,
לְאַחֲרָיו וְהִזָּה לְפָנָיו, הִזָּיתוּ פְּסוּלָה. לְפָנָיו,
וְהִזָּה עַל הַצְּדָדִין שְׁלִפְנָיו, הִזָּיתוּ כְּשֶׁרָה **[ו]**.
מִזִּין עַל הָאָדָם מִדַּעְתּוֹ וְשִׁלָּא מִדַּעְתּוֹ. מִזִּין עַל
הָאָדָם וְעַל הַכְּלִים, וְאֶפְלוֹ הֵן מֵאָה:

ר"ע מברטנורה **ספק מן הפוש ספק מן החוט כו'.** דבעינן הזאה ודאי מן האזוב, משום דאמרין העמד טמא על חזקתו: **מחברו מצה עליו.** שפא מתמצית מי חטאת של כלי אחד הלך על האחר: **הזאתו פסולה.** דאי מחברו מצה עליו אין זו הזאה מן האזוב: **טובל ומעלה כדרכו.** ולא אמרינן מתוך שנדחק בפיה לצאת שפא יחזרו המים לתוך הכלי ולא ישאר באזוב פשעור **[ג]**: **רבי יהודה אומר הזיה ראשונה.** דהזאה ראשונה לא חישין, אבל הזאה שניה מתוך שנדחקו לצאת וגם הזיה מהם, נתמעטו ביותר וחישינן בהזאה שניה שפא לא נשארו באזוב פשעור. ואין הלכה כרבי יהודה: **שלא יספג.** שלא יקנח מצדדי הכלי או משוליו. דכתיב וטבל, ולא מספג: **הזאתו פסולה.** דבעינן פונת הזאה **[ה]** וקרי לא נעשית מחשבתו: **ואפלו הן מאה.** ולא בעינן הזאה בפני עצמה לכל איש ואיש או לכל כלי וכלי: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **[ב]** **החרס.** הטהור. וסלקא דעתך אמינא דמטהרת המחט ממצוי החרס כיון שלא הצרך להזות על החרס, קמשמע לן דלא: **[ג]** וכרבנן בריש פרק ט'. וקריש פרש, דלא אמרינן דלמא מחמת הדחק יצאו מים מגוף האזוב ונתערבו במי חטאת. ועין תוספות יום טוב: **[ד]** **לאחריו.** ואף שם היו כלים הצריכים הזיה. רש"י: **[ה]** מדכתיב והזה הטהר על הטמא, ולא כתיב עליו, שמע מנה שיהא מתכוון לטהרו. רש"י וקריש. ודעת הרשב"ד, דלאו דוקא לטהרו אלא שיתכוון לו. ונראה שכן הוא דעת הר"ב: **[ו]** **כשרה.** דהוי כלפניו. ועין תוספות יום טוב: (עיקר תוי"ט).

פרק יב - משנה ג

נתכוון להזות על דבר שהוא מקבל טמאה והזה על דבר שאינו מקבל טמאה, אם יש באזוב, לא ישנה. על דבר שאינו מקבל טמאה, והזה על דבר שמקבל טמאה, אם יש באזוב, ישנה **[ז]**. על האדם, והזה **[ח]** על הבהמה, אם יש באזוב, לא ישנה. על הבהמה, והזה על

הָאָדָם, אִם יֵשׁ בְּאֵזוֹב, יִשְׁנָה. הַמַּיִם
הַמְּנֻטְפִים, כְּשָׂרִים. לְפִיכָךְ הֵם מְטַמְּאִין לְשֵׁם
מִי חֲטָאת :

ר"ע מברטנורה על דבר המקבל טמאה. אדם וכלים: על דבר שאינו מקבל טמאה. בהמה וכלי אבנים: אם יש באזוב לא ישנה. אם נשתתיר באזוב כדי הזאה אין צריך לחזור ולטבל פעם שניה, אלא מזה מאותו שנשתתיר באזוב על הדבר הטמא ועלתה לו הזאה, דכתוב והזה הטור על הטמא, עד שיתכון להזות על הטמא, הלכך כשנתכון בשעת טבילת האזוב להזות על הטמא לא ישנה, אלא יזה ממה שנשתתיר באזוב. אבל אם טבל האזוב כדי להזות על דבר שאינו מקבל טמאה, הואיל ותחלת טבילתו פסולה, כך הזאתו פסולה, ולא יזה במה שנשתתיר באזוב עד שישנה: המים המנטפין. מן האזוב שהטבילו לשם דבר שאינו מקבל טמאה, אם הטביל באותם טפות אזוב [ט] והזה מהן, כשרין: לפיכך הן מטמאין. לפי שלא עשו מצותן, שהרי הטבילה הראשונה פסולה היתה, והרי אלו הטפות כשאר מי חטאת הכשרים שהן מטמאין: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [ז] אם יש כו'. פרוש, אף על פי שיש באזוב ישנה. הרמב"ם: [ח] האדם והזה כו'. פרוש דרישא: [ט] בכונה להזות על דבר המקבל טמאה, ובתנאי שנטפו בכלי. הרמב"ם: (עיקר תוי"ט).

פרק יב - משנה ד

המזה מחלון של רבים ונכנס למקדש ונמצאו המים פסולים, פטור. מחלון של יחיד ונכנס למקדש ונמצאו המים פסולים, חיב. אבל כהן גדול, בין מחלון של יחיד בין מחלון של רבים, פטור, שאין כהן גדול חיב על ביאת המקדש.

מחליקין היו לפני חלון של רבים {יא} ודורסין
ולא נמנעין {יב}, מפני שאמרו, מי חטאת שעשו
מצותו, אינן מטמאין :

ר"ע מברטנורה המזה מחלון של רבים. שעומד בחלון של רבים והזה שם
על הטמאים העוברים, והזה על הטמא כסבור שהמים שבידו טהורים
להזה: **ונמצאו פסולים.** אם נכנס בהזה זה למקדש, פטור הטמא
מקרבו, דהוי כספק טמאה ברשות הרבים דספקו טהור. ופרש
הרמב"ם הטעם, דטמא זה אנוס הוא {י}, דלא הנה ליה לאסוקי
אדעתיה ולבדק אם המים פשרין להזה אם לאו, כיון שהיה עומד
ברשות הרבים ומזה על הרבים. אבל העומד בחלון של יחיד ומזה, הנה
ליה לטמא לבדק על המים אם פשרים אם לאו, וכיון דלא בדק, שגגה
היא זו ולא אנס, ואם נכנס למקדש בהזה זה חייב קרבן, דהוי כספק
טמאה ברשות היחיד דספקו טמא: **שאין כהן גדול חייב על ביאת
המקדש.** דכתיב (במדבר יט) ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל, מי שחטאו
שזה לקהל דהינו ליחידים, פרט לכהן גדול שאין חטאו שזה ליחידים:
מחליקין היו. כלומר כל כד מי חטאת היו שם עד שהיו מחליקין בהן
בני אדם, ואפלו הכי דורסים בהן, משום דלא מטמאין, הואיל ונעשית
מצותו: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {י} משום דלא הוי ממש ספק טמאה ברשות הרבים, דהא
נטמא בודאי, אלא שהזיתו פסולה. ועין תוספות יום טוב: **{יא} רבים.** דברו
בהזה, דבחלון של יחיד אינו בנמצא כל כד מים. והר"ם כתב, ולא הישינו
שטמא פסולין הם, כלומר ועדין מטמאים. ולפי זה דוקא נקט רבים, דבשל
יחיד הא צריך לבדק שטמא פסולין הן: **{יב} ולא נמנעין.** מלבא אל המקדש
ומהתעסק בקדשים. הרמב"ם: (עיקר תוי"ט).

פרק יב - משנה ה

אוחז הוא הטהור בקרדס הטמא בכנפו, ומזה
עליו. אף על פי שיש עליו כדי הזיה, טהור.

כַּמָּה יְהֵא בְּמִים וַיְהִיָּה בָּהֶם כְּדֵי הַזָּיָה {יד}. כְּדֵי
שְׂיִטְבִּיל רָאשֵׁי גְבְעוּלִין וַיִּזָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר,
רוֹאִים אוֹתָם כְּאֵלוֹ הֵן עַל אִזּוּב שֶׁל נַחֲשֶׁת :

ר"ע מברטנורה **בכנפו**. בכנף בגדו. לפי שהקרדס הצריך הזאה הוא אב
הטמאה, וכשאוחז בכנפו נעשה הכנף ראשון {יג}, אין האוחזו טמא,
דאין אדם וכלים מקבילים טמאה אלא מאב הטמאה. ואף על פי שיש
על הקרדס מים כדי הזיה, אין האוחזו טמא משום נושא מי הנדה,
הואיל ונעשית מצותן כבר: **כדי שיטביל ראשי גבעולין ויזה**. חוץ ממה
שהאזוב בולע: **כאלו הן על אזוב של נחשת**. שאינו בולע. דרואים המים
הבלועים באזוב כאלו הן בעין להשלים שעור הזאה להיות הנושאן
טמא. והא דכתיב (שם) ומזה מי הנדה דדרשינן מניה לנושא כשעור
הזאה, הינו שאלו היו בעין היה בהן שעור הזאה. ואין הלכה כרבי
יהודה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {יג} ובתנאי שלא נטמא הקרדס במת עצמו. הרמב"ם: {יד} **כדי**
כו. דבכלי שהוא מטביל בו צריכא שעור לכלי עלמא. הר"ש: (עיקר תוי"ט).

פרק יב - משנה ו

המזה באזוב טמא {טו}, אם יש בו כביצה,
המים פסולים, והזיתו פסולה. אין בו כביצה,
המים כשרים, והזיתו פסולה. ומטמא את
חברו, וחברו את חברו, אפלו הן מאה:

ר"ע מברטנורה **המזה באזוב טמא**. כגון אזוב של גנה שלקטו לאכילה:
אם יש בו כביצה. דזהו שעור אכל, בין לקבל טמאה בין לטמא אחרים:
והזאתו פסולה. דכתיב [שם] והזה הטהר, שיהיה המזה טהור והאזוב
טהור: **אפלו הן מאה**. כלן טמאין לחטאת, דאין מונין ראשון ושני
בחטאת אלא כלן הן תחלה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט {טו} טמא. פרוש, לחטאת, לכן המים פסולין. אבל אי הוי טמא לקדש ולתרומה היו המים טמאין. הרמב"ם : (עיקר תוי"ט).

פרק יב - משנה ז

הטהור לחטאת שנטמאו ידיו {טז}, נטמא גופו, ומטמא את חברו, וחברו את חברו, אפלו הן מאה :

עיקר תוי"ט {טז} ידיו. ולא דוקא לשתייהן אלא באחת מהן סגי : (עיקר תוי"ט).

פרק יב - משנה ח

לגין של חטאת שנטמאו אחוריו, נטמא תוכו, ומטמא את חברו, וחברו את חברו, אפלו הן מאה. הזוג והענבל, חבור {יז}. כוש של רובן, לא יזה לא על הכוש ולא על הפיקה. ואם הזה, מזה. של פשתן, חבור. עור של עריסה שיהוא מחבר לפיקות, חבור. המלבן {יט}, אינו חבור לא לטמאה ולא לטהרה. כל ידות

הפלים הקדוחות, חבור. רבי יוחנן בן נורי אומר, אף התרוקות :

ר"ע מברטנורה שנטמאו אחוריו. במשקין טמאין. דלשאר טהרות לא נטמא תוכו, אבל לחטאת אינו כן: **הזוג והענבל חבור**. שאם הזיה על אחד מהן, חברו טהור. וזוג הוא הפעמון, וענבל הוא הפטיש שבפנים המכה בפעמון שעל ידו מקשקש: **כוש של רובן**. פלך שטווין בו ארבי, הוא הגמי שעושין ממנו מחצלאות: **לא על הכוש ולא על הפיקה**. כלומר לא יזה על זה לבדו ולא על זה לבדו, דלא הווי חבור. אבל צריך להזות על שניהן: **פיקה**. מה שמשימין בסוף הכוש להכבידו קרוי פיקה. בלע"ז פורסל"ו: **ואם הזיה**. על אחד מהן בלבד, מזה. ורמב"ם פירש, לא על הכוש ולא על הפיקה, אלא על קנה הברזל שרגילין לתת בראש הכוש שנקרא צנורא. ועליו מזין מפני שהוא עקר הכלי, ועולה ההזאה לכוש ולפיקה: **של פשתן חבור**. שהפלך שטווין בו פשתן דרכו להיות הפקה מחברת בכוש: **עור של עריסה**. עור שמשימין בעריסה של קטן ודרכו להיות מחבר בעריסה **יח**: **המלבן**. כמין קערות של עץ חקוקות שמכניסין בו כרעי המטה שלא ירקבו מלחלוחית הארץ. ודומה לו בפרק המוכר את הבית בבבא בתרא, מלבנות של כרעי המטה: **אינו חבור לא לטמאה**. דאם נטמא זה לא נטמא זה **כ**: **ולא לטהרה**. דאם הזיה על זה לא הזיה על זה: **הקדוחות חבור**. כגון ידות הספינים שהברזל נכנס לתוך הבית יד של עץ או של עצם ומחבר בו הוי חבור, נטמא אחד מהן נטמא חברו, וכן אם הזיה על אחד מהן הזיה על חברו. קדוחות, לשון מקדח: **אף התרוקות**. לשון ויחרקו שן (איכה ב), כלומר אף הידות שהן חדות בראשן ומכניסין חדן בנקב שעושין בראש הכלי, כגון בית יד של רמת, אף אלו הוי חבור. ואין הלכה כרבי יוחנן בן נורי: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **יז** **חבור**. לטמאה ולהזיה. הרמב"ם. והני מלי כשמחברים, אבל שלא בשעת חבור אם נטמא זה לא נטמא זה. תוספות: **יח** בטבעות הקבועין בעריסה העשוין כעין פיקות. הר"ש: **יט** **המלבן**. פרוש, דלא מחבר למטה כלל. ועין תוספות יום טוב: **כ** פרוש, דאם נטמאת המטה לא נטמאו הם. וכן לענין הזיה. הרמב"ם: (עיקר תוי"ט).

פרק יב - משנה ט

הסלים שבקנתל, והמטה של טרבל, וקרן של כליבה, וקרנין של יוצאי דרכים, ושלשלת המפתחות **{כב}**, ושלל הכובסים, והבגד שהוא תפור בכלאים, חבור לטמאה ואינו חבור להזיה:

ר"ע מברטנורה הסלים שבקנתל. סלים שדרךן להוליד בהן פרות או זבלים על גבי החמור והן מחברין זה בזה: מטה של טרבל. כמין עז של ברזל שדשין בו את התבואה **{כא}**: קרן של כליבה. המטה של מתים עושים לה כמין קרן של ברזל וקושרין בו המת שלא יפל. וקורים למטה של מתים כליבה, שהיא עשויה ככלוב של עופות: וקרנים של יוצאי דרכים. קרני בהמה וחייה שמוליכים עמהם עוברי דרכים למלאות בהן מים לשתייה: ושלשלת המפתחות. שלשלת שתולים בה המפתחות: ושלל של כובסים. דרך הכובסים לשלל הבגדים זה עם זה הקטן עם הגדול בשביל שלא יאבד: והבגד שהוא תפור בכלאים. שתי חתיכות של בגד צמר שתפרן בחוטי פשתן וסופו להפרד משום אסור כלאים, וכן שלל של כובסים סופו להפרד, ואפלו הכי הוי חבור לטמאה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **{כא}** והוא כלי בעל חליות יתרכב קצתם בקצתם. הרמב"ם. וכן קרנין הם בעלי חליות: **{כב}** המפתחות. והמפתחות נעשו חבור על ידי השלשלת לטמאה ולא להזאה. וכל זה אינו אלא גזרה מדבריהם. הרמב"ם: (עיקר תוי"ט).

פרק יב - משנה י

כסוי מחם שהוא מחבר לשלשלת, בית שמאי

אומרים, חבור לטמאה ואינו חבור להזיה. בית הלל אומרים, הזיה על המחס, הזיה הכסוי. הזיה על הכסוי, לא הזיה המחס. הכל **כג** פשרים להזות, חוץ מטמטום ואנדרוגינוס והאשה. ותינוק שאין בו דעת **כה**, האשה מסעדתו **כו** ומזה, ואוחזת לו במים והוא טובל ומזה. אם אחזה בידו, אפלו בשעת הזיה, פסול:

ר"ע מברטנורה **מחס**. קמקום של נחשת שמחממים בו המים: חוץ מטמטום ואנדרוגינוס. לפי שהן ספק אשה, ואשה אינה פשרה להזות, דכתיב וטבל במים איש טהור, איש ולא אשה, טהור, לרבות את הקטן **כד**. והזאה לליף מטבילה דאתקוש להדדי: האשה מסעדתו, מסיעתו, כדמפרש בסיפא דאוחזת לו במים: אם אחזה בידו אפלו בשעת הזאה פסול. לא מפעיא בשעת טבילה, דכי כתיב איש ולא אשה, בטבילה הוא דכתיב, אלא אפלו בשעת הזאה דלא כתיב קרא בהזאה, אפלו הכי אם אחזה בידו, פסול, דגמרינן הזאה מטבילה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט **כג** **הכל**. לאתויי ערל שמתו אחיו מחמת מילה. כרבי אלעזר דסבירא ליה דכשר מידי דהוי אטבול יום שאסור לגע בתרומה וכשר לפרה. גמרא. אלא דקשה, דבפרק ה' משנה ד' כתבתי דטמטום פסול לקדש שהוא ספק ערל, ואם הסבירא לפסלו לקדוש כי טמא, יפסל נמי להזאה, ואי יש לדמות לטבול יום, אפלו לקדוש נמי יכשר, והכי מוכח בגמרא. ועוד קשה לימא דהכא לאתויי אשה לרבי יהודה, ולרבנן קטן, כמו התם. ונראה דמתניתין דהכא ודהתם פליגי. ועין תוספות יום טוב: **כד** דכיון דבקדוש מכשירים זר ואשה [עין פ"ה מ"ד בהר"ב] על פרחד הכא לאו לאכשורי זר ואשה ולמפסל קטן, דאם כן לכתוב סתם ולקח אזוב וטבל במים והזיה, אלא על פרחד למדרש איש ולא אשה. רש"י. ולרבי יהודה דפליג התם בקדוש פליג נמי הכא, דכיון דלדידיה אשה פסולה בקדוש וקטן פשר, אתא האי למימרא אפקא, דאם לא כן לשתוק מניה: **כה** **שאין כו'**. דהא הזיה צריכה כונה [פדלעיל משנה ג'], הלכך לא מרבין אלא קטן שיש בו דעת. וממילא דלקדוש דממעטינן קטן [פ"ה מ"ד] גם יש בו דעת פסול, דכלה פרשה משמע זה מוציא מיד משמע. וצריך לומר דמה שכתב הר"ב לעיל יצאו חרש שוטה וקטן שאין בהם דעת, רוצה לומר דמסתמא אין בהם דעת ולכן פסלן הכתוב, ואפלו משפחת נמי קטן שיש בו דעת לא חלק, אבל הכא אי אפשר לומר לא חלק ומרבי אף לאין בו דעת, דלא עדיף מגדול שצריך כונה. ועין תוספות יום טוב: **כו** **האשה כו'**. לשון הרמב"ם, קטן שיש בו דעת, האשה מסעדתו.

וכן כתבו התוספות. ונקטי מלתא דשכיחא. ולא דוקא, דהוא הדין לגדול:
(עיקר תוי"ט).

פרק יב - משנה יא

טבל את האזוב ביום והזה ביום, כִּשְׁר [כז].
ביום והזה בלילה, בלילה והזה ביום, פֶּסוּל.
אבל הוא עצמו טובל בלילה ומזה ביום, שְׁאִין
מזין עד שתנץ החמה. וכלן [כח] שעשו משעלה
עמוד השחר, כִּשְׁר :

ר"ע מברטנורה **ביום והזה בלילה פסול**. דכתיב והזה הטוהר על הטמא
ביום השלישי וביום השביעי, ביום ולא בלילה. ואתקש טבילה להזאה,
דכתיב וטבל במים איש טהור והזה, מה הזאה ביום אף טבילת אזוב
ביום: **טובל בלילה ומזה ביום**. היכא דשהה טבילתו ולא הזה ביום
השביעי, כשבא להזות בשמיני או בתשיעי ועשירי יכול להקדים טבילה
להזאה. אבל הטובל בשביעי כמצותו, מזה תחלה ואחר כך טובל,
דכתיב וחטאו ביום השביעי, והדר וכבס בגדיו ורחץ במים: **משעלה
עמוד השחר כִּשְׁר**. דמשם ואילך הוא יום, דכתיב (בנחמיה ד) ונאנחנו עשים
במלאכה וחצקים מחזיקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הכוכבים,
וכתיב (שם) והיו לנו הלילה משמר והיום מלאכה: (ר"ע מברטנורה).

עיקר תוי"ט [כז] כִּשְׁר. משום דבעי למתני סיפא פסול, תני הכא כִּשְׁר. אי
נמי, אפלו שהה בינתים הרבה. ועין תוספות יום טוב: **[כח] וכלן**. הוה ליה
למימר ואם עשאון, כיון דאינון אלא שתים, אלא דמסיק בלשון דפרק ב'
דמגלה משנה ד'. נראה לי: (עיקר תוי"ט).

